

Årsregnskabsloven

&

IFRS for SME

- Komparativ analyse samt vurdering af hensigtsmæssigheden for regnskabsbruger

Lasse Ringsholt Christensen

Lars Henriksen

Kandidatafhandling 2009
Dato: 27. august 2009

Vejleder: Niels Vendelbo
Copenhagen Business School

Indholdsfortegnelse

1. Executive summary	1
2. Emnemotivation	2
3. Problemformulering	3
4. Afgrænsning	5
5. Målgruppe	7
6. Kildekritik	8
7. Metode	9
7.1 Metodevalgets styringsfaktorer	9
7.1.1 Rammestyling	9
7.1.2 Processtyringsfaktorer	10
7.2 Struktur	11
7.2.1 Afhandlingens struktur	12
8. IFRS for SME	14
8.1 Standarden i et internationalt perspektiv	14
8.2 Standarden i et dansk perspektiv	15
9. Regnskabsaflægger af IFRS for SME	17
9.1 Datterselskaber af børsnoterede selskaber	18
9.2 Almindelige større danske selskaber	18
9.3 Selskaber, der står foran en børsnotering	19
10. Regnskabsbruger af IFRS for SME	21
10.1 Banker og pengeinstitutter	21
10.2 Leverandører	22
10.3 Kreditvurderingsbureauer	22
10.4 Kunder	22
10.5 Aktionærer	23
10.6 Delkonklusion - regnskabsaflægger og regnskabsbruger	24
11. Grundlæggende teoretisk fundament	25
11.1 Begrebsrammen	25
11.1.1 Kvalitative egenskaber	27
Tærskelværdier	28
Fundamentale egenskaber	29
Supplerende egenskaber	29
12. Værdiforringelse af aktiver	30
12.1 Værdiforringelse af aktiver - Årsregnskabsloven	31
12.1.1 Definitioner	31
12.1.2 Måling	32

Årsregnskabsloven og IFRS for SME

- Komparativ analyse samt vurdering af hensigtsmæssigheden for regnskabsbruger

Anlægsaktiver	32
Immaterielle aktiver	33
12.1.3 Nedskrivning	35
Indikatorer på nedskrivning	35
Anlægsaktiver	36
Cash Generating Unit	36
Goodwill	37
12.1.4 Tilbageførsel af nedskrivning	38
Goodwill	38
12.1.5 Oplysninger	39
Anlægsaktiver	39
Goodwill	40
12.2 Værdiforringelse af aktiver - IFRS for SME	41
12.2.1 Definitioner	41
Cash Generating Unit	42
12.2.2 Måling	42
Materielle anlægsaktiver	42
Goodwill	43
12.2.3 Nedskrivning	43
Indikatorer	43
Materielle anlægsaktiver	44
Cash Generating Unit	45
Goodwill	45
12.2.4 Tilbageførsel af nedskrivning	47
Cash Generating Unit	47
Goodwill	47
12.2.5 Oplysninger	47
Materielle anlægsaktiver	48
Goodwill	48
12.3 Komparativ analyse af årsregnskabsloven og IFRS for SME samt en vurdering af hensigtsmæssigheden for regnskabsbruger	49
12.3.1 Måling	49
12.3.2 Nedskrivning	50
Indikatorer	50
Materielle anlægsaktiver	51
Cash Generating Units	52
Goodwill	53
12.3.3 Oplysninger	56

12.3.4	Beregningseksempel	57
12.4	Delkonklusion - værdiforringelse af aktiver	64
13.	Finansielle instrumenter	67
13.1	Finansielle instrumenter - Årsregnskabsloven	67
13.1.1	Definitioner	67
13.1.2	Indregning	69
13.1.3	Ophør af indregning	69
13.1.4	Måling	70
	Første måling	70
	Efterfølgende måling	70
13.1.5	Nedskrivning	72
13.1.6	Gevinster og tab	73
13.1.7	Sikringstransaktioner	73
	Sikring af dagsværdi	75
	Sikring af fremtidige pengestrømme	76
	Modregning	77
	Ophør af indregning af sikringsinstrumentet	78
13.1.8	Oplysninger	79
13.2	Finansielle instrumenter - IFRS for SME	80
13.2.1	Definitioner	80
13.2.2	Indregning	83
13.2.3	Ophør af indregning	83
	Finansielle aktiver	83
	Finansielle forpligtelser	83
13.2.4	Måling	83
	Første måling	83
	Efterfølgende måling	84
13.2.5	Nedskrivning	85
	Objektive beviser på værdiforringelse	85
	Nedskrivningstest	86
	Indregning og måling af nedskrivningen	87
	Tilbageførsel af nedskrivningen	87
13.2.6	Gevinster og tab	87
13.2.7	Sikringstransaktioner	88
	Sikring af fastforrentede aktiver og forpligtelser	89
	Sikring af variabelt forrentede aktiver og forpligtelser	89
13.2.8	Oplysninger	90
	Oplysninger om sikringstransaktioner	92

13.3 Komparativ analyse af årsregnskabsloven og IFRS for SME samt en vurdering af hensigtsmæssigheden for regnskabsbruger	93
13.3.1 Definitioner	93
13.3.2 Indregning og ophør af indregning	94
13.3.3 Første måling	94
13.3.4 Efterfølgende måling	95
Almindelige langfristede gældsbeviser	96
Almindelige kortfristede gældsbeviser	96
Forpligtelser til at modtage lån	97
Noterede og unoterede aktier	98
Andre finansielle instrumenter	100
13.3.5 Nedskrivning	100
Almindelige langfristede gældsbeviser	100
Almindelige kortfristede gældsbeviser	102
Forpligtelser til at modtage lån	103
13.3.6 Gevinster og tab	103
13.3.7 Sikringstransaktioner	103
Krav til sikringstransaktioner	103
Indregning og ophør af indregning	104
Beregningseksempel	104
13.3.8 Oplysninger	108
13.4 Delkonklusion - finansielle instrumenter	110
14. Konklusion	112
15. Perspektivering	116
16. Litteraturliste	117
16.1 Love, direktiver og standarder mv.	117
16.2 Bøger	117
16.3 Artikler mv.	117

1. Executive summary

The main purpose of this thesis is to assess whether or not it will be appropriate for the user of the financial statement of a small and medium-sized entity, if the financial statement is presented in accordance with the IFRS for Small and Medium-sized Entities in preference to the Danish Financial Statements Act.

At first we have determined who the expected preparer of such a financial statement is. This has served as the basis of determining who the users of the financial statement are and what they use the financial statement for.

Our thesis has a theoretical approach and our analysis will only deal with impairment of assets, and financial instruments. The impairment test will only discuss tangible fixed assets and goodwill.

Our analysis has shown that both sets of rules use the same method for preparing the impairment test. In relation to the reversal of a previous write-down, the Danish Financial Statements Act allows this under certain circumstances, and in relation to the disclosure requirements, the Danish Financial Statements Act is more comprehensive. In our opinion, the rules under the Danish Financial Statements Act are more appropriate for the user of the financial statement.

Regarding the rules about financial instruments our analysis has shown, that there is a difference between the two sets of rules as to how the recoverable amount for the long term debt instruments is accounted for. By allowing the use of fair value less costs to sell, the Danish Financial Statements Act is more appropriate for the user of the financial statement. However the IFRS for SME is more comprehensive regarding the disclosure requirements about the financial instruments in general and regarding the future cash flows in relation to hedge accounting for a variable interest rate risk, foreign exchange risk or commodity price risk in a highly probable forecast transaction. In this case the IFRS for SME is more appropriate for the user of the financial statement.

The conclusion of the main issue in this thesis is, that it is not possible to give an unambiguous answer as to whether or not a financial statement presented in accordance with the IFRS for Small and Medium-sized Entities in preference to the Danish Financial Statements Act is more appropriate for the user of the financial statement. There are both pros and cons for the user of the financial statement if this is presented in accordance with the IFRS for Small and Medium-sized Entities.

2. Emnemotivation

I nutidens samfund har internationaliseringen efterhånden sat sine tydelige præg. Køb og salg af varer og tjenesteydelser sker på tværs af landegrænser, arbejdskraftens mobilitet er blevet mere fleksibel, investorernes kapital placeres i fjerne lande, og selskabers lånefinansiering foretages uhindret i udlandet.

Denne gennemgribende internationalisering har ikke kunnet undgå også at sætte sine tydelige præg på regnskabsudarbejdelsen i et internationalt perspektiv, hvilket har resulteret i tilblivelsen af et sæt internationale regnskabsstandarder, IFRS'erne, udarbejdet af IASB. Med udgangspunkt i ønsket om en større sammenlignelighed mellem regnskaber udarbejdet i de forskellige EU-lande har internationaliseringen medført, at alle børsnoterede virksomheder i EU fra og med 1. januar 2005 skal anvende IFRS'erne i koncernregnskabet.¹

Da det ikke kun er børsnoterede virksomheder, der opererer i et internationalt perspektiv, men derimod også de såkaldte små og mellemstore virksomheder, afholdte IASB i september 2003 et møde med 40 landes nationale regnskabsstandardudstedende organer. Vurderingen på mødet blev, at der eksisterede et behov for større sammenlignelighed mellem regnskaber udarbejdet af små og mellemstore virksomheder i de forskellige lande.² På trods af at de små og mellemstore virksomheder også opererer internationalt, er der dog som udgangspunkt ikke det samme informationsbehov til deres regnskaber sammenlignet med børsnoterede selskabers regnskaber. Det blev derfor i processen besluttet, at der skulle udarbejdes en samlet IFRS, som skulle være lempeligere at anvende frem for fuld IFRS. Denne IFRS blev vedtaget i juni 2009 under navnet IFRS for Small and Medium-sized Entities (IFRS for SME).

Internationaliseringen inden for regnskabsudarbejdelse har som nævnt ovenfor allerede påvirket de børsnoterede selskaber i Danmark. Erhvervslivet i Danmark kan både historisk set og nu til dags karakteriseres som værende bestående af mange små og mellemstore virksomheder, hvorfor udarbejdelsen af IFRS for SME må forventes at få en nævneværdig indflydelse på den fremtidige regnskabsaflæggelse i Danmark, og det vil derfor være relevant at undersøge, hvorledes IFRS for SME afviger fra den nuværende regnskabsregulering i Danmark i form af årsregnskabsloven (ÅRL).

¹ IFRS-bekendtgørelsen, 2. afsnit.

² 'Project update' fra IASB d. 18. februar 2009, afsnit 8.

3. Problemformulering

Der vil givetvis være nogle samfundsøkonomiske fordele i form af bedre sammenlignelighed af regnskaber på tværs af landegrænser ved at indføre en fælles regnskabsaflæggelsespraksis for små og mellemstore virksomheder i EU. For den enkelte regnskabsbruger af danske regnskaber vil det være af afgørende betydning, om en anvendelse af regelsættet under IFRS for SME vil være mere hensigtsmæssig end det nuværende regelsæt under årsregnskabsloven.

Denne problemstilling leder os frem til følgende problemformulering:

Hvorledes kan forskellene mellem IFRS for SME og årsregnskabsloven karakteriseres, og vil det være mere hensigtsmæssigt for regnskabsbruger, hvis regnskabet aflægges efter IFRS for SME frem for årsregnskabsloven?

For at kunne besvare den overordnede problemstilling mener vi, at det er formålstjenligt at inddele afhandlingen i følgende delspørgsmål, da disse vil danne grundlag for at kunne besvare den overordnede problemstilling:

- Hvorledes kan henholdsvis regnskabsaflægger og regnskabsbruger af danske regnskaber for små og mellemstore virksomheder karakteriseres?
- Hvordan er regnskabsreglerne i henhold til årsregnskabsloven?
- Hvordan er regnskabsreglerne i henhold til IFRS for SME?
- Hvorledes kan forskellene mellem årsregnskabsloven og IFRS for SME karakteriseres?
- Vil det være mere hensigtsmæssigt for regnskabsbruger, hvis regnskabet aflægges efter IFRS for SME frem for årsregnskabsloven?

I det første delspørgsmål vil vi beskæftige os med, hvorledes regnskabsaflægger kan karakteriseres, således at vi efterfølgende kan definere regnskabsbruger og dennes informationsbehov til et regnskab. I besvarelsen af de efterfølgende delspørgsmål vil vi behandle regnskabsreglerne for henholdsvis årsregnskabsloven og for IFRS for SME, hvorefter vi er i stand til at analysere forskellene mellem de to regelsæt. Slutteligt vil vi vurdere, hvilket af de to regelsæt, der er mest hensigtsmæssigt for regnskabsbruger, hvorved det sidste delspørgsmål besvares.

Oplistningen af delspørgsmålene, mener vi, er den mest naturlige rækkefølge at besvare afhandlingens problemformulering i, hvorfor denne vil danne grundlag for afhandlingens opbygning. Dette er endvidere visualiseret og beskrevet i nedenstående kapitel omkring metode.

4. Afgrænsning

Som det fremgår af vores overordnede problemstilling, er afhandlingens omdrejningspunkt en sammenholdelse af årsregnskabsloven med IFRS for SME. Standarden er et såkaldt 'stand alone document', der bortset fra krydsreferencerne i afsnit 11.2 og 12.2 i standarden skal kunne anvendes alene i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for små og mellemstore virksomheder, hvorfor den er meget omfangsrig. Dette sammenholdt med, at vi er underlagt en fysisk begrænsning i antallet af sider, som afhandlingen må omfatte, gør, at vi har valgt udelukkende at fokusere på to udvalgte regnskabsområder, da vi herved får mulighed for at udarbejde en mere dybdegående analyse frem for blot overfladisk at behandle samtlige regnskabsområder i standarden.

De to regnskabsområder er valgt ud fra en forventning om, at der rent faktisk eksisterer nævneværdige forskelle mellem dansk regnskabsregulering og IFRS for SME, og derudover er de valgt på baggrund af, at det er vores vurdering, at disse to områder er nogle forholdsvis generelle regnskabsområder, som vil være relevante for størstedelen af de danske virksomheder, som vil kunne forventes enten at blive underlagt IFRS for SME, eller i hvert fald have mulighed for at vælge denne som alternativ til ÅRL.

De to udvalgte regnskabsområder er følgende:

- Værdiforringelse af aktiver.
- Finansielle instrumenter.

Vi vil som udgangspunkt afgrænse os fra at beskæftige os med fuld IFRS. Dette skyldes, at IFRS for SME, bortset fra krydsreferencerne i afsnit 11.2 og 12.2, skal anvendes uden referencer til fuld IFRS, jf. Basis for Conclusion (BC) afsnit BC 154. Endvidere skyldes det, at fuld IFRS for danske virksomheder henvender sig til regnskabsklasse D, hvilke ikke er målgruppen for IFRS for SME. Hvor det findes relevant, vil vi dog inddrage aspekter fra fuld IFRS.

I forbindelse med analysen af forskellene mellem reglerne for finansielle instrumenter har vi valgt at afgrænse os fra, at man i IFRS for SME har mulighed for at vælge anvendelsen af reglerne omkring indregning og måling i henhold til IAS 39. Argumentationen for at foretage denne afgrænsning vil blive diskuteret yderligere nedenfor i afsnittet omkring reglerne for finansielle instrumenter ifølge IFRS for SME.

Ved at sammenholde to forskellige sæt regnskabsregler med hver sine krav vil det naturligvis være interessant at udarbejde en cost-benefit-analyse. Det vil ud fra et samfundsmæssigt synspunkt ikke nødvendigvis være økonomisk fordelagtigt at indføre regnskabsregler, der potentielt er mere hensigtsmæssige for regnskabsbruger, hvis de ressourcer, det kræver for regnskabsaflæggeren at producere de yderligere oplysninger, er mere omkostningskrævende end den tilsvarende fordel for regnskabsbruger i form af de yderligere oplysninger. Vi har i afhandlingen valgt en teoretisk tilgangsvinkel i relation til hensigtsmæssigheden for regnskabsbruger ved anvendelsen af de respektive regnskabsregler, hvorfor vi afgrænser os fra at beskæftige os med, hvorvidt de forskellige regnskabsregler vil være mere eller mindre omkostningskrævende for regnskabsaflægger at anvende.

Vi har valgt at afgrænse informationsindsamlingen til afhandlingen, således at offentliggjort materiale efter d. 31. juli 2009 ikke vil blive inddraget.

5. Målgruppe

Afhandlingens primære målgruppe vil hovedsagligt være personer, som beskæftiger sig med regnskaber for små og mellemstore virksomheder i Danmark, det være sig regnskabsaflæggere, regnskabskontrollanter og regnskabsbrugere. Vejleder og censor vil ligeledes være en del af den primære målgruppe, da afhandlingen udarbejdes som afslutning på cand.merc.aud.-studiet. Den primære målgruppe forventes at have et grundlæggende kendskab til eksternt regnskabsvæsen, hvorfor vi i afhandlingen ikke vil foretage en nærmere gennemgang af alle grundlæggende begreber inden for eksternt regnskabsvæsen.

Afhandlingen vil kunne give målgruppen et overblik over de danske regnskabsregler for de udvalgte regnskabsområder, som er nævnt ovenfor, samt et overblik over de tilsvarende regnskabsregler ifølge IFRS for SME. På baggrund af analysen og konklusionen i nærværende afhandling vil målgruppen blive i stand til at vurdere fordele og ulemper ved anvendelsen af de respektive regelsæt.

Den sekundære målgruppe for afhandlingen kan karakteriseres som værende personer med interesse for regnskab, hvilket eksempelvis kan være studerende og undervisere på regnskabsteoretiske uddannelser samt andre personer, der i deres daglige virke beskæftiger sig med regnskab.

6. Kildekritik

De anvendte kilder til udarbejdelsen af afhandlingen er først og fremmest ÅRL og IFRS for SME, hvilke i form af deres egenskaber som henholdsvis lov og standard vurderes som værende objektive og valide.

Kilderne til de danske regnskabsregler har udover selve ÅRL bestået af blandt andet lovbemærkningerne til ÅRL samt den kommenterede ÅRL. Lovbemærkningerne vurderer vi som værende tilstrækkeligt objektive og valide, da de er udarbejdet af embedsmænd, som kun i et ubetydeligt omfang vurderes at være præget af subjektive holdninger. Den kommenterede ÅRL vurderer vi som værende præget af subjektive holdninger i en lidt højere grad, da den er udarbejdet af fire personer. Da disse fire personer grundet deres faglige ekspertise og det, at den kommenterede ÅRL i praksis er alment anerkendt for at indgå i grundlaget for den danske regnskabsregulering, er det vores opfattelse, at den kommenterede ÅRL kan karakteriseres som værende tilstrækkelig objektiv og valid.

Yderligere har vi anvendt regnskabshåndbøger fra diverse større revisionshuse, hvilke kan være præget af det pågældende revisionshus' holdning til de forskellige regnskabsområder. Vi mener dog, at disse holdninger vil være baseret på en faglig og gennemdiskuteret tilgang, hvorfor vi vurderer, at disse kilder vil være tilstrækkeligt objektive og valide.

Fra IASB har vi anvendt både Basis for Conclusion, Press Release i forbindelse med offentliggørelsen af standarden, Implementation Guidance³, referater af Board Meetings samt Staff Papers. Disse kilder vil i et vist omfang være præget af IASBs holdninger samt IASBs ønske om at udbrede standarden. Det er dog vores vurdering, at IASBs holdninger og ønsker vil være tilstrækkeligt objektive grundet IASBs opbygning og sammensætning af en lang række forskellige fagligt kompetente medlemmer, hvorfor vi vil kunne anvende materiale fra IASB forholdsvis ukritisk.

Vi har i afhandlingen anvendt Comment Letters (CLs), som forskellige deltagere i processen for udarbejdelsen af standarden har offentliggjort. Disse vil også kunne være præget af en vis grad af subjektive holdninger fra personerne, som har udarbejdet dem, men dette vurderes at være i et så begrænset omfang grundet skribenternes faglige kompetencer inden for regnskab, at det ikke vurderes at få en nævneværdig effekt på anvendelse af CLs i afhandlingen.

³ Illustrative Financial Statements and Presentation and Disclosure Checklist.

7. Metode

Metoden i denne afhandling er en kvalitativ empirisk analyse, som ud fra artikler, CLs, bagvedliggende dokumenter for IFRS for SME, ÅRL mv. søger at fastlægge, hvorvidt det vil være hensigtsmæssigt for regnskabsbruger, såfremt regnskabet aflægges efter IFRS for SME frem for ÅRL.

7.1 Metodevalgets styringsfaktorer

I dette afsnit ønsker vi at beskrive afhandlingens styringsfaktorer for at forklare de forudsætninger, vi har haft for udarbejdelsen af afhandlingen. Afhandlingens styringsfaktorer kan deles op i to følgende kategorier, *rammestyrings- og processtyringsfaktorer*, som vil blive gennemgået yderligere i de følgende afsnit.⁴

7.1.1 Rammestyring

*”Rammestyringsfaktorerne er de forhold, der angiver de overordnede rammer, inden for hvilke det pågældende projekt kan udfolde sig”*⁵

Rammestyringsfaktorerne i afhandlingen består af det kundskabsmæssige formål, afhandlingens interesser samt vores ressourcer.

Kundskabsmæssige formål:

Det kundskabsmæssige formål i afhandlingen beskæftiger sig med følgende kategorier af formål⁶:

- Beskrivende.
- Problemidentificerende.
- Forklarende.
- Normativ.

I kapitel 8 vil vi beskrive baggrunden for IFRS for SME. I kapitel 9 og 10 vil vi udarbejde en beskrivelse af henholdsvis regnskabsaflægger og regnskabsbruger, som efter vores vurdering kan forventes at anvende standarden fremadrettet.

I kapitel 11 vil vi beskrive og forklare begrebsrammerne for de to regelsæt, da disse danner det overordnede udgangspunkt for at kunne vurdere hensigtsmæssigheden af de respektive regelsæt for regnskabsbruger.

⁴ Den skinbarlige virkelighed, side 53.

⁵ Den skinbarlige virkelighed, side 53.

⁶ Den skinbarlige virkelighed, side 22.

Kapitel 12 og 13 vil behandle de to udvalgte regnskabsområder, hvor det kundskabsmæssige formål vil bestå af samtlige af de ovenfor nævnte kategorier, da vi dels beskriver og forklarer de to regelsæt, dels identificerer problemer ved det to regelsæt, og dels vurderer hensigtsmæssigheden af de to regelsæt for regnskabsbruger.

Interessenter:

En anden rammestyringsfaktor er afhandlingens interessenter, som er de institutioner, organisationer eller personer, der har et ønske om at udøve indflydelse på afhandlingen, herunder blandt andet afhandlingens formål og indhold.⁷ Copenhagen Business School (CBS), herunder Institut for Regnskab og Revision, er interessant. Der er fra CBS' side opstillet en række formelle krav med hensyn til afhandlingens udformning, herunder afhandlingens omfang, deadline mv. Institut for Revision og Regnskab anses som en interessant, da afhandlingens emne og vejleder skal godkendes af instituttet. Vejlederen anses endvidere også som en interessant, da han igennem sin vejledning vil forsøge at påvirke afhandlingens indhold med sine teoretiske perspektiver m.m.

Ressourcer:

Vores ressourcer udgør ligeledes faktorer, som har haft betydning for afhandlingens overordnede rammer. Eksempelvis har vi begrænset tid til at indsamle og bearbejde viden omkring de to regelsæt og herefter udarbejde selve afhandlingen. Deslige har vores kendskab til IFRS for SME været relativt begrænset ved afhandlingens start, hvorfor vi gennem afhandlingens tilblivelse løbende har til-egnet os viden omkring standarden.

7.1.2 Processtyringsfaktorer

”Processtyringsfaktorerne er de forhold, der under selve projektforsløbet er bestemmende for, hvordan projektet konkret forløber”⁸.

Vi har valgt at gennemgå de to processtyringsfaktorer, som ifølge vores mening er de mest relevante for afhandlingen.

Problemformulering:

Afhandlingens problemformulering fungerer som en væsentlig processtyringsfaktor, da den er afgørende for, hvordan vi strukturer afhandlingen og hvilke handlinger, vi er nødsaget til at foretage for

⁷ Den skinbarlige virkelighed, side 54.

at kunne besvare problemstillingen. Herved skal forstås, at når vi vælger at sammenholde to regelsæt, så vil en del af processen bestå i at undersøge de to regelsæt og herunder inddrage relevant og nødvendigt data.

Data:

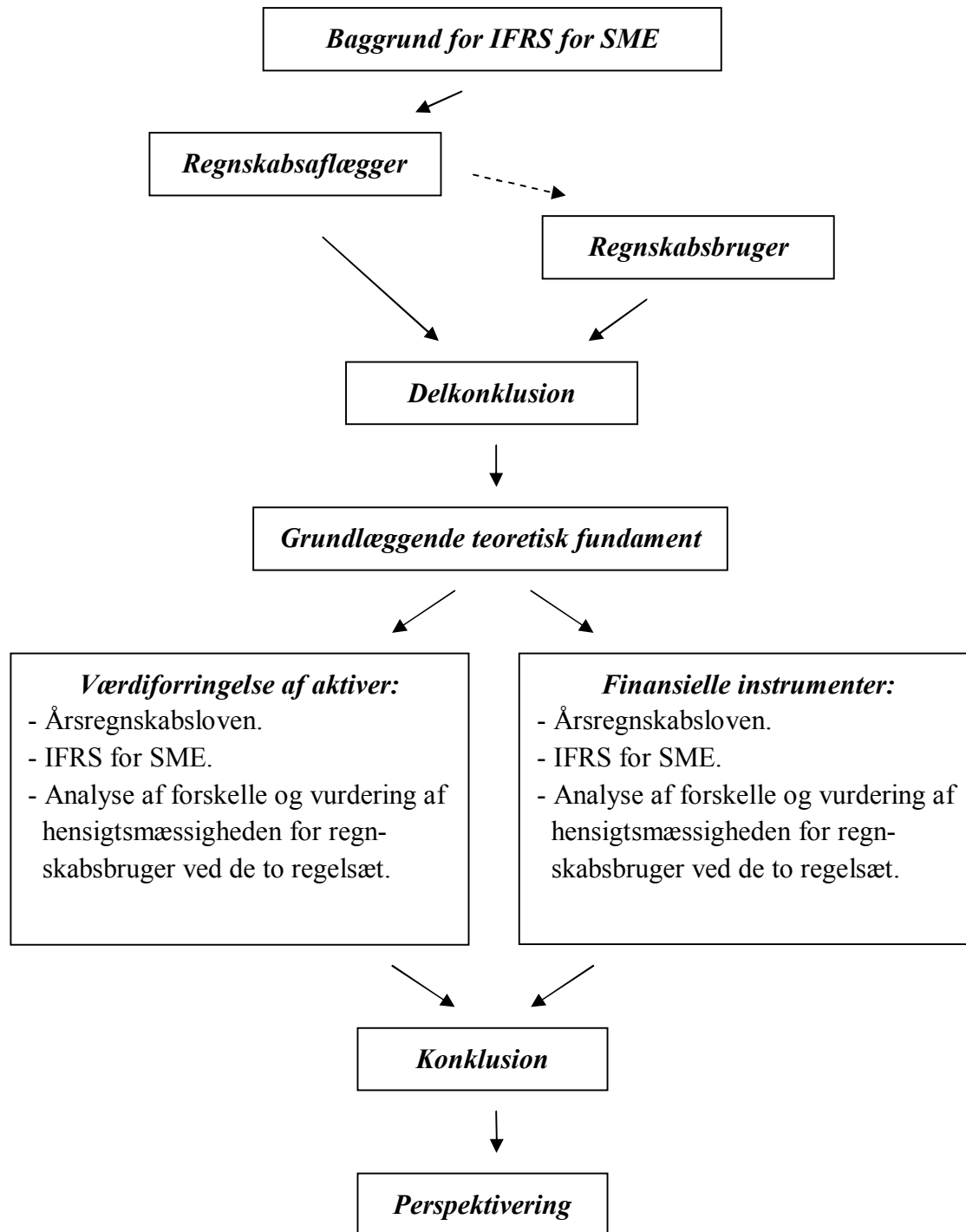
Afhandlingen er udarbejdet via dataindsamling fra forskellige kilder, herunder IASB, FSR, EFRAG samt CLs fra diverse organisationer, mv. Disse kilder anses dog for at have forskellige interesser i, hvordan standarden bliver udformet, og hvorledes fortolkningen af selv samme bør ske, hvorfor vi ved anvendelsen af kilderne og dataene har forsøgt at validere disse ved løbende at foretage overvejelser om dataenes relevans og gyldighed, for herved at undgå anvendelse af unødigt data samt at sikre, at vi ikke udarbejder forkerte konklusioner på baggrund af ikke-valide data.

De påstande, der vil forekomme i afhandlingen har vi forsøgt at dokumentere med kilder, som vi har vurderet som værende troværdige.

7.2 Struktur

I forrige afsnit har vi præciseret hvilke overvejelser og forudsætninger, vi som forfattere har haft for afhandlingen. I dette afsnit redegøres for, hvordan vi har valgt at opbygge afhandlingen, samt hvilke overvejelser vi har gjort med hensyn til udformningen. For at opnå en forståelse af afhandlingens struktur har vi visualiseret strukturen i nedenstående figur.

⁸ Den skinbarlige virkelighed, side 53.

Figur 1. Illustration af afhandlingens struktur. Egen tilvirkning.

7.2.1 Afhandlingens struktur

Afhandlingen tager udgangspunkt i problemformuleringen, der dog er underlagt afgrænsningens restriktioner. Problemformuleringen vil være fokuset igennem afhandlingen, og vi vil afslutningsvis konkludere på denne. For at kunne besvare afhandlingens problemstilling vil baggrunden bag IFRS for SME blive gennemgået i kapitel 8 via en beskrivende redegørelse med udgangspunkt i Basic for

Conclusion for IFRS for SME samt andre artikler, der findes relevante at inddrage. Endvidere vil vi i kapitel 9 og 10 beskrive, hvem vi fremadrettet vil kunne forestille os som værende regnskabsaf-lægger af regnskaber aflagt efter IFRS for SME, og på baggrund heraf foretager vi en beskrivelse af regnskabsbruger.

I kapitel 11 vil vi gennemgå begrebsrammerne for henholdsvis ÅRL og IFRS for SME, da disse danner udgangspunkt for forståelsen af de udvalgte regnskabsområder i kapitel 12 og 13. I disse to kapitler vil vi på baggrund af de gennemgåede regnskabsteorier sammenholdt med kapitel 10 omkring regnskabsbruger konkludere på de tilhørende delspørgsmål i problemformuleringen.

Gennemgangen af de to regnskabsområder er foretaget separat og er hver for sig inddelt i relevante underafsnit, hvorfor det gør det muligt, at læse de to kapitler særskilt. Hvor det findes relevant, vil der dog forefindes naturlige henvisninger og kommentarer til andre kapitler og afsnit.

Der konkluderes til sidst i afhandlingen på problemformuleringen, hvilket vil basere sig på de foretagne analyser og delkonklusioner i de øvrige kapitler. Slutteligt vil afhandlingen omfatte en perspektivering, hvor vi vil give vores vurdering af andre områder, der kunne være interessante at belyse i forhold til afhandlingens overordnede problemstilling.

8. IFRS for SME

8.1 Standarden i et internationalt perspektiv

I juni 2009 godkendte IASBs bestyrelse IFRS for SME, som medførte en efterfølgende publikation af standarden i juli 2009. Før dette er der forløbet 5 års arbejde med field test af 116 mindre virksomheder fra 20 forskellige lande, udsendelse af udkast til standarden og efterfølgende gennemlæsning og bearbejdning af modtaget CLs på det udsendte udkast af standarden. Tilbage i november 2007 modtog man blandt andet 162 CLs. Brevene og resultaterne af field test er blevet anvendt som input til korrektioner af standarden samt som diskussionsoplæg til bestyrelsens møder, som løbende er blevet afholdt under udarbejdelsesprocessen.

IFRS for SME er udarbejdet som et 230 sideres stand alone document, dog med en enkelt krydsreference til IAS 39, som den eneste undtagelse.⁹ Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (E&S) har i deres CL udtrykt fuld støtte til, at standarden er et stand alone document, og anser det som relevant for de potentielle regnskabsaflæggere, at standarden ikke indeholder nogen påtvungne referencer til fuld IFRS.¹⁰

Et af IASBs ønsker med IFRS for SME er at udarbejde en standard til små og mellemstore virksomheder, som ofte ikke besidder de samme regnskabsmæssige kompetencer, som børsnoterede selskaber. Det er blandt andet derfor, at IFRS for SME er lempeligere end fuld IFRS. Eksempelvis har man på nogle områder forsøgt at simplificere reglerne omkring indregning og måling af aktiver og forpligtigelser. Det er endvidere af IASB besluttet, at der kun hvert tredje år vil blive foretaget opdateringer af standarden, hvilket også vil være med til at gøre de administrative byrder for virksomhederne mindre i forhold til anvendelsen af fuld IFRS, hvor der løbende sker opdateringer.¹¹ Modsat kan det have den effekt, at der ind i mellem vil blive uønskede afvigelser mellem fuld IFRS og IFRS for SME grundet de løbende opdateringer af fuld IFRS, hvorimod de samme opdateringer først vil blive indarbejdet i IFRS for SME i de efterfølgende år.

Formålet med standarden er mere vidtgående end kun at opnå bedre sammenlignelighed mellem regnskaber på tværs af landegrænserne, da den nye standard også vil øge kvaliteten af regnskabslovgivningen i nogle lande. Endvidere forventes det også fra et europæisk synspunkt, at man vil

⁹ IFRS for SMEs, Press Release, 9. juli 2009.

¹⁰ CL, E&S, side 2, 30. november 2007.

¹¹ IFRS for SMEs, Press Release, 9. juli 2009.

spare ressourcer ved den nye standard, da man i EU kan centralisere lovgivningsarbejdet for SME-segmentet, frem for nu hvor meget af arbejdet foregår decentralt i de enkelte medlemslande. I 2004 udsendte bestyrelsen i IASB et diskussionsoplæg vedrørende en standard for SME. Bestyrelsen modtog 120 svar, hvoraf det tydeligt fremgik, at der var et behov for en standard for SME, samt at der i mange lande var en præference for at bruge en fælles international standard frem for en lokalt udviklet.¹² Dette underbygges med, at IASB i deres Press Release oplyser, at små og mellemstore virksomheder i EU udgør 95 procent af alle virksomheder, hvilket er med til at understrege, at der i EU er et aktuelt behov for denne standard.

IASB ser flere fordele i en international regnskabsstandard for de mindre virksomheder. Blandt deres argumenter er, at mindre virksomheder i dag i lighed med de store børsnoterede selskaber optager lån på tværs af landegrænser. Kreditorer, som har kunder på tværs af landegrænser, vil med en international regnskabsstandard få bedre mulighed for at vurdere eventuelle nye kunders kapitalforhold, hvorved sammenligneligheden mellem kunderne forbedres.¹³

8.2 Standarden i et dansk perspektiv

Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt for danske virksomheder at aflægge deres regnskaber efter IFRS for SME. Dette kræver, at IFRS for SME først bliver godkendt af EU og derefter implementeret i dansk lovgivning i lighed med ÅRL samt fuld IFRS.

Foreningen for Statsautoriserede Revisorer (FSR) samt E&S udtrykker begge i deres CLs, at det er vigtigt, at IFRS for SME fremadrettet bliver anerkendt og anvendt som en godkendt regnskabsstandard for små og mellemstore virksomheder. Endvidere oplyser de begge, at efterspørgslen efter IFRS for SME i Danmark hovedsageligt kommer fra datterselskaber af børsnoterede selskaber. Årsagen til dette er, jf. FSR og E&S, at det vil lette arbejdet i forbindelse med konsolideringen, som selskaber skal foretage.¹⁴

Dog påtaler både E&S samt FSR, at det er en ulempe for standarden, at den i forhold til fuld IFRS afviger på centrale områder, såsom indregning og måling, da det betyder, at selskaber stadig skal udarbejde yderligere opgørelser udover regnskabet for at kunne foretage den endelige konsolidering. FSR foreslår, at man laver en todeling af standarden, hvorved der er mulighed for at udarbejde

¹² BC 5.

¹³ A staff overview, side 3.

¹⁴ CL, FSR, side 1, samt CL, E&S, side 2.

to regnskaber ud fra IFRS for SME. En for datterselskaber af børsnoteret selskaber samt en for andre små og mellemstore selskaber.¹⁵

Når FSRs og E&S' holdninger sammenholdes med, at der ikke længere er revisionspligt for virksomheder, der er omfattet af reglerne for regnskabsklasse B, såfremt disse overholder beløbsgrænserne i ÅRL § 135, er det vores vurdering, at tendenserne går mod, at gøre regler for mindre virksomheder lempeligere.

Vi mener derfor, at det på kort sigt er realistisk, at IFRS for SME til at starte med vil blive implementeret som et alternativ til ÅRL for danske selskaber, som falder ind under regnskabsklasse B og C. Grundet det forholdsvise store omfang af ressourcer, som det vil kræve for danske selskaber øjeblikkeligt at skulle aflægge regnskab efter standarden, mener vi, at implementeringen vil ske som en overgangsordning, således at selskaberne får mulighed for at tilegne sig viden omkring standarden over en årrække.

På lidt længere sigt anser vi det som værende sandsynligt, at man hæver grænserne for regnskabsklasse B, således at regnskabsklasse A og B skal følge et sæt minimumsregler ifølge ÅRL, regnskabsklasse C skal følge IFRS for SME, og regnskabsklasse D skal følge fuld IFRS. Det kunne formentlig tænkes, at der vil være mulighed for at tilvælge standarden for regnskabsklasse B. Herved opnår man både en udbredelse af en international fælles regnskabsregulering samt en lempelse af kravene for de mindre virksomheder.

I relation til de ovenfor nævnte regnskabsklasse vil vi i næste kapitel gennemgå vores vurdering af, hvorledes de efter vores vurdering forventede regnskabsaflæggere af regnskaber efter IFRS for SME kan karakteriseres.

¹⁵ CL, FSR, side 1, samt CL, E&S, side 2.

9. Regnskabsaflægger af IFRS for SME

Vi vil i dette kapitel gennemgå, hvem vi forventer fremadrettet kan blive regnskabsaflæggere efter IFRS for SME, da vi mener, at det er nødvendigt at forholde sig til regnskabsaflægger for derved at kunne opnå en forståelse af de potentielle regnskabsbrugere af deres regnskaber.

Der er i standarden opsat retningslinier for, hvilke selskaber der kan få lov til at anvende denne i forbindelse med deres regnskabsaflæggelse. I IFRS for SME afsnit 1.1 er det defineret, at standarden er udarbejdet for Small and medium-sized entities.

Endvidere bliver det i standarden i afsnit 1.2 defineret, hvilke to kriterier, der skal opfyldes før selskaber, jf. IASB, kan karakteriseres som værende små eller mellemstore og derved blive berettigede til at aflægge efter IFRS for SME. De to kriterier er følgende:

1. Har ikke offentlig interesse.
2. Offentliggør et årsregnskab for eksterne brugere.

Reglerne i IFRS for SME i afsnit 1.3 a og 1.3 b udelukker positivt en række selskaber fra at kunne aflægge regnskab efter IFRS for SME. Disse selskaber er blandt andet banker, forsikringselskaber, statslige aktieselskaber samt virksomheder, som har kapitalandele, gældsinstrumenter eller andre værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked. Det er derfor ikke muligt for danske selskaber, som er omfattet af reglerne for regnskabsklasse D¹⁶, at anvende IFRS for SME.

Det er ikke, som nævnt i vores afsnit om baggrunden for IFRS for SME, muligt på nuværende tidspunkt for danske selskaber at aflægge efter IFRS for SME. Dog kan man ud fra IASBs holdning omkring antal ansatte i selskaber, der skal anvende IFRS for SME, samt E&S' og FSRs holdning til hvilke selskaber, der efterspørger standarden i Danmark, få et indtryk af, hvilke selskaber i Danmark, der fremadrettet kan blive mulige brugere af standarden.

Fremtidige regnskabsaflæggere efter IFRS for SME kan ifølge vores synspunkt, med udgangspunkt i ovenstående holdninger, være datterselskaber af børsnoterede selskaber, selskaber der står foran en fremtidig børsnotering samt større danske selskaber. Disse vil vi gennemgå nærmere i de efterfølgende afsnit.

9.1 Datterselskaber af børsnoterede selskaber

Datterselskaber af børsnoterede selskaber kan være af vidt forskellige størrelser målt på omsætning, balance, antal medarbejder mv. Disse selskaber kan derfor ikke defineres ud fra kriterierne for de nuværende regnskabsklasser i ÅRL, men derimod ud fra deres ejerskab. Vi er dog af den mening, at disse selskaber typisk vil være omfattet af regnskabsklasse C eller være et større selskab inden for klasse B.

Selskaberne vil vælge IFRS for SME, da dette kan være medvirkende til at effektivisere processen omkring udarbejdelse af konsolideringen med det børsnoterede moderselskab. Der kan altså ud fra et koncernsynspunkt være synergieffekter ved, at datterselskaber udarbejder deres regnskab efter IFRS for SME, da moderselskabet grundet dets børsnotering aflægges regnskab efter fuld IFRS. Denne holdning støttes både af E&S og FSR, som i deres CLs til IASB understreger, at der i Danmark er en efterspørgsel efter en simpel IFRS standard til datterselskaber af børsnoterede selskaber¹⁷.

Vi er bevidste om, at det er en ulempe, hvilket FSR også påpeger, at standarden på nogle områder afviger fra fuld IFRS vedrørende indregning og måling. Dette er ikke medvirkende til at overbevise danske datterselskaber om at skifte fra ÅRL til IFRS for SME, da de stadig ikke kan udarbejde deres rapportering til moder ud fra deres regnskab. Dog mener vi, at såfremt man kigger i et længere tidsperspektiv, vil der være fordele for selskaberne at vælge IFRS for SME, da vi anser det for sandsynligt, at ÅRL, som tidligere nævnt, på nogle områder vil blive erstattet af IFRS for SME.

9.2 Almindelige større danske selskaber

Selskaber, der er i besiddelse af det fælles kendetegn, at de er større danske virksomheder, og som har en ejerstruktur med en eller få ejere, kan være mulige fremtidige aflæggere af regnskaber efter IFRS for SME. Såfremt man anvender ÅRLs definitioner, er det vores holdning, at det hovedsageligt er selskaber under regnskabsklasse C, som vil benytte muligheden for at anvende IFRS for SME, da regnskabsklasse D, som ovenfor nævnt, ikke må anvende standarden.

Derudover forventer vi, at det er begrænset, hvor mange selskaber, som aflægges efter regnskabsklasse B, der vil vælge at aflægges efter IFRS for SME, da omkostningerne ved at anvende IFRS for

¹⁶ Ved børsnoteret forstås noteret på en fondsbørs eller et andet reguleret marked i EU/EØS.

¹⁷ CL, FSR, side 1, samt CL E&S, side 2.

SME i forhold til udbyttet vil forventes at være for høje for disse selskaber. Det vil derved ikke være fordelagtigt for flere selskaber under regnskabsklasse B at overgå til IFRS for SME.

Ernst & Young påpeger i deres CL, at standarden for en række selskaber vil være for tung og ikke profitkabende. Dette er i tråd med, at IFRS for SME ikke nødvendigvis vil være attraktiv for de mindre selskaber under klasse B Danmark.¹⁸

Derved er det vores forventning, at det hovedsageligt er selskaber under regnskabsklasse C, som i Danmark kunne forventes at ville anvende IFRS for SME.

IASB anvendte som deres retningslinie, da de skulle definere, hvilke selskaber, der er tiltænkt at kunne anvende IFRS for SME, at det som udgangspunkt er selskaber, der har i omegnen af 50 ansatte. Dog pointerer IASB, at det ikke er et udtryk for en klassificering af selskaber, men at det derimod skal anses som en guideline for, hvilke selskaber der kan være potentielle brugere af IFRS for SME.¹⁹ Derved stemmer IASBs guideline ikke fuldstændig overens med vores argumenter for, at det er regnskabsklasse C selskaber, der vil være potentielle aflæggere efter IFRS for SME, da de som udgangspunkt har krav om 250 ansatte. I relation hertil skal det dog bemærkes, at IASB ved ikke at sætte nogle konkrete krav til størrelsen af selskaberne gør det muligt for de respektive lande selv at fastsætte størrelsesgrænserne.²⁰ Vi mener derfor ikke, at vores vurdering af størrelsen af de selskaber, der vil kunne anvende IFRS for SME, er i direkte modstrid med IASB.

Danske selskaber, som er forpligtigede til at aflægge efter reglerne for regnskabsklasse C, består af en bred vifte af større selskaber, hvor det er vores vurdering, at de oftest kendetegnes ved at være enten familieejede selskaber eller selskaber ejet af en relativ lille kreds af aktionærer.

Flere af disse selskaber agerer i dag på internationale markeder, både når det vedrører indkøb og salg af varer, men også når selskaberne skal optage finansiering. Derved vil der for de selskaber, som agerer på de internationale markeder, være en fordel ved at aflægge efter en international anerkendt og anvendt regnskabsstandard, som vi forventer IFRS for SME fremadrettet vil blive.

9.3 Selskaber, der står foran en børsnotering

Selskaber, som på sigt planlægger at foretage en børsnotering, kan opnå en fordel ved at anvende IFRS for SME, inden de bliver børsnoterede og derved underlagt krav om anvendelse af fuld IFRS. Fordelen består i, at IFRS for SME er mere simpel end fuld IFRS, men samtidig på nogle områder

¹⁸ CL, Ernst & Young, side 3.

¹⁹ Staff overview, side 6.

²⁰ Staff overview, side 5.

mere kompleks end ÅRL²¹. Herved vil selskabet kunne anvende et lidt mere komplekst regelsæt, der som udgangspunkt kun vil kræve, at man kan nøjes med at sætte sig ind i ca. 230 sider, som IFRS for SME fylder, frem for fuld IFRS. Det er dog værd at bemærke, at der forekommer enkelte forskelle i reglerne omkring indregning og måling mellem IFRS for SME og fuld IFRS, hvorfor det nødvendigvis vil kræve nogle ressourcer for efterfølgende at overgå til fuld IFRS. Ligeledes vil standarden ikke nødvendigvis være tilstrækkelig, såfremt ens regnskab indeholder regnskabsposter, som ikke behandles i IFRS for SME, da man herved vil skulle anvende fuld IFRS.

²¹ CL, E&S, side 6.

10. Regnskabsbruger af IFRS for SME

For at blive i stand til at kunne vurdere, hvorvidt det vil være mere hensigtsmæssigt for regnskabsbruger, hvis regnskabsaflægger anvender IFRS for SME frem for ÅRL, er vi nødt til at identificere regnskabsbruger og dennes krav til informationer i regnskabet. Denne identifikation vil fungere som hovedformålet med dette kapitel.

Vi har i forrige kapitel beskrevet regnskabsaflægger som værende et selskab, der ikke har offentlig interesse. Derudover vil det også være et selskab af en vis størrelse og med en hvis aktivitet. På baggrund heraf og med udgangspunkt i BC 80 vil regnskabsbruger i al væsentlighed kunne karakteriseres som følgende interessenter:

- Banker og pengeinstitutter.
- Leverandører.
- Kreditvurderingsbureauer.
- Kunder.
- Aktionærer.

De oplyste interessenter skal ikke ses som en udtømmende liste, men blot som en konkretisering af de væsentligste interessenter. Vi vil nedenfor gennemgå de respektive interessenter med henblik på at belyse deres relationer til og interaktioner med regnskabsaflægger.

10.1 Banker og pengeinstitutter

Banker og pengeinstitutter stiller kapital til rådighed for selskaberne mod at opnå en vis forrentning af deres udlån. Som nævnt i kapitlet omkring regnskabsaflægger, vil selskabet ofte have et relativt stort behov for ekstern finansiering, enten fordi selskabet er familieejet, hvilket må formodes at stille visse begrænsninger for aktionærernes muligheder for kapitaltilførsel, eller også fordi selskabet er i en vækstfase, hvor der stilles store krav til kapitalberedskabet for at kunne ekspandere yderligere.

Ifølge vores vurdering vil banker og pengeinstitutter ofte være en væsentlig interessent med en vis indflydelse på selskabet. Tidshorizonten vurderes at være kort til mellemlang på cirka 1 år, da de løbende må vurdere det pågældende selskabs evne til at betale renter og afdrag. Bankerne og pengeinstitutterne vil derfor anvende regnskabet til at få dækket deres informationsbehov om selskabets

drift, således at de har et grundlag for at vurdere selskabets budget. Derudover vil de også fokusere på selskabets kortfristede aktiver og passiver samt dets cash flow, da dette vil indikere selskabets evne til dels at betale de løbende renter og afdrag og dels dets evne til overhovedet at fortsætte driften på kort sigt.

10.2 Leverandører

Leverandørernes funktion er løbende at levere varer og tjenesteydelser til selskabet mod at få en modydelse i form kontanter eller andet vederlag. Hvis leverandøren sælger på kredit, vil denne være interesseret i at vide, om selskabet er i stand til at betale for de leverede varer og tjenesteydelser. Som udgangspunkt vil den relevante tidshorisont være forholdsvis kort.

I det tilfælde, hvor leverandøren overvejer at indgå en længerevarende aftale med selskabet omkring levering af varer, vil leverandørens tidshorisont ændre sig til at blive mere langsigtet, hvorfor den med udgangspunkt i selskabets seneste årsrapport vil vurdere selskabets evne til at opretholde et passende niveau for likvide midler til at kunne betale leverandøren for den fremtidige levering af varerne.

10.3 Kreditvurderingsbureauer

Denne gruppe af interessenter bør ses i relation til både banker og pengeinstitutter samt leverandører, da det hovedsagligt er disse grupper, der anvender informationerne om selskabets kreditvurdering, som kreditvurderingsbureauer har udarbejdet. Da kreditvurderingsbureauer ligeledes er eksterne interessenter, vil deres viden om selskabet begrænse sig til, hvad selskabet fortæller om verdenen. Da den ovenfor definerede regnskabsaflægger ikke er underlagt samme løbende krav om oplysninger til omverdenen, som gør sig gældende for børsnoterede selskaber, vil kreditvurderingsbureauerne nødvendigvis være meget afhængig af selskabets lovpligtige årsrapport og de oplysninger, der fremgår heraf.

10.4 Kunder

Kunders anvendelse af selskabets regnskab kan være relativt varierende. Med mindre der er tale om placering af en beløbsmæssig stor ordre hos selskabet, vil det formentlig være meget begrænset, hvor meget kunden vil anvende oplysningerne i selskabets regnskab. Hvis man derimod forestiller sig, at kunden overvejer en omfattende og længerevarende aftale med selskabet, vil det være yderst relevant at anvende oplysningerne i regnskabet til at vurdere, hvorvidt selskabet vil være økonomisk i stand til at foretage de løbende leveringer og opfylde de eventuelle fremtidige garantiforpligtelser.

Når tidshorisonten i sådanne tilfælde vil være af længerevarende karakter, vil oplysningerne i regnskabet uden tvivl indgå i kundens beslutningsgrundlag for indgåelse af en aftale.

10.5 Aktionærer

Som nævnt under kapitlet omkring regnskabsaflægger, vil selskaber, der kan forventes at komme til at bruge IFRS for SME have aktionærer, der indgår i den daglige drift af selskabet og eksterne aktionærer, som ikke har ligeså dybdegående kendskab til selskabet. For de aktionærer, der indgår i den daglige drift, vil anvendelsen af selve regnskabet være yderst begrænset, da det sandsynligvis ikke vil bidrage med yderligere oplysninger, end de allerede besidder.

For de eksterne aktionærer, der ikke indgår i den daglige drift, men som måske kun deltager i enkelte bestyrelsesmøder i løbet af året, hvis de har en plads i bestyrelsen, vil regnskabet være en vigtig informationskilde. De vil dels bruge regnskabet som en kontrol²² til at vurdere, hvorvidt den daglige ledelse har været i stand til at forvalte selskabets aktiver tilfredsstillende, og de vil dels bruge regnskabet til at vurdere, hvorvidt det vil være fordelagtigt at opretholde sin investering i selskabet, eller om de bør sælge deres aktier.

Gennemgangen af de væsentligste regnskabsbrugere af regnskaber for IFRS for SME bevirker, at vi senere i afhandlingen vil være bedre i stand til at vurdere, hvorvidt det vil være mere eller mindre hensigtsmæssigt for regnskabsbruger, såfremt regnskabsaflægger anvender IFRS for SME frem for ÅRL.

²² Finansiell rapportering, side 184. Aktionærer anvender regnskabet til kontrolopgaven.

10.6 Delkonklusion - regnskabsaflægger og regnskabsbruger

Vi kan konkludere, at IFRS for SME positivt fremhæver, at børsnoterede selskaber ikke har mulighed for at anvende standarden, hvilket betyder, at danske selskaber, som er omfattet af reglerne for regnskabsklasse D, udelukkes for brugen heraf. Vi har identificeret tre mulige fremtidige regnskabsaflæggere, som er datterselskaber af børsnoterede selskaber, almindelige større selskaber samt selskaber, som står over for en børsnotering.

På baggrund af vores vurdering af hvilke selskaber, der i fremtiden kunne påtænkes at kunne anvende IFRS for SME, har vi har defineret fem regnskabsbrugere i form af banker og pengeinstitutter, leverandører, kreditvurderingsbureauer, kunder og aktionærer. Disse har det kendetegn, at de alle ønsker at anvende selskabets offentliggjorte regnskab til at få et indblik i de økonomiske forhold. Leverandører, kunder samt banker vil sikre, at selskabet er likvidt, og at selskabet er i stand til at overleve på kort sigt. Kreditvurderingsbureauerne vil anvende regnskabet til at foretage analyser mv. Endelig ønsker aktionæren at få et indblik i selskabets økonomi, for at foretage en vurdering af sin investering.

11. Grundlæggende teoretisk fundament

Den grundlæggende teori inden for regnskab er overgået fra at være baseret på den præstationsorienterede regnskabsteori til den formueorienterede regnskabsteori. Dette har betydet, at fokus har flyttet sig fra resultatopgørelsen til balancen. Resultatopgørelsens formål er nu reduceret til at vise de kilder, som forøger og formindsker egenkapitalens værdi, mens den under den præstationsorienterede teori målte indtægter og omkostninger, for derved at vise overskuddet, som blev anset som den bedst mulige indikator på virksomhedens indtjeningssevne.²³

Som nævnt, koncentrerer den formueorienterede teori sig hovedsagligt om balancen, hvilket medfører et fokus på definition, indregning og måling af aktiver og forpligtelser i balancen samt ændringer af disse, hvorved egenkapitalen betragtes som en residual.

Da afhandlingens fokusområde er hensigtsmæssigheden for regnskabsbruger ved anvendelsen af det ene regelsæt frem for det andet, er det nødvendigt først at kortlægge begrebsrammerne for de to regelsæt, inden vi gennemgår de udvalgte regnskabsområder mere dybdegående. Begrebsrammerne fungerer som fundamentale elementer, hvorpå regnskabsreglerne er baseret, og da et af hovedformålene med disse er at være en hjælp for regnskabsbrugerne ved deres forståelse af informationen, som gives i regnskabet²⁴, er det relevant først at behandle begrebsrammerne.

11.1 Begrebsrammen

Med udgangspunkt i den begrebsramme, som blev udarbejdet af Financial Accounting Standards Board (FASB), hvilket er den amerikanske pendant til IASB, indførte IASB i 1989 en begrebsramme, som i det store hele svarede til FASBs begrebsramme.²⁵ Ved udarbejdelsen af IFRS for SME valgte man at basere standarden på den samme begrebsramme, som gør sig gældende for fuld IFRS, jf. afsnit 2.35 i standarden.

I Danmark har man valgt at indarbejde en begrebsramme i ÅRL §§ 11-16, hvilken i al væsentlighed er i overensstemmelse med IASBs begrebsramme.²⁶

Da der overordnet set ikke er nogen markante forskelle mellem begrebsrammen for ÅRL og begrebsrammen for IFRS, og begge regelsæt derfor tager udgangspunkt i de samme generelle ret-

²³ Finansiell rapportering, side 131.

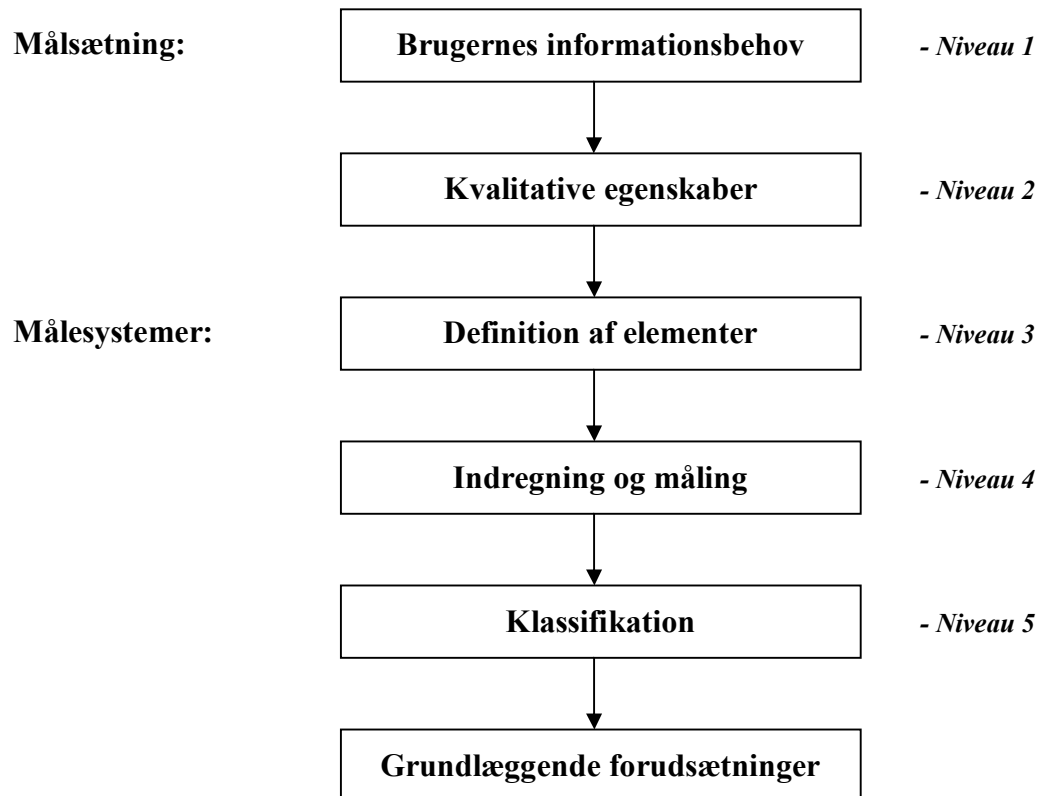
²⁴ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder, side 99.

²⁵ Finansiell rapportering, side 178.

²⁶ Indsigt i årsregnskabsloven, side 43 og 44. Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder, side 109.

ningslinier for, hvordan et regnskab skal udformes, har vi i afhandlingen valgt kun at foretage en samlet gennemgang af begrebsrammen.

Begrebsrammen kan grafisk illustreres som følgende:

Figur 2. Finansiell rapportering, figur 5-1, begrebsrammens 5 niveauer, side 179.

Selve hovedformålet med begrebsrammen er, at regnskabsaflægger ved at følge begrebsrammen udarbejder et regnskab, der bidrager med størst mulig nytteværdi for regnskabsbruger.²⁷

Begrebsrammen er bygget op i 5 niveauer, og i overensstemmelse med hovedformålet tager det første niveau udgangspunkt i brugernes informationsbehov. Vi har i kapitlet omkring regnskabsbruger beskrevet, hvad regnskabsbruger vil anvende regnskabet til, hvorved vi senere i afhandlingen er bedre i stand til at diskutere brugernes informationsbehov.

Niveau 2 omhandler de krav, der er til kvaliteten af de informationer, som regnskabsaflægger producerer, således at informationerne giver størst mulig nytteværdi for regnskabsbruger. Dette vil blive gennemgået yderligere nedenfor.

²⁷ Finansiell rapportering, side 179.

Niveau 3 vedrører definitioner på de elementer, der skal indgå i årsrapporter, hvilke er nærmere beskrevet i bilag 1 til ÅRL. I relation til afhandlingen vil de relevante elementer blive gennemgået i forbindelse med gennemgangen af de udvalgte regnskabsområder.

Niveau 4 og 5 behandler henholdsvis indregning og måling samt klassifikation. Disse niveauer skaber en kobling mellem begrebsrammen og den nærmere detailregulering under henholdsvis ÅRL og IFRS for SME, da disse forhold reguleres af de enkelte paragraffer i ÅRL samt sektioner i standarden.

Nærmere gennemgang af disse niveauer vil blive behandlet i forbindelse med gennemgangen af de udvalgte regnskabsområder.

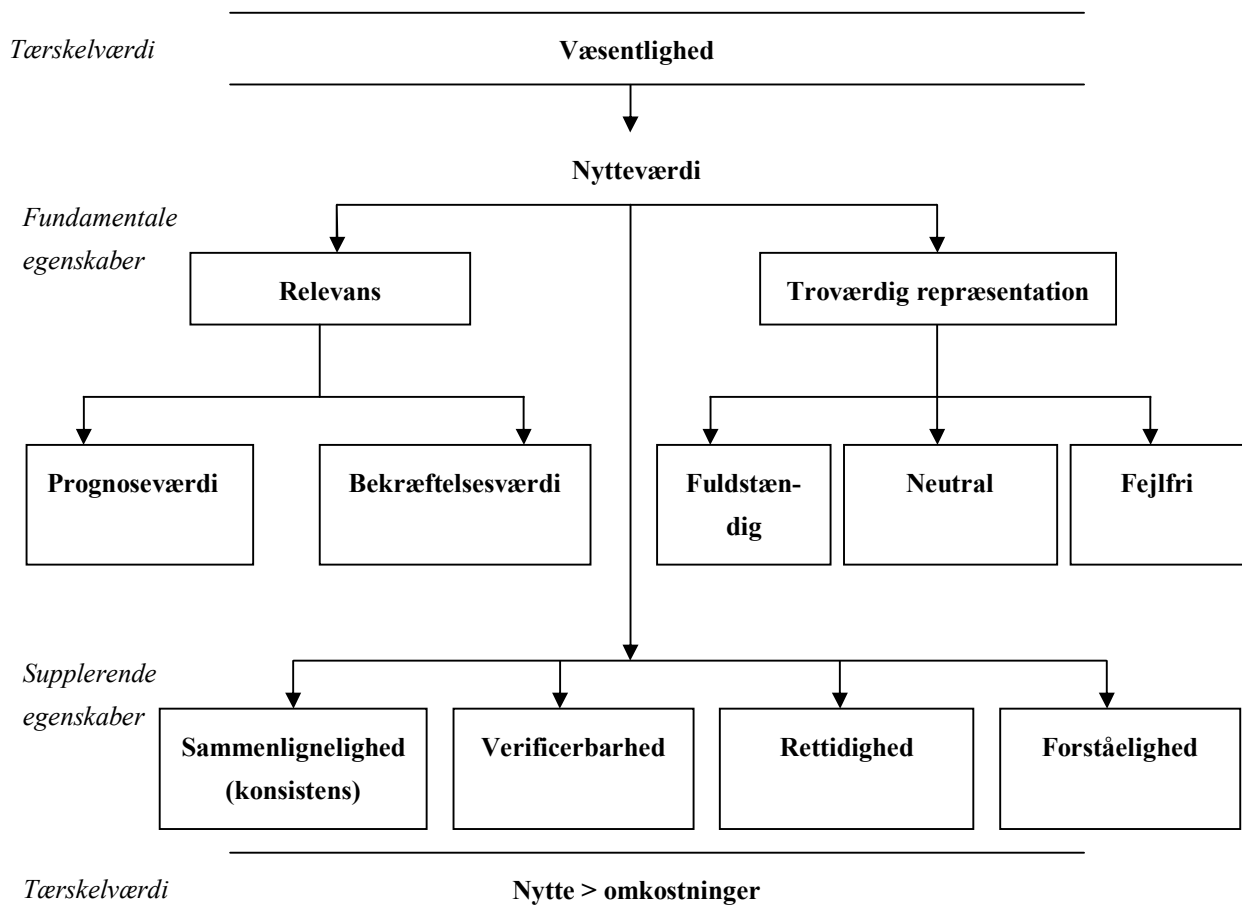
Som nævnt ovenfor, er niveau 1 beskrevet i kapitlet omkring regnskabsbruger, og niveau 3-5 vil blive gennemgået senere i afhandlingen under de udvalgte regnskabsområder. For at kunne besvare den overordnede problemformulering omkring hvorvidt det ene regelsæt er mere hensigtsmæssigt end det andet, mener vi, at det er relevant inden gennemgangen af de udvalgte regnskabsområder at foretage en nærmere gennemgang af niveau 2 i begrebsrammen.

11.1.1 Kvalitative egenskaber

Som foreskrevet i niveau 1, bør mængden af oplysninger i et regnskab tage udgangspunkt i regnskabsbrugers informationsbehov. Det er dog afgørende for regnskabsbrugers nytteværdi af informationerne, at informationerne er sammensat af den bedste kombination af relevans og troværdig repræsentation, da dette giver det bedste grundlag for regnskabsbrugeren at basere sine beslutninger på. Kravene til at opnå en høj kvalitet kan beskrives som de kvalitative egenskaber, hvilke er omdrejningspunktet for niveau 2 i begrebsrammen.

De kvalitative egenskaber består af tre overordnede delelementer, som benævnes tærskelværdi, fundamentale egenskaber og supplerende egenskaber. Disse delelementer og deres bestanddele vil blive gennemgået nedenfor.

Kvalitative egenskaber kan grafisk illustreres som følgende:

Figur 3. Finansiell rapportering, figur 5-3, kvalitative egenskaber, side 187.

Tærskelværdier²⁸

Væsentlighed

Denne tærskelværdi indebærer, at der kun skal medtages forhold, der er væsentlige for regnskabsbruger, hvormed menes, at de har en indflydelse på regnskabsbrugers beslutning.

Risikoen ved at medtage forhold, som ikke er væsentlige for regnskabsbruger, er, at regnskabsbruger mister overblikket og dermed træffer dårligere beslutninger.

Nytteværdi > omkostninger

Set i samfundsøkonomisk perspektiv skal nytteværdien af informationerne i regnskabet for regnskabsbruger overstige de omkostninger, det medfører for regnskabsaflægger at producere de pågældende informationer.

²⁸ ÅRL § 13, stk. 1, nr. 3. IFRS Framework 29, 30 og 44. IFRS for SME afsnit 2.6 og 2.13.

Fundamentale egenskaber²⁹

De fundamentale egenskaber udgøres af relevans og troværdig repræsentation, og disse skal begge være opfyldt i en eller anden tilstrækkelig grad, da informationer, der hverken er relevante eller pålidelige, er uden nogen som helst form for nytteværdi for regnskabsbruger.³⁰

Vurderingen af informationers relevans kan baseres på nedenstående forhold:

1. Prognoseværdi.
2. Bekræftelsesværdi.

Vurderingen af informationers troværdige repræsentation kan baseres på nedenstående forhold:

1. Fuldstændighed.
2. Neutral.
3. Fejlfri.

Supplerende egenskaber³¹

De supplerende egenskaber udgøres af sammenlignelighed (konsistens), verificerbarhed, rettidighed og forståelighed. Disse er ikke egenskaber, der bidrager til forøgelse af kvaliteten af informationer, som det er tilfældet for de fundamentale egenskaber. De bidrager dog direkte til nytteværdien af informationerne for regnskabsbruger, da regnskabsbruger vil opnå et bedre grundlag til at træffe sine beslutninger på. Dette opnås, når denne ved, at regnskabet muliggør en sammenligning af regnskabsposter over tid, da de er fremkommet ved en konsekvent anvendelse af metoden til opgørelsen heraf, og da regnskabet ligeledes er forståeligt for regnskabsbruger.

Efter nu at have gennemgået de to første niveauer i begrebsrammen vil vi i de efterfølgende kapitler gennemgå de sidste tre niveauer i begrebsrammen for de udvalgte regnskabsområder; værdiforringelse af aktiver og finansielle instrumenter. Gennemgangen af de to første niveauer medvirker til, at vi vil være i stand til at konkludere på, hvorvidt regnskabsaflæggers anvendelse af IFRS for SME er mere hensigtsmæssig for regnskabsbruger end anvendelsen af ÅRL.

²⁹ ÅRL § 12, stk. 3. IFRS Framework 26-28 og 31-38. IFRS for SME afsnit 2.5, 2.7-2.10 og 2.12.

³⁰ Finansiell rapportering, side 187.

³¹ ÅRL § 13, stk. 1, nr. 1, 6, 7 og 9 samt stk. 2. IFRS Framework 25 og 39-42. IFRS for SME afsnit 2.4 og 2.11.

12. Værdiforringelse af aktiver

Dette kapitel omhandler værdiforringelse af aktiver (nedskrivningstest), hvilket vi har udvalgt som område, da vi finder det relevant, når vi ser det i forhold til vores tidligere definerede potentielle regnskabsbrugere og regnskabsaflæggere af IFRS for SME. Årsagen til dette er, at vi anser det som meget sandsynligt, at en større del af de selskaber, som kan forventes at anvende IFRS for SME, vil være i besiddelse af anlægsaktiver og goodwill, hvilke omfattes af reglerne omkring nedskrivningstest.

Vi vil i dette kapitel gennemgå den regnskabsmæssige behandling af nedskrivningstest efter reglerne i både ÅRL og IFRS for SME. I dansk lovgivning fremgår reglerne om nedskrivningstest i ÅRL, hvor § 42 behandler anlægsaktiver. Af den kommenterede ÅRL kan det udledes, at § 42 også regulerer nedskrivning af immaterielle aktiver.

Sektion 27 i IFRS for SME behandler nedskrivning af både varebeholdninger, anlægsaktiver og immaterielle aktiver. Vi har dog valgt kun at have fokus på anlægsaktiver og immaterielle aktiver grundet afhandlingens begrænsede omfang.

Anlægsaktiver omfatter også finansielle anlægsaktiver. Reglerne for nedskrivning af finansielle anlægsaktiver vil dog blive gennemgået i kapitel 13, da dette efter vores mening er mest hensigtsmæssigt, hvorfor vi i indeværende kapitel ikke vil beskæftige os nævneværdigt med nedskrivningstest af finansielle anlægsaktiver.

Vi vil i vores behandling af immaterielle aktiver fokusere på erhvervet goodwill uden dog at behandle negativ goodwill. Vi vil ej heller nævneværdigt behandle andre immaterielle aktiver, såsom patenter, IT-software og andre erhvervede rettigheder.

12.1 Værdiforringelse af aktiver - Årsregnskabsloven

12.1.1 Definitioner

Vi vil indledningsvis definere nogle forskellige begreber, inden vi påbegynder vores gennemgang og analyse af ÅRLs regler omkring nedskrivningstest, da vi i nedenstående analyse løbende vil anvende disse begreber, hvorfor læser bør være bekendt hermed. Vi vil i forbindelse med vores gennemgang af IFRS for SME gennemgå definitioner af begreber, såsom nettosalgsværdien og kapitalværdien, og vi vil efter gennemgangen fremhæve eventuelle forskelle mellem de to regelsæts definitioner i forbindelse med analysen.

Dagsværdien er det beløb, som et aktiv forventes at kunne omsættes til ved en handel mellem kvalificerede, villige og indbyrdes uafhængige parter.

Nettosalgsværdien kan defineres som det beløb, der forventes at kunne opnås ved salg af et aktiv ved en handel mellem kvalificerede, villige og indbyrdes uafhængige parter med fradrag af salgsomkostninger.³² Såfremt det ikke muligt at opgøre prisen på aktivet ved en handel, skal aktivets værdi opgøres ud fra de mest pålidelige og tilgængelige oplysninger, der kan indhentes på statusdagen. Det skal her pointeres, at forudsætningen for prisfastsættelsen er, at den er baseret på armslængde vilkår.³³

I dansk lovgivning anvendes begrebet **kapitalværdien**, som kan defineres som nutidsværdien af den fremtidige nettoindtjening, som aktivet eller gruppen af aktiver forventes at indbringe virksomheden ved forsat anvendelse i nuværende form. Kapitalværdien omtales også i andre sammenhænge som nytteværdien eller brugsværdien. Vi vil i afhandlingen anvende udtrykket kapitalværdi, som kan opgøres ud fra følgende³⁴:

- Et skøn over de forventede fremtidige nettopengestrømme, der opgøres som indbetalinger fratrukket direkte henførbare udbetalinger, og den forventede scrapværdi ved en eventuel afhændelse af aktivet.
- En diskonteringsfaktor før skat, som reflekterer den eksisterende markedsvurdering af forrentningsprocent inkl. risikotillæg for det specifikke aktiv eller et tilsvarende aktiv.

³² Indsigt i årsregnskabsloven, side 287.

³³ Indsigt i årsregnskabsloven, side 287.

³⁴ Indsigt i årsregnskabsloven, side 287.

Definitionen af kapitalværdien fremgår af den kommenterede ÅRL, som henviser til IAS 36.

Det er ofte nemmere at opgøre en konkret nettosalgsværdi, da kapitalværdien kræver anvendelsen af skøn og vurderinger, og derved vil der også være mere usikkerhed omkring kapitalværdien end nettosalgsværdien.

Cash Generating Unit (CGU) kan, jf. kommentarerne til ÅRL § 42, defineres som den mindste gruppe aktiver, hvori det pågældende aktiv indgår, og som i det væsentligste genererer pengestrømme, der er uafhængige af andre aktiver eller grupper af aktiver. Pengestrømme skal i den sammenhæng forstås som pengestrømme, der modtages fra eksterne parter.

12.1.2 Måling

Inden vi beskæftiger os med selve nedskrivningstesten, vil vi i meget overordnede træk kort gennemgå, hvorledes anlægsaktiver og immaterielle aktiver indregnes og måles, da dette er grundlaget for, hvad den eventuelle nedskrivning skal foretages af.

Anlægsaktiver

Første måling

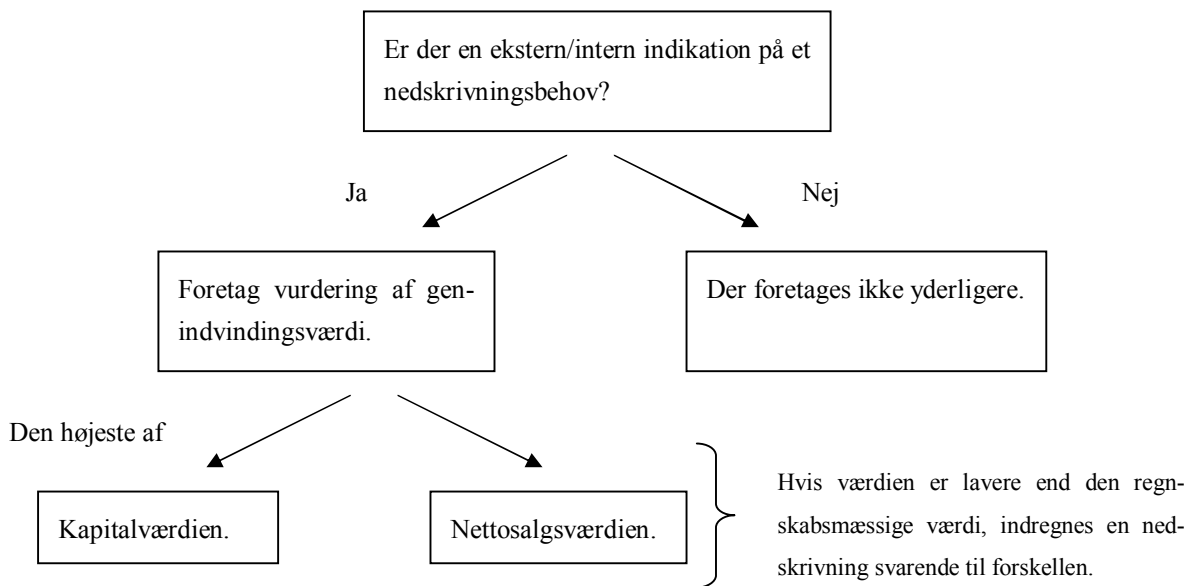
Anlægsaktiver skal ved første indregning, hvilken skal ske i henhold til § 33 i ÅRL, måles til kostpris i balancen, jf. ÅRL § 36. Endvidere oplyses det i ÅRL § 40, at kostprisen skal indeholde alle omkostninger, som direkte kan henføres til aktivet, og som er påløbet i forbindelse med anskaffelse af aktivet, indtil det er klar til ibrugtagning.

Det oplyses i ÅRL § 82, at indirekte produktionsomkostninger også skal medregnes til egenproducerede aktiver.

Efterfølgende måling

Anlægsaktiver, som ikke løbende reguleres til dagsværdi efter ÅRL §§ 37 og 38, skal nedskrives til genindvindingsværdien i de tilfælde, hvor denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi, jf. ÅRL § 42, stk. 1. I de tilfælde, hvor den regnskabsmæssige værdi er lavere end genindvindingsværdien, skal der ikke foretages nedskrivning. Genindvindingsværdien kan opgøres som en af følgende to værdier; kapitalværdien eller nettosalgsværdien, og her skal den af de, der har den højeste værdi, anvendes. Dette er visualiseret i nedenstående model:

Nedskrivningsmodellen

Figur 4. PWC Regnskabshåndbog 2009.

Cash Generating Unit

I nogle tilfælde er det ikke muligt at anse et aktiv som et selvstændigt aktiv, såfremt aktivet er afhængigt af andre aktiver for, at det kan skabe en pengestrøm. I disse tilfælde skal aktivet anses som en del af en gruppe aktiver, som nævnt i vores definition af en CGU.

Reglerne omkring denne problemstilling er behandlet i ÅRL § 42, stk. 2, hvori det er defineret, at såfremt det ikke er muligt at fastsætte genindvindingsværdien for et enkelt aktivt, skal aktiverne vurderes samlet i den mindst mulige gruppe aktiver, hvor det samtidig er muligt at fastsætte en pålidelig genindvindingsværdi.

Opgørelsen af genindvindingsværdien for CGU'en træder derfor i stedet for genindvindingsværdien for det enkelte aktiv.

Målingen af CGU'en er identisk med det overfor gennemgåede for anlægsaktiver, hvorfor den ved første indregning skal måles til kostpris, og der efterfølgende skal foretages nedskrivning til genindvindingsværdien, såfremt denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

Immaterielle aktiver

Såfremt aktivet opfylder de betingelser, der er oplyst i ÅRL § 33, kan aktivet indregnes i balancen. Hvilken værdi, det immaterielle aktiv skal måles til, angives i ÅRL § 36, hvoraf det fremgår, at et immaterielt aktiv ved første indregning, skal måles til kostpris.

For klasse B selskaber, skal der i kostprisen medtages de omkostninger, som direkte kan henføres til aktivet.³⁵ Regler for klasse C er yderligere skærpet, da de også, jf. ÅRL § 82, skal medregne de indirekte omkostninger, der kan henføres til aktivet.

Det fremgår af ÅRL § 43, stk. 3, at immaterielle aktiver ikke må afskrives over en periode, som går ud over 20 år. Yderligere er det præciseret i kommentarerne til ÅRL § 43, at såfremt afskrivningsperioden er sat til en periode ud over fem år, skal det, jf. ÅRL § 53, stk. 2, punkt c, oplyses og begrundes konkret og fyldestgørende.

Goodwill

Goodwill kan behandles på følgende to måder, som er afhængige af, om det vurderes, at goodwillens levetid er henholdsvis under eller over 20 år.

Som ovenfor nævnt, må den regnskabsmæssige levetid på immaterielle aktiver ikke overstige 20 år. Der er dog en mulighed i ÅRL § 11, stk. 3, for at indregne aktivet med en regnskabsmæssig levetid på over 20 år, da det heraf fremgår, at såfremt det strider imod det retvisende billede, tillades det, at reglen om maksimalt 20 års regnskabsmæssig levetid kan fraviges. Betingelserne for denne fravigelse er, at fravigelsen hvert år oplyses i noterne, hvori det konkret og fyldestgørende skal oplyses om, hvilken indvirkning fravigelsen har på selskabets aktiver, passiver, finansielle stilling samt resultat.

Første måling

Goodwill skal, som ovenfor beskrevet, ved første indregning måles til kostpris i balancen, og det er ligeledes ovenfor beskrevet, hvilke omkostninger der skal medregnes i kostprisen.

Efterfølgende måling

Goodwill skal efterfølgende måles til genindvindingsværdien, det vil sige den højeste værdi af nettosalgsværdien eller kapitalværdien. Goodwill kan ikke anses som et selvstændigt aktiv, hvilket har betydning for beregningen af genindvindingsværdien.³⁶ Dette vil vi redegøre yderligere for i afsnittet nedenfor omkring nedskrivning af goodwill.

³⁵ ÅRL § 40 samt Indsigt i årsregnskabsloven, side 190.

³⁶ Kommenterede årsregnskabslov, kommentarer til ÅRL § 42.

12.1.3 Nedskrivning

Indikatorer på nedskrivning

Et selskab skal ved hver statusdag vurdere, om der er indikation på et nedskrivningsbehov, hvilket er afgørende for, om der skal foretages en nedskrivningstest.³⁷

Vi har nedenfor oplyst en række eksempler på indikatorer, som selskabet skal forholde sig til i forbindelse med vurderingen af, om det er nødvendigt at foretage nedskrivning af aktiverne ved statusdagen.³⁸

Eksterne indikatorer

- Større fald i aktivets dagsværdi end forventet som følge af tidens tand eller normalt brug.
- Betydelige ændringer med negativ effekt for selskabet, som har fundet sted eller forventes at ville finde sted i nær fremtid, f.eks. inden for det teknologiske, markedsmæssige, økonomiske eller lovgivningsmæssige/retslige miljø, som selskabet opererer indenfor.
- Stigninger i renteniveau eller afkastkrav, som forventes at have en negativ effekt på diskonteringsfaktoren til brug for opgørelsen af aktivets kapitalværdi eller nettosalgsværdi.
- Den regnskabsmæssige værdi af selskabets nettoaktiver er højere end selskabets markedsværdi.

Interne indikatorer

- Viden om ukurans eller beskadigelse af aktivet.
- Betydelige ændringer med negativ effekt for selskabet, som har fundet sted eller forventes af ville finde sted i nær fremtid, i den måde eller det omfang aktivet anvendes eller forventes anvendt i selskabet. Ændringer inkluderer planer om at udrangere eller restrukturere det forretningsområde, hvortil aktivet hører, eller om at afhænde aktivet tidligere end oprindeligt forventet.
- Intern rapportering indikerer, at aktivets økonomiske performance er eller vil blive dårligere end forventet.

Som det fremgår af ovenstående, kan der være tale om såvel eksterne som interne indikatorer, hvilke selskabet i forbindelse med regnskabsaflægningen skal forholde sig til. De eksterne indikatorer har selskabet ikke mulighed for umiddelbart at påvirke, men til gengæld kan de interne indikatorer

³⁷ Indsigt i årsregnskabsloven, side 286.

³⁸ Eksemplerne er skrevet ud fra inspiration i Finansiell rapportering, side 232, samt IAS 36.

skyldes beslutninger, selskabet selv har truffet. Selskabet kan derved inden statusdagen være forberedt på, at der skal foretages nedskrivninger.

Såfremt der er indikationer på, at aktivet er faldet i værdi i forhold til den regnskabsmæssige værdi, skal selskabet beregne aktivets genindvindingsværdi.

Anlægsaktiver

I de tilfælde, hvor der er indikationer i retning af, at et aktiv er faldet i værdi, skal selskabet i første omgang sammenholde den regnskabsmæssige værdi med nettosalgsværdien. Denne kan kun opgøres pålideligt, såfremt der er et eksisterende og velfungerende marked for det pågældende aktiv. Såfremt dette kriterium ikke kan opfyldes, er selskabet nødt til at opgøre nettosalgsværdien skønsmæssigt.³⁹ Skønnet skal baseres på de mest pålidelige og tilgængelige oplysninger, som det er muligt for selskabet at komme i besiddelse af i forbindelse med regnskabsaflæggelsen. I de tilfælde, hvor der udøves væsentlige skøn, skal der foretages en sammenholdelse af nettosalgsværdien og kapitalværdien.⁴⁰

Er nettosalgsværdien højere end den regnskabsmæssige værdi, skal selskabet ikke foretage sig yderligere, da det herved er bevist, at trods der har været indikationer på, at aktivet er faldet i værdi, er dette ikke tilfældet.⁴¹

Omvendt skal der, hvis det viser sig, at nettosalgsværdien er lavere end den regnskabsmæssige værdi, beregnes en kapitalværdi.⁴²

Nedskrivningen skal indregnes i resultatopgørelsen som en omkostning, jf. ÅRL § 49, stk. 1, nr. 2, og omvendt skal en tilbageførsel af en tidligere foretaget nedskrivning indtægtsføres via resultatopgørelsen, hvilket er reguleret via ÅRL § 49, stk. 1, nr. 3.

Cash Generating Unit

Reglerne for nedskrivning af CGU'er afviger ikke fra ovenstående gennemgåede regler om nedskrivning, da reglerne for CGU'er, jf. kommentarerne til ÅRL § 42, bygger på IAS 36 i lighed med ovenstående.

³⁹ Kommenterede årsregnskabslov, kommentarer til § 42.

⁴⁰ Indsigt i årsregnskabsloven, side 287.

⁴¹ Kommenterede årsregnskabslov, kommentarer til § 42.

⁴² Kommenterede årsregnskabslov, kommentarer til § 42.

Det følger af ÅRL § 42, stk. 2, at en nedskrivning af en CGU skal fordeles systematisk på de enkelte aktiver. Dette beskrives ikke yderligere i hverken bemærkningerne til loven eller i kommentarerne til loven, hvorfor det er op til det enkelte selskab at fastlægge fordelingen af nedskrivninger, dog ud fra lovens grundlæggende forudsætning om relevans.⁴³

Er det muligt at opgøre genindvindingsværdien for et af aktiverne i CGU'en, og er denne værdi højere end den regnskabsmæssige værdi af aktivet, skal der ikke allokeres nogen nedskrivning til dette aktiv.⁴⁴

Goodwill

Nedskrivning af goodwill skal i princippet ske efter de samme regler, der er gennemgået ovenfor, dog er der et par enkelte forhold, som man skal være opmærksom på.

Såfremt et selskab ejer flere datterselskaber, skal nedskrivningen af goodwill beregnes for hvert enkelt selskab, da det ikke er tilladt, at foretage en samlet vurdering for alle datterselskaberne.

Goodwill kan ikke betragtes som et selvstændigt aktiv, når der er tale om nedskrivning, da goodwill ikke kan vurderes uafhængigt af et andet aktiv, såsom en dattervirksomhed eller en aktivitet, som selskabet har købt. For eksempel kan en dattervirksomhed med tilhørende goodwill anses som en CGU, hvilket betyder, at der i forbindelse med nedskrivningstesten skal tages hensyn til såvel aktiver som forpligtelser i dattervirksomheden. Vi vil nedenfor kort gennemgå reglerne omkring måling af kapitalandele i datterselskaber eller associerede selskaber.

Det er i henhold til § 36 i ÅRL et krav, at første måling af kapitalandele i datter- og associerede selskaber sker til kostpris. Såfremt selskabet måles til kostpris, er der efter ÅRL krav om nedskrivning til lavere genindvindingsværdi.

Det vil, jf. kommentarerne til ÅRL § 42, være mest korrekt at fastsætte diskonteringsfaktoren ud fra blandt andet den finansielle gearing og det lokale renteniveau i den pågældende dattervirksomhed, der vurderes. Derved er det muligt at fastsætte en diskonteringsfaktor specifik for den pågældende CGU.

Det præciseres ikke direkte i ÅRL, lovbemærkningerne til ÅRL eller den kommenterede ÅRL, hvordan en nedskrivning skal foretages af CGU'en med tilhørende goodwill. Dog er det oplyst i PWC Regnskabshåndbog 2009 under regler for fuld IFRS, som ÅRL bygger på, at såfremt der skal

⁴³ Indsigt i årsregnskabsloven, side 290.

foretages en nedskrivning af en CGU med tilhørende goodwill, skal først goodwillen nedskrives, hvorefter den eventuelle resterende nedskrivning fordeles forholdsmæssigt på de øvrige aktiver i CGU'en efter den regnskabsmæssige værdi.⁴⁵ Denne fremgangsmetode underbygges i Indsigt i årsregnskabsloven, hvor nedskrivningen af CGU'ens aktiver skal ske i følgende rækkefølge:⁴⁶

- Først nedskrives den eventuelle goodwill allokeret til CGU'en.
- Herefter nedskrives andre aktiver i enheden på et pro rata-grundlag baseret på den regnskabsmæssige værdi af de enkelte aktiver i enheden.

12.1.4 Tilbageførsel af nedskrivning

De allerede foretagne og akkumulerede nedskrivninger er et udtryk for, hvor meget der senere kan indtægtsføres via resultatopgørelsen, da der ellers vil være tale om en opskrivning af aktivet, som, jf. ÅRL § 41, skal føres direkte på egenkapitalen.

Tilbageførsel af en tidligere foretaget nedskrivning skal ske, såfremt forholdene ændrer sig, således at der ikke længere er et behov for den tidligere foretagne nedskrivning. Det oplyses i ÅRL § 52 samt i kommentarerne hertil, at dette skal sikre, at regnskabsaflægger ikke har mulighed for at opbygge en hemmelig reserve, som kan anvendes i økonomisk dårlige tider.

Selskabet skal være opmærksomt på, at den regnskabsmæssige værdi efter tilbageførsel af tidligere foretagne nedskrivninger ikke må overstige den værdi, dog med fradrag af afskrivninger, som aktivet ville have haft, såfremt der aldrig havde været foretaget nedskrivning.⁴⁷

Goodwill

Det gælder ligeledes for goodwill, at såfremt forudsætningen for tidligere foretagne nedskrivninger ikke længere eksisterer, skal der foretages en tilbageførsel. Dog er der strengere krav for goodwill.

Tilbageførsel af en tidligere foretagen nedskrivning af goodwill må kun ske, når nedskrivningen var skyldtes en begivenhed af usædvanlig karakter uden for virksomhedens kontrol, og virkningen heraf nu er elimineret.⁴⁸ Den kommenterede ÅRL nævner som eksempel usædvanlige politiske eller økonomiske forhold af midlertidig karakter eller ændringer i lovgivning, som medfører, at den oprindelige nedskrivning ikke længere er relevant.⁴⁹

⁴⁴ PWC regnskabshåndbog 2009, side 171.

⁴⁵ PWC regnskabshåndbog 2009, side 171.

⁴⁶ Indsigt i årsregnskabsloven, side 290.

⁴⁷ Indsigt i årsregnskabsloven, side 284.

⁴⁸ Kommenterede årsregnskabslov, kommentarer til § 42.

⁴⁹ Kommenterede årsregnskabslov, kommentarer til § 42.

12.1.5 Oplysninger

Anlægsaktiver

Oplysningskravet for anlægsaktiver er reguleret via ÅRL § 53:

”Der skal redegøres for de indregningsmetoder og målegrundlag (værdiansættelsen), der er anvendt på posterne i balance, resultatopgørelse, noter og ledelsesberetning....”⁵⁰

Af ÅRL § 53 fremgår det endvidere, at selskabet i dets regnskab skal oplyse hvilke metoder og grundlag, der foretages nedskrivninger efter. Det oplyses i kommentarerne til ÅRL § 53, at oplysninger, der specificerer indholdet i de enkelte regnskabsposter, skal oplyses i noterne til de enkelte regnskabsposter.

Der skal ligeledes oplyses om anvendt indregning og målegrundlag, hvilket blandt andet for anlægsaktiver betyder, at det skal oplyses, om aktivet er indregnet som et aktiv i balancen, såfremt de opfylder definitionen på et aktiv, eller om det er indregnet i resultatopgørelsen som en omkostning.⁵¹

Der skal endvidere oplyses om, hvilket målegrundlag der anvendes, herunder skal det også oplyses, om renter og omkostninger er medregnet i kostprisen for aktivet, eller om de medtaget i resultatopgørelsen. Det skal endvidere oplyses, hvilket målegrundlag aktivet er optaget til i balancen, efter at der er foretaget nedskrivninger.⁵²

Udover de oven for nævnte oplysningskrav er der i ÅRL § 88 regler om yderligere oplysningskrav, som gælder for regnskabsklasse C. Reglerne betyder, at der for hver arabertalspost under anlægsaktiver skal oplyses om nedskrivninger primo regnskabsåret, årets nedskrivninger, årets nedskrivninger på afhændede og udrangerede aktiver, årets tilbageførsel af tidligere års nedskrivninger samt tilbageførsel af de samlede nedskrivninger på aktiver, der er afhændet eller udgået af driften, og endelig skal der oplyses om de samlede nedskrivninger på balancetidspunktet.⁵³

Selskabet skal endvidere oplyse, om det har anvendt CGU'er, og det skal yderligere give en overordnet beskrivelse af, om det for selskabet har været muligt at konstatere en nettosalgsværdi, eller

⁵⁰ ÅRL, § 53, stk. 1.

⁵¹ Kommenterede årsregnskabslov, kommentarer til ÅRL § 53.

⁵² Kommenterede årsregnskabslov, kommentarer til ÅRL § 53.

⁵³ ÅRL § 88 samt kommentarer hertil.

om værdien af gruppen af aktiver er beregnet i form af kapitalværdien. Selskabet skal for sidstnævnte oplyse beregningsmetodikken.

Det angives i kommentarerne til ÅRL § 53, at det anses som direkte væsentligt, at selskabet oplyser, hvordan nedskrivningen er fordelt på de enkelte aktiver i CGU'en. Endelig angives det, at såfremt der er stor usikkerhed om målingen af et aktiv, medfølger det, at kravene til beskrivelse heraf forøges. Det oplyses, at beskrivelsen skal indeholde forudsætninger med tilhørende begrundelse for nedskrivning. Beskrivelsen kan ske enten i ledelsesberetningen eller i en note, hvortil der dog skal henvises fra anvendt regnskabspraksis.

Goodwill

Der skal angives yderligere oplysninger i regnskabet, såfremt goodwillens levetid vurderes at være længere end fem år, da dette skal begrundes konkret og fyldestgørende. Det skal her bemærkes, at det ikke anses som tilstrækkeligt, at selskabet blot nøjes med at henvise til det retvisende billede.

Goodwill skal vises i balancen sammen resten af selskabets immaterielle aktiver. Endvidere gælder det for regnskabsklasse C selskaber, at de har pligt til at udarbejde en anlægsnote, som blandt andet skal oplyse om de samlede nedskrivninger primo og ultimo i regnskabsåret samt om de i regnskabsåret foretagne nedskrivninger.⁵⁴

⁵⁴ Regnskabshåndbogen 2009, side 81

12.2 Værdiforringelse af aktiver - IFRS for SME

Nedskrivningstest er i IFRS for SME behandlet i sektion 27, som omfatter alle aktiver på nær de i afsnit 27.1 positivt fremhævet undtagelser, som er oplistet nedenfor:

- Udskudte skatteaktiver
- Personalegoder
- Finansielle aktiver
- Investeringsjendomme
- Biologiske aktiver

Reglerne for de enkelte aktivklasser er behandlet i forskellige sektioner i standarden, bl.a. er materielle anlægsaktiver behandlet i sektion 17, immaterielle aktiver med undtagelse af goodwill er behandlet i sektion 18, og endelig er goodwill og virksomhedssammenslutninger behandlet i sektion 19. I disse sektioner henvises der til reglerne i netop sektion 27 vedrørende nedskrivning af aktiverne.

Standarden gør det klart, at goodwill ikke kan blive solgt alene, og den kan heller ikke selvstændigt genere pengestrømme uafhængig af andre aktiver. Dette betyder, at genindvindingsværdien af goodwill ikke kan opgøres særskilt. Opgørelsen af goodwillens værdi må i stedet tage udgangspunkt i værdien af den CGU, som goodwillen er tilknyttet.⁵⁵

12.2.1 Definitioner

For at kunne vurdere, om den regnskabsmæssige værdi af et aktiv på statusdagen er retvisende, er der i henhold til de oplyste regler i sektion 27 to metoder, som selskabet kan anvende for at kontrollere den regnskabsmæssige værdi. Disse er henholdsvis nettosalgsværdimetoden og kapitalværdimetoden, som kort vil blive gennemgået nedenfor.

Nettosalgsværdien defineres som salgsprisen fratrukket salgsomkostninger. Dog skal salgsprisen fastlægges på armslængde princip, det vil sige mellem to uafhængige parter, på et aktiv marked, jf. afsnit 27.14. Såfremt der ikke er et aktivt marked, skal selskabet fastsætte dagsværdien ud fra den bedst mulige information om værdien på aktivet, der er tilgængelig på statusdagen.

⁵⁵ IFRS for SME, afsnit 27.24

Hvis ovenstående ikke er muligt, er næste alternativ for selskabet at undersøge, om der for nylig er handlet et identisk aktiv inden for den samme branche, da selskabet herved kan anvende dette som en indikator for værdiansættelsen af det pågældende aktiv.

Kapitalværdien defineres som nutidsværdien af de fremtidige pengestrømme. For at kunne beregne kapitalværdien er der, jf. afsnit 27.15, to forhold, som skal tages i betragtning. Det første er, at de fremtidige pengestrømme skal estimeres, hvilket sker ud fra en antagelse om, at aktivet fremadrettet kan anvendes. Det andet forhold er, at diskonteringsfaktoren skal fastsættes til brug for selve tilbageiskonteringen af de fremtidige pengestrømme.

Der kan forekomme situationer, hvor nettosalgsværdien kan være vanskelig at opgøre, eksempelvis hvis en maskine kun kan anvendes til en meget specifik produktionsproces, hvilken foretages af relativ få aktører, men som udgangspunkt vil det være lettere for regnskabsaflægger at opgøre nettosalgsværdien, da kapitalværdien indeholder forudsætninger og skønsmæssige vurderinger af fremtidige forhold og begivenheder.

Cash Generating Unit

I afsnit 27.8 defineres det, at såfremt det ikke er muligt at opgøre nettosalgsværdien for et aktiv, skal der i stedet opgøres en nettosalgsværdi for den mindste gruppe aktiver, som aktivet tilhører. Den mindste gruppe af aktiver, også kaldet CGU, er efter IFRS for SME defineret som den mindst mulige gruppe aktiver, som sammen generer en pengestrøm, og som i en høj grad er uafhængig af pengestrømme fra andre aktiver eller grupper af aktiver.

12.2.2 Måling

Materielle anlægsaktiver

Første måling

Ved første indregning skal materielle anlægsaktiver måles til kostpris, jf. afsnit 17.9. Det oplyses i afsnit 17.10, at der udover aktivets kostpris skal medregnes omkostninger, der knytter sig til anskaffelsen, såsom juridisk assistance, forhandlerhonorar, transportomkostninger mv. Afsnit 17.11 oplyser i modsætning til afsnit 17.10 hvilke omkostninger, der ikke kan medtages i kostprisen, f.eks. omkostninger til opstart af en ny facilitet samt omkostninger til introduktion af et nyt produkt eller en ny service.

Efterfølgende måling

Den efterfølgende måling af materielle anlægsaktiver skal ske til kostpris reguleret for akkumulerede afskrivninger og nedskrivninger.⁵⁶ Det oplyses endvidere, at aktivets værdi ikke skal reguleres med løbende vedligeholdelsesomkostninger, da disse skal indregnes som omkostninger i resultatopgørelsen i den tilhørende regnskabsperiode.⁵⁷

Goodwill

Første måling

Det anføres i afsnit 19.22, at goodwill, som er opnået i forbindelse med køb af en virksomhed, på overtagelsesdagen skal indregnes som et aktiv til dets kostpris. Det anføres endvidere, at goodwill opstår, såfremt nettoværdien af dagsværdien af aktiver, passiver og eventualforpligtelser er positiv.

Efterfølgende måling

Den efterfølgende måling skal ske til kostpris fratrukket akkumulerede afskrivninger og nedskrivninger. Det fremgår af afsnit 19.23, at afskrivning af goodwill skal ske efter principperne i afsnit 18.19 - 18.24, hvor det oplyses, at såfremt selskabet ikke kan fastsætte levetiden for goodwillen, skal den afskrives over 10 år. Endvidere oplyses det, at nedskrivning af goodwill skal ske efter de oplistede regler i sektion 27.

12.2.3 Nedskrivning

Indikatorer

Selskabet skal ved statusdagen vurdere, om der er behov for nedskrivning, hvor det som minimum skal forholde sig til en række eksterne såvel som interne indikationer, jf. afsnit 27.9. Den regnskabsmæssige værdi skal sammenholdes med genindvindingsværdien, hvor det som udgangspunkt vil være mest hensigtsmæssig først at vurdere nettosalgsværdien frem for kapitalværdien, da denne ofte vil være lettere at fastlægge. Såfremt nettosalgsværdien er højere end den regnskabsmæssige værdi, skal der ikke foretages en vurdering af kapitalværdien, da det herved allerede er dokumenteret, at der ikke er behov for nedskrivning.

Nedenfor oplistes eksempler på indikatorer, som selskabet som minimum bør overveje:

⁵⁶ IFRS for SME, afsnit 17.15.

Eksterne indikatorer:

- Selskabet skal vurdere, om aktivets markedsværdi er faldet signifikant mere, end hvad der kan forventes, når aktivets alder og anvendelse tages i betragtning.
- Endvidere skal selskabet forholde sig til, om der er sket nogle signifikante makroøkonomiske ændringer, såsom økonomiske, teknologiske eller lovgivningsmæssige ændringer, som vil få konsekvens for aktivets markedsværdi.
- Selskabet skal undersøge, om markedrenten eller andre afkastkrav i markedet for investeringer er steget, da disse kan få betydning for diskonteringsfaktoren, som anvendes ved beregning af aktivets værdi.
- Selskabet skal forholde sig til, om den regnskabsmæssige værdi for nettoaktiverne er højere end markedsværdien. Denne værdi kan være opgjort i forbindelse med, at man tidligere har gjort sig overvejelser om salg eller delsalg af virksomheden.

Interne indikatorer:

- Det skal overvejes, om aktivet er forældet eller ødelagt.
- Selskabet skal overveje, om der har været signifikante ændringer, eller om der forestår signifikante ændringer omkring aktivets fremtid, såsom der er sket eller der skal ske ændringer af dets anvendelse eller dets levetid.
- Selskabet skal overveje, om der er interne gennemgange, som viser, at aktivets økonomiske afkast vil blive eller allerede er blevet dårligere.

Materielle anlægsaktiver

I de tilfælde, hvor den regnskabsmæssige værdi for et aktiv eller en CGU er højere end genindvindingsværdien, skal der foretages en nedskrivning. Denne nedskrivning skal med det samme indregnes som en omkostning i resultatopgørelsen, jf. afsnit 27.6 i standarden.

Det pointeres i afsnit 27.10, at såfremt der er indikationer, der tyder på, at et aktiv skal nedskrives, er det måske samtidig en indikation på, at selskabet skal genoverveje aktivets levetid og afskrivningsmetode, selvom det ender med, at der ikke skal foretages nogen nedskrivning af aktivet.

⁵⁷ IFRS for SME, afsnit 17.15.

Cash Generating Unit

I afsnit 27.21 beskrives det, at en nedskrivning af en CGU skal foretages i følgende rækkefølge:

- Først skal den regnskabsmæssige værdi af en eventuel goodwill, der måtte relatere sig til den pågældende CGU, nedskrives.
- Efterfølgende skal de andre aktiver i CGU'en pro rata ud fra den regnskabsmæssige værdi af hvert enkelt aktiv i CGU'en nedskrives.

I forbindelse med nedskrivningen skal det dog altid, jf. afsnit 27.22, tages i betragtning, at den regnskabsmæssige værdi af et enkelt aktiv i CGU'en aldrig kan nedskrives til lavere end den højeste værdi af følgende:

- Nettosalgsværdien,
- Kapitalværdien *eller*
- Nul.

Det oplyses i afsnit 27.33, at såfremt der er noget overskydende af den samlede nedskrivning, som ikke kan allokere til et aktiv grundet restriktionerne i afsnit 27.22, som nævnt ovenfor, skal disse nedskrivninger tildeles pro rata til de andre aktiver i CGU'en på baggrund af den regnskabsmæssige værdi af de respektive aktiver.

Man kunne eksempelvis forestille sig, at det er muligt at opgøre nettosalgsværdien af et enkelt aktiv i CGU'en, og den samlede nedskrivning, som skal fordeles over aktiverne i CGU'en, vil betyde, at aktivet regnskabsmæssigt skal nedskrives til en lavere værdi end eksempelvis nettosalgsværdien. I så fald skal den del af nedskrivningen, som bevirker, at aktivets regnskabsmæssige værdi bliver lavere end nettosalgsværdien, fordeles pro rata blandt de resterende aktiver i CGU'en ud fra deres regnskabsmæssige værdi, jf. ovenstående teoretiske gennemgang.

Goodwill

Goodwill kan hverken blive solgt alene eller selvstændigt genere en pengestrøm til selskabet, hvilket har den konsekvens, at den heller ikke kan blive målt selvstændigt. Dette fører til, at værdien af goodwill må udledes ud fra den samlede værdi af den CGU, som goodwillen tilhører.⁵⁸

⁵⁸ IFRS for SME, afsnit 27.24.

For at kunne gennemføre en nedskrivningstest af goodwill, der er opnået ved virksomhedsovertagelsen, skal goodwillen fra overtagelsesdagen være tilknyttet de CGU'er, som forventes at kunne drage fordel af de synergieffekter, som er opnået ved virksomhedsovertagelsen. Det har ikke betydning for goodwillen, om der er andre aktiver eller passiver tilknyttet CGU'en.⁵⁹

En del af genindvindingsværdien af en CGU er henførbart til den ikke kontrollerede del af goodwillen. I forbindelse med nedskrivningstest af en delvist ejet CGU med tilhørende goodwill vil den regnskabsmæssige værdi blive justeret, før den bliver sammenlignet med genindvindingsværdien. Justeringen sker ved at opjustere den regnskabsmæssige værdi af goodwillen, der er allokeret til den CGU med den goodwill, som er henførbart til den ikke kontrollerede del. Herefter sammenholdes den justerede regnskabsmæssige værdi med den samlede genindvindingsværdi for CGU'en for at anslå, om en nedskrivning er nødvendig.⁶⁰

Dette anvendes i situationer, hvor man f.eks. ejer 90 % af et datterselskab, og et andet selskab ejer de resterende 10 %. I dette tilfælde er man nødsaget til at tage højde for, at genindvindingsværdien skal være stor nok til at kunne dække egen såvel som den andens andel af goodwillen.

Reglerne i afsnit 27.27 regulerer de tilfælde, hvor selskabet har indregnet goodwill, som det ikke er muligt præcist at allokere til CGU'er. I disse situationer skal selskabet teste for nedskrivning ved enten at opgøre genindvindingsværdien for:

- Den overtagede virksomhed i sin helhed, hvis virksomheden, hvortil goodwillen hører, ikke er blevet integreret. Ved integreret forstås, at den opkøbte virksomhed er blevet omstruktureret eller opløst ind i det opkøbende selskab eller datterselskaber.
- Den samlede gruppe af virksomheder, med undtagelse af virksomheder, der ikke er blevet integreret, såfremt goodwillen relaterer sig til en eller flere virksomheder, som er blevet integreret.

Når et selskab skal opgøre genindvindingsværdien, skal selskabet opgøre goodwillen for henholdsvis integrerede og ikke integrerede virksomheder. Derudover skal selskabet overholde reglerne for opgørelse af genindvindingsværdien for en CGU samt reglerne for fordeling af nedskrivning og tilbageførsel af nedskrivninger for CGU'en.⁶¹

⁵⁹ IFRS for SME, afsnit 27.25.

⁶⁰ IFRS for SME, afsnit 27.26.

⁶¹ IFRS for SME, afsnit 27.27.

12.2.4 Tilbageførsel af nedskrivning

Selskabet skal ved statusdagen opgøre, om genindvindingsværdien er højere eller lavere end aktivets regnskabsmæssige værdi. Såfremt genindvindingsværdien er højest, skal selskabet foretage en tilbageførsel af de tidligere foretagne nedskrivninger. Tilbageførsel skal straks indtægtsføres i resultatopgørelsen.⁶²

Tilbageførslen af tidligere foretagne nedskrivninger må aldrig få den konsekvens, at den regnskabsmæssige værdi overstiger den regnskabsmæssige værdi, som aktivet havde inden, der blev foretaget nedskrivninger.⁶³

Når selskabet har foretaget tilbageførsel af nedskrivninger, skal selskabet justere den fremtidige afskrivning af aktivet.

Cash Generating Unit

For CGU'er gælder det ifølge IFRS for SME afsnit 27.31, at tilbageførsel af tidligere foretagne nedskrivninger skal ske efter samme princip som ovenfor. Tilbageførsel skal forholdsmæssigt fordeles mellem de aktiver, som er en del af CGU'en, dog med undtagelse af goodwill.

Der er endvidere den begrænsning, at tilbageførsel ikke må betyde, at et aktivets værdi overstiger den laveste af værdi af enten genindvindingsværdien eller den regnskabsmæssige værdi, såfremt der aldrig havde været foretaget en nedskrivning.

Goodwill

I henhold til afsnit 27.28 i IFRS for SME er det ikke tilladt at tilbageføre en foretaget nedskrivning af goodwill i en efterfølgende periode.

12.2.5 Oplysninger

De generelle oplysningskrav er opstillet i afsnit 27.32 og 27.33, og derudover er særskilte oplysningskrav nævnt i sektion 17, 18 og 19 i IFRS for SME.

Selskabet skal for hver aktivklasse oplyse den beløbsmæssige nedskrivning, som er indregnet i resultatopgørelsen, samt den post i resultatopgørelsen, hvor beløbet er medtaget. Det gælder ligeledes, såfremt der er tale om tilbageførsel af tidligere foretagne nedskrivninger.

⁶² IFRS for SME, afsnit 27.30.

Aktivklasserne er defineret i afsnit 27.33, og indeholder følgende:

- Varebeholdninger.
- Ejendom, maskiner og udstyr, (inklusive investeringsejendomme opgjort efter kostprismodel-
len).
- Goodwill.
- Andre immaterielle aktiver end goodwill.
- Investeringer i associerede virksomheder.
- Investeringer i joint ventures.

Materielle anlægsaktiver

Det nævnes i sektion 17, at der for materielle anlægsaktiver skal oplyses om saldoen for foretagne nedskrivninger primo og ultimo i regnskabsåret, og i lighed med sektion 27 skal der oplyses om nedskrivninger eller tilbageførsel heraf, som er indregnet i resultatopgørelsen.

Goodwill

For goodwill skal der jf. afsnit 19.26 angives en note, der illustrerer, hvorledes man fra den regnskabsmæssige værdi primo kommer til den regnskabsmæssige værdi ultimo gennem nedskrivninger og afskrivninger.

Ovenstående oplysninger vil ofte fremgå af noter i regnskabet for de enkelte aktiv-klasser.

⁶³ IFRS for SME, afsnit 27.30.

12.3 Komparativ analyse af årsregnskabsloven og IFRS for SME samt en vurdering af hensigtsmæssigheden for regnskabsbrugere

Vi vil i dette afsnit udarbejde en komparativ analyse af de to regelsæt med baggrund i ovenstående gennemgang af reglerne. Vi vil ud fra vores analyse foretage en vurdering af hensigtsmæssigheden for regnskabsbrugere, såfremt regnskabsaflægger vælger at aflægge regnskab efter IFRS for SME frem for ÅRL.

Vi vil naturligvis forsøge at rette vores fokus på de afvigelser, der kan have en væsentlig betydning for de regnskabsbrugere, som vi tidligere har defineret i afhandlingen.

I vores ovenstående gennemgang af de to regelsæt har vi anvendt samme fremgangsmåde med hensyn til opbygningen af delemner under de respektive regelsæt. Vi vil i analysen anvende samme fremgangsmåde i forbindelse med gennemgangen af delemnerne.

12.3.1 Måling

Som det fremgår af nedenstående skema, er reglerne for måling af aktiver ens for de to regelsæt, da der efter begge regelsæt ved første indregning skal ske måling til kostpris. Dette gælder både for anlægsaktiver og goodwill.

Ved efterfølgende måling skal der efter begge regelsæt ske måling til amortiseret kostpris, hvor der skal foretages nedskrivningstest, hvis der er indikationer på værdiforringelse. I så fald skal der nedskrives til genindvindingsværdien, såfremt denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

Disse regler er illustreret i nedenstående figur.

Første måling	ÅRL	IFRS for SME
<i>Materielle anlægsaktiver</i>	Kostpris	Kostpris
<i>Goodwill</i>	Kostpris	Kostpris
Efterfølgende måling		
<i>Materielle anlægsaktiver</i>	Amortiseret kostpris.	Amortiseret kostpris.
<i>Goodwill</i>	Amortiseret kostpris.	Amortiseret kostpris.

Figur 5. Måling af materielle anlægsaktiver og goodwill.

Det kan ud fra ovenstående konkluderes, at der er i forbindelse med måling af såvel materielle anlægsaktiver som goodwill, ikke vil være nogen markant forskel for vores tidligere definerede regnskabsbrugere om regnskabsaflægger vælger at anvende IFRS for SME frem for ÅRL.

12.3.2 Nedskrivning

I IFRS for SME bliver det positivt fremhævet, at såfremt selskabet ved anvendelse af en af genindvindingsværdimetoderne kan fremvise, at aktivets værdi er højere end den regnskabsmæssige værdi, er det ikke nødvendigt at værdiansætte aktivets værdi efter den anden metode. I kommentarerne til ÅRL oplyses det, at man først skal beregne nettosalgsværdien, og såfremt denne er højere end den regnskabsmæssige værdi, skal der ikke foretages yderligere.

Der var i udkastet til IFRS for SME fra IASB's side lagt op til, at det ikke skulle være muligt at anvende kapitalværdien, men kun nettosalgsværdien. Dette er dog blevet ændret i forbindelse med udgivelsen af den endelige version af IFRS for SME. Både KPMG og PWC udtrykker i deres CLs, at de mener, at det skal være muligt for regnskabsaflægger at anvende kapitalværdien med den begrundelse, at mange selskaber har budgetter eller forecast, der kan anvendes i forbindelse med fastlæggelse af kapitalværdien.⁶⁴

Det er vores vurdering, at det ikke har nogen betydning for regnskabsbrugere, at regnskabsaflægger efter ÅRL først skal beregne nettosalgsværdien, da nedskrivningstesten efter begge regelsæt omhandler både nettosalgsværdien og kapitalværdien.

Indikatorer

Det angives i begge regelsæt, at regnskabsaflægger ved statusdagen skal forholde sig til, om der er behov for nedskrivninger. Begge regelsæt angiver en liste med eksempler på indikatorer, som selskabet skal overveje i forbindelse med statusdagen for herved at kontrollere, om der kan være behov for nedskrivning. Begge regelsæt har hentet inspiration i de indikationer, der er oplistet i IAS 36, og derfor er der på dette område ikke en afvigelse mellem de to regelsæt, som vil have betydning for de definerede regnskabsbrugere.

Det angives i IFRS for SME, at såfremt der er indikationer på behov for nedskrivning, og det efterfølgende viser sig ved beregning af genindvindingsværdien, at der ikke alligevel er behov for en

⁶⁴ CL, KPMG, side 16, samt CL, PWC, side 9.

nedskrivning, skal selskabet anse det som en indikation på, at de skal overveje aktivets levetid. Dette er et forhold, som ikke er indeholdt i den danske lovgivning. Vi mener dog, at regnskabsaflægger på grund af kravet om det retvisende billede er nødt til at forholde sig til aktivets værdi/levetid, såfremt der har været indikationer på nedskrivningsbehov.

KMPG angiver i deres CL, at de støtter op om, at selskabet kun skal foretage nedskrivningstest, når der er indikationer på behov for nedskrivning.⁶⁵

Endvidere angiver både PWC og BDO i deres CLs til IASB, at de er enige i, at der kun skal foretages nedskrivningstest af goodwill, når der er indikationer, som viser, at der er behov for nedskrivning, frem for at selskabet er underlagt en påkrævet årlig nedskrivningstest.⁶⁶

Materielle anlægsaktiver

Såfremt den regnskabsmæssige værdi er højere end genindvindingsværdien, skal selskabet foretage nedskrivning, som straks skal indregnes som en omkostning i resultatopgørelsen, når det vedrører materielle anlægsaktiver. Modsat gælder det, at såfremt der sker en tilbageførsel af en tidligere foretaget nedskrivning, skal denne straks indregnes som en indtægt i resultatopgørelsen. Dette gælder både i henhold til ÅRL og i henhold til IFRS for SME.

Vedrørende genindvindingsværdien skal kapitalværdien efter de to regelsæt opgøres ens. Nettosalgsværdien afviger derimod i det tilfælde, hvor det ikke er muligt, at opgøre værdien ud fra en handel på armslængde vilkår. Afvigelsen skyldes, at der efter ÅRL, såfremt der er skøn involveret i opgørelsen af nettosalgsværdien, skal ske sammenholdelse med kapitalværdien. Der er efter IFRS for SME ikke et krav om sammenholdelse med kapitalværdien, men til gengæld angiver standarden, at regnskabsaflægger skal forsøge at indhente information om en handel med et identisk aktiv inden for samme branche. Begge regelsæt påpeger, at regnskabsaflægger skal forsøge at opgøre den mest korrekte værdi af aktivet, og vi mener derfor ikke, at den opgjorte værdi af aktivet vil afvige i en grad, hvor det vil få betydning for hensigtsmæssigheden for regnskabsbruger.

Derved er det ikke ved nedskrivning af materielle anlægsaktiver muligt at konstatere nogle afvigelser mellem reglerne i henholdsvis IFRS for SME og ÅRL, som vil have indflydelse for regnskabsbrugers vurdering af det aflagte regnskab.

⁶⁵ CL, KPMG, side 16.

⁶⁶ CL, PWC, side 9, samt CL, BDO, side 4.

Cash Generating Units

Efter IFRS for SME skal selskabet ved opgørelse af den regnskabsmæssige værdi, justere denne med den goodwill, som allokerer sig til den del af datterselskabet, der ikke ejes af selskabet. Derved sammenholdes genindvindingsværdien med en regnskabsværdi, som indeholder 100 % goodwill. ÅRL oplyser ikke om dette, og vi anser det derfor ikke som et krav for selskaber, der aflægges efter ÅRL.

Det er vores vurdering, at såfremt der på statusdagen ved aflæggelse efter IFRS for SME bliver konstateret et nedskrivningsbehov, vil regnskabsaflægger skulle justere nedskrivningen forholdsmæssigt ud fra den ikke kontrollerende del af datterselskabet. Eftersom ÅRL kun tester på den kontrollerende del af datterselskabet, kan der efter vores mening ikke konstateres en afvigelse mellem de to regelsæt.

I relation til nedskrivningstest af CGU'er præciseres det i kommentarerne til ÅRL, at det ikke er tilladt at beregne nedskrivningen for en gruppe af CGU'er, da dette skal gøres særskilt for hver enkelt CGU.

For at kunne udarbejde nedskrivningstest skal goodwillen i henhold til IFRS for SME være tilknyttet de CGU'er, som forventes at kunne drage fordel af de synergieffekter, der vil opstå ved virksomhedsovertagelsen.

Standarden foreskriver, at såfremt selskabet er i besiddelse af goodwill, som det ikke er muligt at allokere præcist til én CGU, skal selskabet opgøre den samlede værdi af de opkøbte virksomheder, hvilket betyder, at selskabet skal opgøre værdien for en gruppe af CGU'er. Det er her vigtigt at pointere, at dette kun gælder for tilkøbte virksomheder, der er blevet integreret ind i det opkøbende selskab. For CGU'er, som ikke er blevet integreret, skal der opgøres en værdi for hver CGU.

De to regelsæt vurderes derfor at være identiske, når det gælder datterselskaber, der anses som CGU'er, da der for disse skal opgøres som en selvstændig genindvindingsværdi. Til gengæld har IFRS for SME modsat ÅRL en regel for CGU'er, som er blevet integreret som en aktivitet i det opkøbende selskab. For disse kan der opgøres en samlet genindvindingsværdi indeholdende flere CGU'er. Dette kan betyde, at en eventuel nedskrivning vil medføre, at en del af nedskrivningen bliver allokeret til en CGU, som særskilt set ikke har behov for en nedskrivning, når genindvindingsværdien af den særskilte CGU er højere end den regnskabsmæssige værdi for den pågældende CGU. Da der samlet set, vil ske en nedskrivning til den samlede genindvindingsværdi for de enkelte

CGU'er, er det vores vurdering, at forskellen mellem disse regler ikke vil få nævneværdig effekt på hensigtsmæssigheden ved anvendelsen af de respektive regler for regnskabsbruger.

Goodwill

For goodwill er begge regelsæt enige om, at goodwill ikke kan anses som et selvstændigt aktiv, hvorfor værdien af goodwill i forbindelse med nedskrivningstest skal opgøres sammen med de aktiver, som goodwillen er tilknyttet. Det vil sige, at f.eks. anses hele den tilkøbte dattervirksomhed, både aktiver og passiver, sammen med goodwillen som én CGU.

IASB har, jf. BC 109, modtaget mange CLs vedrørende behandling af goodwill. Der er blevet argumenteret for og imod nedskrivning af goodwill, og endvidere er der foreslået alternative behandlinger af goodwill. Der er blandt andet blevet foreslået afskrivningsperioder i niveauet mellem 10-20 år samt afskrivning af goodwill som alternativ til muligheden for nedskrivning.⁶⁷

Blandt kommentarerne var også, at regnskabsbrugerne i SME segmentet ikke altid tager højde for goodwill, og at långiver ofte ikke anser goodwill som et aktiv med værdi.⁶⁸ Dette må tolkes som om, at der er en holdning om, at der skal være mulighed for at afskrive goodwill, da goodwillen efter en periode vil være afskrevet fuld ud, og derved ikke være med til øge værdien af aktiverne i selskabets balance.

Grant Thornton støtter op om afskrivning af goodwill, da en afskrivning af goodwill vil medføre, at der over en årrække sker en formindskelse af aktiverne samtidig med, at der sker en omkostningsførelse i resultatopgørelsen. Det, at afskrivningerne er delt over 10 år, vil få den betydning, at regnskabsbrugerne ikke nævneværdigt vil bemærke det, argumenterer Grant Thornton.⁶⁹

FSR mener, at IFRS for SME bør indeholde muligheden for at fravælge reglerne om afskrivning af goodwill, da selskaber, som er datterselskaber af børsnoterede selskaber, derved har mulighed for at anvende samme regnskabspraksis som moderselskabet, ved at have mulighed for kun at foretage nedskrivningstest af goodwill uden at foretage systematiske afskrivninger.⁷⁰

Dette stemmer overens med vores tidligere definition af potentielle regnskabsafleggere af IFRS for SME, da vi her argumenterede for, at datterselskaber af børsnoterede moderselskaber kunne være

⁶⁷ BC 111.

⁶⁸ BC 111.

⁶⁹ CL, Grant Thornton, side 9.

en mulig gruppe af fremtidige regnskabsaflægger efter IFRS for SME. Vi mener, at det vil være hensigtsmæssigt for moderselskabet som værende regnskabsbruger, at datterselskabet kan vælge kun at foretage nedskrivningstest og dermed følge moderselskabets regnskabspraksis, eftersom dette vil gøre konsolideringen lettere at udarbejde.

Vores konklusion er i overensstemmelse med BDOs holdning, da BDO i deres CL angiver, at det ikke skal være tilladt for selskaber, der aflægger efter IFRS for SME, at afskrive på goodwill, da det skaber en uoverensstemmelse med princippet for fuld IFRS. Derved er der ikke konsistent mellem regnskabsprincipperne fastholder BDO.⁷¹

Modsat mener blandt andet Grant Thornton, at det kan være en fordel ved IFRS for SME, at den stiller krav om afskrivning af goodwill, da den formindskelse, der herved sker af selskabets aktiver over en periode, ikke vil få betydning for, hvordan bankerne vurderer selskabet. Såfremt der ikke afskrives, vil en større nedskrivning pludseligt kunne indtræffe, hvilket kan få banken til at revurdere sit syn på selskabet.

Samlet set er det vores holdning, at det vil være mest hensigtsmæssigt for regnskabsbrugerne i sin helhed, at der ikke stilles krav om afskrivning af goodwill. Som nævnt tidligere vil blandt andet bankerne formentlig ikke anvende værdien og eventuelle afskrivninger og nedskrivninger af goodwillen i deres beslutningsgrundlag, hvorfor vi mener, at det vil være mere hensigtsmæssigt, såfremt selskaberne kan fravælge afskrivninger og udelukkende foretage en nedskrivningstest, da det herved vil være lettere for et eventuelt moderselskab at foretage konsolidering af datterselskabets regnskab.

Nedskrivning af goodwill

Det er ved en sammenholdelse af de to regelsæt umiddelbart muligt at konstatere en forskel, når det gælder CGU med tilhørende goodwill, da regnskabsaflægger efter IFRS for SME først skal nedskrive på goodwillen. Den resterende nedskrivning skal fordeles pro-rata blandt de andre aktiver i CGU'en. For os at se er der i ÅRL ikke klare retningslinier for, hvordan et selskab skal agere i forbindelse med nedskrivning af en CGU med tilhørende goodwill, da det i kommentarerne til ÅRL oplyses, at nedskrivningen fordeles systematisk på de enkelte aktiver i CGU'en, og ud fra dette er det ikke muligt at tolke, om selskabet først skal nedskrive den i CGU'en tilhørende goodwill.

⁷⁰ CL, FSR, side 4.

Vi har derfor søgt inspiration til tolkning af kommentarerne til ÅRL, og i Indsigt til årsregnskabsloven oplyses det, at nedskrivningen skal fordeles i lighed med IFRS for SME, det vil sige, at der goodwillen først nedskrives til nul, og herefter foretages der pro rata nedskrivning af de resterende aktiver i CGU'en.⁷² Dette understøttes af PWCs holdning til området.⁷³

Det må derfor ud fra ovenstående antages, at den danske lovgivning tolkes på en måde, hvorved regler bliver identisk med reglerne i henhold til IFRS for SME, hvorfor der på dette område ikke er forskel mellem de to regelsæt.

Tilbageførsel af nedskrivninger

IFRS for SME har klare regler for tilbageførsel af nedskrivning på en CGU, da denne skal fordeles forholdsmæssigt mellem de aktiver, som er en del af CGU'en. Der må dog ikke tilbageføres nedskrivninger foretaget på goodwill, hvor der skal ses bort fra disse. I ÅRL er der ikke nogen særskilt beskrivelse af, hvordan en tilbageførsel af en nedskrivning af CGU'en skal behandles. Ud fra reglerne om nedskrivning af CGU'er samt goodwill, må det antages, at tilbageførslen skal fordeles systematisk ligesom nedskrivningen. Yderligere må det antages, at tilbageførslen også må gælde goodwill, da det efter ÅRL er tilladt at tilbageføre tidligere foretagne nedskrivninger af goodwill. Det må dog antages, at tilbageførslen først skal fordeles forholdsmæssigt over aktiverne på nær goodwill, der er tilknyttet CGU'en og til sidst den tilknyttede goodwill.

Det er ud fra ovenstående muligt at konstatere, at der her er en afvigelse mellem de to regelsæt, da det er tilladt efter ÅRL at tilbageføre en tidligere foretaget nedskrivning på goodwill, hvilket ikke er tilladt i henhold til standarden. Det skal dog bemærkes, at det efter ÅRL er et krav, at nedskrivningen i første omgang er foretaget på baggrund af en usædvanlig begivenhed, som var uden for virksomhedens kontrol, før det kan tillades, at der kan ske en tilbageførsel af en tidligere foretaget nedskrivning.

Der er ved en tilbageførsel af en tidligere foretaget nedskrivning risiko for, at selskabet kommer til at aktivere internt oparbejdet goodwill. ÅRLs argument, på trods af risikoen, for at give tilladelse til denne tilbageførsel er, at det ikke skal være muligt for selskabet at opbygge en hemmelig reserve, som kan anvendes til at forbedre resultatet i et regnskabsår med et dårligt driftsresultat.

⁷¹ CL, BDO, side 5.

⁷² Indsigt i årsregnskabsloven, side 290.

⁷³ PWC Regnskabshåndbog, side 170.

Med hensyn til goodwill og især med fokus på tilbageførsel af tidligere foretaget nedskrivninger heraf, må det alt andet lige stille regnskabsaflægger efter ÅRL i en bedre position end en regnskabsaflægger efter IFRS for SME. Da regnskabsaflægger efter ÅRL ved en tilbageførsel af en tidligere foretaget nedskrivning får mulighed for at forhøje værdien af sine aktiver igen, samtidig med at der indregnes en indtægt i resultatopgørelsen, som er medvirkende til at øge selskabets egenkapital.

I relation til den fundne afvigelse mellem de to regelsæt mener vi, at reglerne ifølge ÅRL er mere hensigtsmæssige for regnskabsbruger, da de muliggør målingen af den pågældende CGU til en mere realistisk værdi. Leverandører, som på kort sigt er interesseret i selskabets evne til at betale de løbende leverancer, vil efter vores vurdering ikke have fokus på værdien af CGU'en, da de som udgangspunkt ikke kan forvente, at selskabet vil sælge denne for at tilvejebringe likvider til betalingen af leverandørgælden.

Vi mener derimod, at det vil være yderst hensigtsmæssigt for både aktionærerne og banken, såfremt den reelle værdi af CGU'en fremgår af regnskabet. Aktionærerne vil i forbindelse med et eventuelt salg af sine aktier i selskabet have et bedre grundlag for at opnå en højere salgspris. Ligeledes vil det give et bedre udtryk for ledelsens evne til at drive selskabet rentabelt, i og med tilbageførelsen af nedskrivningen indikerer, at købet af CGU'en i højere grad var en økonomisk fornuftig disposition.

12.3.3 Oplysninger

Overordnet set er oplysningskravene mere lempelige efter IFRS for SME i forhold til ÅRL. Der skal efter begge regelsæt oplyses omkring de akkumulerede nedskrivninger primo og ultimo både for immaterielle og materielle aktiver.

Regnskabsaflægger skal efter ÅRL angive yderligere oplysninger, såfremt levetiden på det i regnskabet optaget goodwill forventes at strække sig over mere end fem år. Der er ikke et tilsvarende krav i IFRS for SME.

Vi kan på baggrund af vores analyse konstatere, at der ikke forekommer nævneværdige forskelle mellem de to regelsæt, når det vedrører selvstændige materielle anlægsaktiver.

Det har vedrørende oplysningspligten omkring CGU'er været muligt for os at konstatere forskelle mellem de to regelsæt, hvor det er tydeligt, at de danske regler er mere omfattende end IFRS for SME. Vi vil nedenfor gennemgå forskellene mellem de to regelsæt.

For selskaber, der aflæggerregnskab efter ÅRL, skal der endvidere oplyses, om selskabet anvender CGU'er, og herunder skal det oplyses, om det har været muligt at konstatere en nettosalgsværdi, eller om det har været nødvendigt at beregne kapitalværdien af CGU'en.

Vi mener, at det kan anses som en fordel for regnskabsbruger, at regnskabsaflægger efter ÅRL skal oplyse om hvilke værdiansættelsesmetode, der er anvendt som genindvindingsværdi for CGU'en. Brugeren får herved en ekstra information i forhold til IFRS for SME, hvilket i relation til det tidligere nævnte, er en fordel, da der er en række usikkerhedselementer i beregningen af kapitalværdien, som kan være svære for regnskabsbruger selv at udlede af regnskabet.

I relation til oplysningerne om de anvendte værdiansættelsesmetoder skal regnskabsaflægger efter ÅRL i forbindelse med anvendelse af kapitalværdien yderligere oplyse om forudsætninger bag nedskrivningen. Begrundelsen for disse forudsætninger skal ligeledes oplyses.

Denne information vil være anvendelig for regnskabsbruger, som for eksempel et kreditvurderingsbureau, da man herved har mulighed for at forholde sig til de forudsætninger, som ligger til grund for selskabets værdiansættelse af aktivet. Dermed vil kreditvurderingsbureauet selvstændigt være i stand til efter statusdagen at vurdere, om aktivets værdi er ændret, grundet at der er udefrakommende forhold, der har betydet, at nogle af forudsætninger er ændret.

Vi mener derfor, at oplysningskravene i henhold til ÅRL er mere hensigtsmæssige for regnskabsbruger frem for dem i IFRS for SME.

12.3.4 Beregningseksempel

Vi vil i dette afsnit udarbejde et eksempel, hvor vi vil anvende udvalgte dele af den gennemgåede teori, for derved at illustrere forskellen mellem de to regelsæts behandling af nedskrivningstest. Herigennem vil vi vise, hvordan de regnskabsmæssige værdier bliver påvirket både efter ÅRL og IFRS for SME.

Vi har valgt et eksempel, hvor et selskab er i besiddelse af en tilkøbt aktivitet, som kan anses som værende en CGU med tilhørende goodwill. Vi vil i eksemplet blandt andet vise, hvilken konsekvens det har, at der først skal foretages en nedskrivning, og at der efterfølgende er mulighed for at tilbageføre nedskrivningen.

Vi har valgt at undlade at tage højde for, at aktiverne afskrives. Argumentet for dette er, at vi mener, at det vil flytte læserens fokus fra det budskab, som vi gerne vil fremkomme med ved nedenstående eksempel. Yderligere er afskrivningen ikke afgørende for den forskel, der vil være mellem de to regelsæt. Vi er dog bevidste om, at afskrivningen over tid vil få en betydning for den afvigelse, der vil opstå mellem de to regelsæts behandling af aktiverne.

Selskabets CGU består af en ejendom, teknisk anlæg, driftsmidler samt tilhørende goodwill. I nedenstående figur ses værdien af aktiverne i CGU'en. Det fremgår, at den regnskabsmæssige værdi for aktiverne er den samme efter begge regelsæt i år 2xx1.

<i>År 2xx1</i>			
Årsregnskabsloven		IFRS for SME	
Goodwill	1.000		1.000
Ejendom	6.000		6.000
Teknisk anlæg	2.000		2.000
Driftsmidler	1.000		1.000
Total	10.000		10.000

Figur 6. År 2xx1.

År 2xx2

Det konstateres ved statusdagen i 2xx2, at der er indikationer på et nedskrivningsbehov grundet usædvanlige forhold uden for virksomhedens kontrol. Selskabet beregner derfor genindvindingsværdien for CGU'en, der viser, at CGU'ens værdi er kr. 8.000, og der derfor skal foretages en nedskrivning på kr. 2.000, da den regnskabsmæssige værdi udgør kr. 10.000.

Det har endvidere været muligt for selskabet at konstatere, at genindvindingsværdien for ejendommen i CGU'en er kr. 5.500.

Da vores tidligere foretagne gennemgang viste, at reglerne for nedskrivning er identisk for de to regelsæt, har vi valgt at lave beregningen samlet, hvilket kan ses af nedenstående figur.

Aktiv	Regnskabsmæssig værdi	Nedskrivning	%	Korrektion	Værdi efter nedskrivning	Nettosalgsværdien
Goodwill	1.000	-1.000	100	0	0	N/A
Ejendom	6.000	-667	11	167	5.500	5.500
Teknisk anlæg	2.000	-222	11	-111	1.667	N/A
Driftsmidler	1.000	-111	11	-56	833	N/A
Total	10.000	-2.000		0	8.000	

Figur 7. Nedskrivning år 2xx2.

Som det fremgår af ovenstående figur, bliver den samlede nedskrivning på kr. 2.000 fordelt således, at goodwill som det første nedskrives til kr. 0, hvilket er i overensstemmelse med den gennemgåede teori. Efterfølgende fordeles den resterende nedskrivning pro rata på de materielle anlægsaktiver i CGU'en. Fordelingsnøglen er aktivets værdi af den samlede værdi af de materielle anlægsaktiver. Dette illustreres nedenfor, hvor ejendommens værdi er anvendt som eksempel:

$$\frac{\text{aktivets værdi}}{\text{samlet værdi af materielle anlægsaktiver}} * \text{resterende nedskr. efter nedskrivning af GW} = \text{nedskrivning}$$

$$\frac{6.000}{9.000} * 1.000 = 667$$

Som det fremgår af ovenstående, udgør nedskrivningen af ejendommen kr. 667, men da denne nedskrivning vil betyde, at ejendommens regnskabsmæssige værdi vil blive lavere end genindvindingsværdi, som i ovenstående figur udgør kr. 5.500, bliver der foretaget en korrektion af nedskrivningen, da det ikke er tilladt, at nedskrive til lavere end genindvindingsværdien for det enkelte aktiv. Såfremt der er overskydende nedskrivning, hvilket der i dette tilfælde er, på kr. 167, skal denne fordeles mellem de andre materielle aktiver i CGU'en. Vi foretager derfor ovenstående korrektion, hvor de kr. 167 bliver delt med henholdsvis kr. 111 på teknisk anlæg og 56 på driftsmidler. Der er igen her tale om en pro rata fordeling.

Den regnskabsmæssige nedskrivning vil blive indregnet i resultatopgørelsen som en omkostning på kr. 2.000 og derved indgå i overført resultat og derigennem være medvirkende til nedbringelse af selskabets egenkapital.

Vi har i nedenstående figur oplistet aktivernes regnskabsmæssige værdi efter nedskrivning. Som det fremgår, har aktiverne den samme regnskabsmæssige værdi ultimo 2xx2 efter nedskrivning, uanset hvilket regelsæt, der anvendes. Derved er det ikke muligt at konstatere nogen forskel mellem de to regelsæts behandling af nedskrivningen og den regnskabsmæssige konsekvens heraf.

<i>År 2xx2</i>			
Årsregnskabsloven		IFRS for SME	
Goodwill	0		0
Ejendom	5.500		5.500
Teknisk anlæg	1.667		1.667
Driftsmidler	883		883
Total	8.000		8.000

Figur 8. År 2xx2.

År 2xx3

I år 2xx3 konstateres det, at de forhold, som tidligere krævede en nedskrivning, ikke længere er til stede, og at genindvindingsværdien for CGU'en derfor er steget til kr. 9.500, hvilket betyder, at der efter ÅRL skal foretages en tilbageførsel af den tidligere foretagne nedskrivning. Derved øges den regnskabsmæssige værdi til CGU'ens nye genindvindingsværdien.

Efter IFRS for SME er det ikke tilladt at foretage en tilbageførsel af en tidligere foretaget nedskrivning på goodwill, og derfor gælder korrektionen af tilbageførslen af nedskrivningen af goodwill kun for regnskabet, som aflægges efter ÅRL. Beregningen af tilbageførslerne fremgår af nedenstående figur:

Aktiv	Regnskabsmæssig værdi	Tilbageførsel af nedskrivning	%	Korrektion	Værdi efter tilbageførsel af nedskrivning	Regnskabsmæssig værdi inden nedskrivning
Goodwill	0	0	100	500	500	1.000
Ejendom	5.500	1.031	19	-531	6.000	6.000
Teknisk anlæg	1.667	313	19	22	2.000	2.000
Driftsmidler	833	156	19	11	1.000	1.000
Total	8.000	1.500		0	9.500	

Figur 9. Tilbageførsel efter ÅRL 2xx3.

Det fremgår af ovenstående figur, at tilbageførslen på kr. 1.500 i henhold til ÅRL er fordelt således, at nedskrivning foretaget på materielle anlægsaktiver først tilbageføres, men da tilbageførslen ikke må betyde, at det enkelte aktiv værdi overstiger den værdi, som aktivet havde inden, der blevet foretaget en nedskrivning, foretages der en korrektion af de tilbageførte nedskrivninger, jf. kolonnen 'korrektion'.

Derved kan der samlet set for de materielle aktiver tilbageføres kr. 1.000, da en tilbageførsel på mere end kr. 1.000 vil betyde, at den regnskabsmæssige værdi af de materielle aktiver efter tilbageførslen vil overstige den regnskabsmæssige værdi, som de enkelte aktiver havde inden, vi foretog vores nedskrivning i år 2xx2. De resterende kr. 500 allokeres derfor til tilbageførslen af nedskrivningen på goodwill, som herefter står bogført til kr. 500.

Den samlede tilbageførsel af nedskrivningen i henhold til standarden indebærer, at der går kr. 500 tabt, da goodwillen kun kan måles til kr. 0, eftersom nedskrivningen i år 2xx2 ikke må tilbageføres.

Som det fremgår af nedenstående figur, er der i år 2xx3 forskel mellem den regnskabsmæssige værdi af aktiverne, da der efter ÅRL er foretaget en tilbageførsel af den tidligere foretaget nedskrivning af goodwillen. Denne tilbageførsel har ligeledes betydet, at der blevet indregnet en indtægt i resultatopgørelsen på kr. 1.500 i modsætning til kr. 1.000 ifølge standarden.

Derved vises den reelle værdi af CGU'en i regnskabet aflagt efter ÅRL, hvorved regnskabsbruger har mulighed for at se aktivernes værdi på statusdagen. CGU'ens værdi efter IFRS for SME viser derimod en værdi, der er lavere end den reelle værdi, da CGU'ens regnskabsmæssige værdi er på-

virket af den tidligere foretagne nedskrivning af goodwill, som ikke længere kan anses som relevant.

<i>År 2xx3</i>			
Årsregnskabsloven		IFRS for SME	
Goodwill	500		0
Ejendo	6.000		6.000
Teknisk anlæg	2.000		2.000
Driftsmidler	1.000		1.000
Total	9.500		9.000

Figur 10. År 2xx3.

Nøgletalsanalyse

Vi vil i dette afsnit gennemgå reglernes indflydelse på nøgletallene i regnskabet og herved fokusere på de konsekvenser, som ovenstående eksempel får for den information, som regnskabsbruger anvender.

Regnskabet aflagt efter ÅRL vil medføre en højere soliditetsgrad⁷⁴ end regnskabet aflagt efter IFRS for SME, dog vil afvigelsen naturligvis være påvirket af, hvor stor nedskrivningen er forholdsmæssigt sammenholdt med de samlede aktiver og egenkapitalen. Da soliditetsgraden anvendes af regnskabsbruger til at vurdere, hvor stærk selskabet er økonomisk, anser vi dette som en u hensigtsmæssig afvigelse mellem de to regelsæt.

Et andet nøgletal, der også tit anvendes af eksempelvis bankerne, er gearingen.⁷⁵ Som det fremgår af vores beregningseksempel, vil et selskab, der har aflagt regnskab efter IFRS for SME, komme til at fremstå som et selskab, der er mere gearet sammenlignet med et selskab, der har aflagt regnskab efter ÅRL. Dette skyldes, at regnskabet aflagt efter standarden vil være påvirket af, at aktiverne er mindre, end de vil være efter reglerne i henhold til ÅRL, hvilket sammenholdt med, at forpligtelserne er uændrede, bevirker, at aktiverne udgør en mindre del af de samlede forpligtelser. Bankerne vil på baggrund af dette nøgletal være mere tilbageholdende for at udlåne til selskabet, som har aflagt efter IFRS for SME, da værdien af aktiverne, som på sigt skal være med til at dække forpligtelserne, er mindre i dette selskab.

⁷⁴ *Soliditetsgrad*: Egenkapital / samlede aktiver x 100, jf. PWC Regnskabshåndbog, bilag 1-52.

⁷⁵ *Gearing*: Driftsforpligtelser / (driftsaktiver - driftsforpligtelser) x 100, jf. Regnskabsanalyse, side 15.

Et regnskab aflagt efter ÅRL vil yderligere vise en højere afkastningsgrad⁷⁶, og derved vil selskabet over for regnskabsbruger fremstå som værende bedre til at forrente sine investeringer end et selskab, der har aflagt sit regnskab efter IFRS for SME.

Endelig vil egenkapitalens forrentning⁷⁷ også være større, og derved vil regnskabsbruger, såsom aktionærer, kunne konkludere, at de får en bedre forrentning af deres investering i selskaber, der har aflagt regnskab efter ÅRL frem for selskaber, som har aflagt regnskab efter IFRS for SME.

⁷⁶ *Afkastningsgrad*: Resultat før finansielle poster / gennemsnitlige samlede aktiver x 100, jf. PWC Regnskabshåndbog, bilag 1-52.

⁷⁷ *Egenkapitalens forrentning*: Årets resultat / årets gennemsnitlige egenkapital x 100, jf. Regnskabsanalyse, side 14.

12.4 Delkonklusion - værdiforringelse af aktiver

Årsregnskabsloven

Reglerne omkring behandling af værdiforringelse af aktiver fremgår af ÅRL § 42 for både materielle og immaterielle aktiver. Disse aktiver skal ved første indregning måles til kostpris, og efterfølgende skal de måles til amortiseret kostpris.

Såfremt der er indikationer på værdiforringelse af et aktiv eller en CGU, skal selskabet foretage en beregning af genindvindingsværdien, som opgøres enten som nettosalgsværdien eller kapitalværdien, hvoraf den højeste værdi skal anvendes. I de tilfælde hvor genindvindingsværdien er lavere end den regnskabsmæssige værdi, skal selskabet foretage nedskrivning til genindvindingsværdien.

For CGU'er med tilhørende goodwill skal hele goodwillen først nedskrives, og derefter skal den resterende nedskrivning fordeles pro rata blandt de resterende aktiver i CGU'en.

Ved tilbageførsel af nedskrivning må der ikke tilbageføres mere, end der tidligere er nedskrevet, hvorfor aktivet efter en tilbageførsel af nedskrivning ikke må have en højere værdi, end aktivet havde, før der blev foretaget en nedskrivning.

For goodwill angives det i kommentarerne til ÅRL § 42, at en tilbageførsel kun må ske, såfremt den tidligere nedskrivning er foretaget pga. usædvanlige forhold uden for selskabets kontrol, og disse ikke længere er gældende.

Oplysningskravene er oplistet i ÅRL § 53, hvoraf det fremgår, at der skal oplyses om indregning og målegrundlag, og der skal endvidere oplyses om hvilke metoder, der foretages op- og nedskrivninger efter. Der er i ÅRL § 88 foreskrevet, at der for regnskabsklasse C gælder, at de yderligere skal oplyse om nedskrivninger primo, årets nedskrivning og årets tilbageførsel af tidligere års nedskrivninger.

Selskabet skal, såfremt det anvender CGU'er, oplyse, hvordan nedskrivningen er fordelt på de enkelte aktiver i CGU'en. Selskabet skal ved anvendelse af kapitalværdien oplyse om forudsætningerne med tilhørende begrundelse.

IFRS for SME

Reglerne om værdiforringelse af aktiver er i IFRS for SME oplistet i sektion 27, hvortil der henvises fra sektion 17 og 19, som omhandler henholdsvis materielle anlægsaktiver og virksomhedsslutninger og goodwill.

Aktiverne skal efter IFRS for SME ved første indregning måles til kostpris, og efterfølgende måling skal ske til amortiseret kostpris.

Såfremt der er indikationer på værdiforringelse af aktivet eller CGU'en, skal selskabet foretage en beregning af genindvindingsværdien, og hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi, skal der foretages nedskrivning til genindvindingsværdien. Denne er i lighed med reglerne under ÅRL enten nettosalgsværdien eller kapitalværdien.

Ved nedskrivninger angives det i sektion 27, at det for CGU'er gælder, at goodwillen først skal nedskrives, og herefter skal den resterende nedskrivning fordeles pro rata blandt de resterende aktiver i CGU'en. Dog skal den regnskabsmæssige værdi ved et delvist ejet datterselskab reguleres med den del af goodwillen, som hører til den ikke kontrollerende del af datterselskabet, inden nedskrivningstesten foretages.

I de tilfælde, hvor selskabet har indregnet goodwill, som det for selskabet ikke direkte er muligt at allokere til en CGU, angiver IFRS for SME to muligheder for at beregne genindvindingsværdien. Den ene mulighed er for den gruppe med CGU'er, der er blevet integreret ind i det opkøbende selskab, og hermed er en aktivitet i det opkøbende selskab. Her skal genindvindingsværdien opgøres samlet for gruppen af CGU'er.

Den anden mulighed vedrører en gruppe af CGU'er i form af datterselskaber, som ikke er integreret i det opkøbende selskab. For disse skal genindvindingsværdien opgøres særskilt for hver enkel CGU.

I henhold til IFRS for SME må en tilbageførsel af en tidligere foretaget nedskrivning ikke betyde, at aktivet efter tilbageførslen har en højere værdi end aktivet havde før, der blev foretaget en nedskrivning. Det er efter reglerne i IFRS for SME ikke tilladt at tilbageføre en tidligere foretaget nedskrivning på goodwill.

Selskabet skal i henhold til IFRS for SME oplyse om de beløbsmæssige nedskrivninger, der er indregnet i resultatopgørelsen for hver aktivklasse. Dette gælder ligeledes, hvis der er tale om en tilbageførsel af nedskrivning. Der skal både for materielle aktiver og for goodwill oplyses om akkumulerede nedskrivninger primo og ultimo i regnskabsåret.

Komparativ analyse samt vurdering af hensigtsmæssigheden for regnskabsbruger

Opgørelsen af genindvindingsværdien for en CGU kan ses som en forskel mellem de to regelsæt, da det efter ÅRL ikke er tilladt at opgøre værdien for en gruppe af CGU'er, hvorimod dette er tilladt i henhold til IFRS for SME, såfremt CGU'erne består af datterselskaber, der er integreret i det opkøbende selskab. Da den samlede nedskrivning efter begge regelsæt foretages til den samlede genindvindingsværdi, er det vores vurdering, at forskellen mellem de to regelsæt ikke har nogen nævneværdig effekt på hensigtsmæssigheden for regnskabsbruger.

Der er ved tilbageførslen af tidligere foretagne nedskrivninger af goodwill en forskel mellem de to regelsæt, da dette ikke er tilladt efter IFRS for SME. Vi mener, at det er mere hensigtsmæssigt for regnskabsbruger, at ÅRL tillader tilbageførslen af en tidligere foretaget nedskrivning, da regnskabet herved vil afspejle en mere realistisk værdi af CGU'en, eftersom denne nu er korrigeret for en nedskrivning, som ikke længere er relevant. På baggrund af det gennemgåede beregningseksempel kan vi ligeledes konkludere, at det vil få en positiv effekt på hensigtsmæssigheden for regnskabsbruger, såfremt reglerne i henhold til ÅRL anvendes.

Det skal ifølge ÅRL oplyses, om selskabet anvender CGU'er, og herunder om der er anvendt netto-salgsværdi til beregning af genindvindingsværdien, eller om selskabet har anvendt kapitalværdimetoden. Såfremt der foretages nedskrivning til kapitalværdien, er det ligeledes gældende, at forudsætninger bag denne beregning skal oplyses og begrundes. Det er vores opfattelse, at disse oplysningskrav alt andet lige må anses som værende mere hensigtsmæssige for regnskabsbruger, da denne herved bliver i stand til selv at vurdere forudsætningerne bag den opgjorte regnskabsmæssige værdi af CGU'en, hvilke vil være præget af subjektive skøn og vurderinger.

13. Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter er efterhånden blevet et af de mest komplekse områder inden for regnskab, og det undergår fortsat løbende ændringer. Da finansielle instrumenter omhandler blandt andet relativt basale regnskabsposter såsom debitorer og likvider, vil det uden tvivl være nødvendigt for langt størstedelen af de selskaber, der kan påtænkes at skulle anvende IFRS for SME, at have kendskab til reglerne i sektion 11 og 12 i standarden, hvorfor vi mener, at finansielle instrumenter er et yderst relevant emne for vores afhandling.

Finansielle instrumenter omfatter i det danske regelsæt to typer, som benævnes henholdsvis *primære finansielle instrumenter* og *afledte finansielle instrumenter*⁷⁸, hvorimod IFRS for SME beskæftiger sig med *almindelige finansielle instrumenter*, som behandles i sektion 11, og *andre finansielle instrumenter*, som behandles i sektion 12 i standarden.

Vi vil nedenfor gennemgå først regnskabsreglerne i henhold til ÅRL og derefter i henhold til IFRS for SME.

13.1 Finansielle instrumenter - Årsregnskabsloven

Regnskabsreglerne for regnskabsafleger reguleres som udgangspunkt i ÅRL. Reglerne heri omkring finansielle instrumenter er dog forholdsvis overordnede, hvorfor vi for at opnå en mere dybdegående forståelse af regelsættet bliver nødt til at anvende bemærkningerne til loven samt den kommenterede årsregnskabslov, hvoraf det vil fremgå, hvor man skal søge yderligere vejledning til forståelse og anvendelse af lovens paragraffer.

13.1.1 Definitioner

Der findes ikke nogen direkte definition af finansielle instrumenter i ÅRL, hvorfor definitionen skal findes i IAS 32, afsnit 11, omkring præsentation af finansielle instrumenter.

Enhver kontrakt, som medfører et finansielt aktiv i et selskab og en finansiell forpligtelse eller et egenkapitalinstrument i et andet selskab.

⁷⁸ Indsigt i årsregnskabsloven, side 242.

Som det fremgår af ÅRL § 37, stk. 3, er det ikke for alle finansielle poster, hvor reglerne for finansielle instrumenter skal anvendes. Dette gør sig gældende for følgende:

1. Kapitalandele i dattervirksomheder.
2. Kapitalandele i fællesledede og associerede virksomheder.
3. Egne kapitalandele.
4. Andre finansielle instrumenter, som Erhvervs- & Selskabsstyrelsen ved bekendtgørelse har undtaget fra bestemmelserne i § 37, stk. 1 eller stk. 2.⁷⁹

Efter at have fastlagt den overordnede definition af finansielle instrumenter samt de undtagelser, der er hertil, kan vi på baggrund af bilagene til ÅRL, opliste de aktiver og forpligtelser, der indgår i definitionen af finansielle instrumenter:

Finansielle aktiver		Finansielle forpligtelser	
1	Likvider.	1	En aftalt pligt til at afgive likvider eller andre finansielle aktiver til tredjemand.
2	En aftalt ret til at modtage likvider eller andre finansielle aktiver fra tredjemand.	2	En aftalt pligt til at udveksle finansielle aktiver eller forpligtelser med tredjemand på vilkår, der kan være ugunstige.
3	En aftalt ret til at udveksle finansielle aktiver eller forpligtelser med tredjemand på vilkår, som kan være gunstige.		
4	En ret over egenkapital i en anden virksomhed.		

Figur 11 Oversigt over finansielle instrumenter. Bilag til årsregnskabsloven.

Som det er nævnt tidligere, opdeles finansielle instrumenter i henholdsvis primære og afledte finansielle instrumenter. De primære finansielle instrumenter defineres af den generelle definition og omfatter alle finansielle instrumenter, der ikke er afledte finansielle instrumenter. De afledte finansielle instrumenter defineres ikke direkte i ÅRL, bemærkningerne til ÅRL eller den kommenterede ÅRL, hvorfor definitionen heraf kan opstilles i henhold til IAS 39 afsnit 9⁸⁰:

⁷⁹ § 1 i bekendtgørelsen nævner eksempelvis forsikringskontrakter og leasingkontrakter m.fl.

Et afledt finansielt instrument er et finansielt instrument, som opfylder følgende betingelser⁸¹:

- 1. Værdien ændres som følge af ændringer i en specifik rentesats, værdipapirkurs, råvarepris, valutakurs, pris- eller renteindeks, kreditvurdering eller kreditindeks eller lignende variabler.*
- 2. Ved indgåelsen kræves ingen eller kun en begrænset nettoinvestering i forhold til andre typer kontrakter, der påvirkes på en tilsvarende måde af ændrede markedsvilkår.*
- 3. Afregnes på et fremtidigt tidspunkt.*

Afledte finansielle instrumenter omfatter eksempelvis futures, forwards, optioner, valutawaps.

13.1.2 Indregning

Indregningskriteriet for finansielle instrumenter følger af ÅRL § 33, som hører ind under de generelle bestemmelser for indregning og måling. Heraf fremgår det, at:

Aktiver...

skal indregnes, når de er under virksomhedens kontrol som et resultat af tidligere begivenheder, og det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde virksomheden.

Forpligtelser...

skal indregnes, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå virksomheden og forpligtelsen kan måles pålideligt.

13.1.3 Ophør af indregning

Der fremgår ikke nogen konkrete regler i ÅRL om, hvornår regnskabsaflægger skal ophøre med at indregne de finansielle instrumenter. Dette kan dog udledes modsætningsvis af ovenstående definitioner, hvorfor ophør af indregning skal ske, når instrumentet *ikke* opfylder definitionen af et aktiv eller en forpligtelse.

⁸⁰ PWC Regnskabshåndbog 2009, side 108.

⁸¹ Oversættelsen af IAS 39 afsnit 9 er foretaget ud fra Årsrapporten efter internationale regnskabsstandarder, side 669.

13.1.4 Måling

Første måling

Reglerne for første måling af finansielle instrumenter findes i ÅRL § 36, som er den overordnede regel for måling af aktiver og forpligtelser. Heraf fremgår det, at både aktiver og forpligtelser ved første indregning skal indregnes til kostpris. Det fremgår endvidere af den kommenterede ÅRL, at transaktionsomkostninger skal indregnes i kostprisen på aktiver, og låneomkostninger skal fragå ved indregningen af forpligtelser.

Anvendelsen af kostpris gælder ligeledes ved første måling af afledte finansielle instrumenter. Det er dog her værd at bemærke, at kostprisen ofte vil være kr. 0. Dette hænger sammen med punkt 2 og 3 i definitionen af afledte finansielle instrumenter, hvoraf det fremgår, at det som udgangspunkt blot består af en aftale om fremtidig afregning uden nogen eller i hvert fald kun en begrænset nettoinvestering.

Efterfølgende måling

I modsætning til første måling, som styres af en overordnet regel i ÅRL, styres den efterfølgende måling af en særskilt paragraf for finansielle instrumenter, nemlig § 37 i ÅRL.

Finansielle aktiver og forpligtelser, der indgår i en handelsbeholdning, samt afledte finansielle instrumenter skal indregnes til dagsværdi ved den efterfølgende måling. Dette er ligeledes gældende for aktier, desuagtet om selskabet betragter disse aktier som en strategisk investering.⁸²

Da det ikke altid er muligt at opgøre dagsværdien, har man i loven fastsat nogle forskellige alternativer, som man har prioriteret, således at hvis alternativ 1 ikke kan opnås, skal alternativ 2 forsøges opnået og så fremdeles. Nedenstående liste anvendes til opgørelse af dagsværdien i den prioriterede rækkefølge, de står i:

1. Salgsværdi for det pågældende aktiv eller forpligtelse på et velfungerende marked.
2. Salgsværdierne for aktivets eller forpligtelsens enkelte bestanddele på et velfungerende marked.
3. Aktivets eller forpligtelsens kapitalværdi beregnet ved hjælp af almindeligt accepterede værdiansættelsesmodeller og -teknikker.
4. Kostpris.

⁸² Indsigt i årsregnskabsloven, side 246.

Disse 4 alternativer er nærmere beskrevet under punkt 295 - 299 i kommentarerne til ÅRL.

Udgangspunktet for begrebet dagsværdi under punkt 1 omhandler den pris, man kan få for det pågældende finansielle instrument på et velfungerende marked. Det vil sige et marked, der er likvidt, hvor omfanget af handler er så omfangsrigt, at man nemt kan finde en aktuel markedspris, hvor en eller få deltagere ikke kan påvirke prisdannelsen, og hvor der ikke er væsentlige arbitragemuligheder til andre markeder.

Det andet alternativ vedrører det tilfælde, hvor der ikke eksisterer et velfungerende marked for det enkelte instrument, men hvor der for de enkelte bestanddele i instrumentet derimod eksisterer et velfungerende marked. Dette kan eksempelvis være relevant i det tilfælde, hvor et selskab ejer aktier i et noteret selskab, uden at ejerandelen gør det til et associeret selskab, da det herved vil falde uden for definitionen af et finansielt aktiv, jf. ovenfor. Hvis det selskab, hvori man besidder ejerandele, hovedsagligt har aktiver og forpligtelser bestående af børsnoterede værdipapirer og obligationslån, vil man ikke kunne finde en markedspris på et velfungerende marked for ejerandelene i selve selskabet, men man vil derimod kunne opgøre en dagsværdi for de enkelte bestanddele i det ejede selskabs balance.

Såfremt der ikke eksisterer velfungerende markeder for selve instrumentet eller dets bestanddele, skal man forsøge at opgøre en tilnærmet salgsværdi, hvilket vil være kapitalværdien beregnet via veldokumenterede og almindeligt accepterede værdiansættelsesmetoder og -teknikker. Som eksempler herpå kan nævnes Discounted Cash Flow og multipler.⁸³

Ifølge den kommenterede ÅRL har E&S i et konkret tilfælde godkendt, at man kan anvende den indre værdi som et udtryk for dagsværdien, hvis man har kapitalandele i et noteret selskab. Det er dog en forudsætning, at alle væsentlige aktiver er indregnet i balancen, og de skal være målt til dagsværdi, da det herved må udledes, at selskabets værdi i en vis udstrækning afspejler dagsværdien af selskabet.

I tilfælde af, at regnskabsaflægger ikke kan opgøre værdien efter en af de tre ovenstående metoder, skal de finansielle instrumenter i en handelsbeholdning og de afledte finansielle instrumenter måles til kostpris. Begrebet kostpris defineres i bilag 1, D, nr. 6 i ÅRL, hvor der skelnes mellem, om det er kostprisen for et aktiv eller en forpligtelse. For et aktiv er kostprisen det vederlag, der er ydet, for

⁸³ Indsigt i årsregnskabsloven, side 247.

aktivet, og for en forpligtelse er kostprisen det beløb, der er modtaget som vederlag for forpligtelsen.

Efter at have beskrevet den efterfølgende måling for finansielle instrumenter, der indgår i en handelsbeholdning, samt afledte finansielle instrumenter, foreskriver § 37 i ÅRL, at de resterende finansielle instrumenter ved efterfølgende indregning skal måles til amortiseret kostpris.

Amortiseret kostpris defineres i bilag 1, D, nr. 1 som:

Den værdi, til hvilken et finansielt aktiv eller en finansiell forpligtelse blev målt til ved første indregning med:

- 1) fradrag af afdrag,*
- 2) tillæg eller fradrag af den samlede afskrivning på forskellen mellem det oprindeligt indregnede beløb og det beløb, der forfalder ved udløb, **og***
- 3) fradrag af nedskrivninger.*

For punkt nummer 2 gør det sig gældende, at man skal anvende den interne rentes metode.⁸⁴ Ved anvendelsen af den effektive rentes metode opgør man den rentesats, som ved tilbagediskontering af de fremtidige pengestrømme giver en kapitalværdi på nul, det vil sige, hvorved pengestrømmene svarer til den oprindeligt bogførte hovedstol/kostpris. Herved vil man få fordelt renterne og andre kontraktligt bestemte indtægter og omkostninger forbundet med det finansielle instrument ud over løbetiden.

ÅRL specificerer de finansielle instrumenter, der skal måles til amortiseret kostpris som værende udlån og tilgodehavende fra virksomhedens egne aktiviteter uden, at de indgår i en handelsbeholdning, øvrige finansielle aktiver, der ikke er afledte finansielle instrumenter, og som beholdes til udløb, samt finansielle forpligtelser, der ikke indgår i en handelsbeholdning.

13.1.5 Nedskrivning

For de finansielle instrumenter, der skal måles til amortiseret kostpris, gør det sig gældende, at når der er indikationer på værdiforringelse, skal der foretages en nedskrivningstest. Det fremgår af den kommenterede ÅRL for § 37, at der henvises til nedskrivningstest i henhold til § 42 i ÅRL for de

⁸⁴ PWC, Regnskabshåndbogen 2009, side 110.

finansielle instrumenter, der klassificeres som finansielle anlægsaktiver. Nedskrivning efter ÅRL § 42 er gennemgået ovenfor i kapitel 12, hvorfor vi i dette afsnit blot henviser dertil.

De finansielle instrumenter, der klassificeres som omsætningsaktiver, skal nedskrives efter reglerne i ÅRL § 46, såfremt der er indikationer på værdiforringelse. Dette er ensbetydende med, at en eventuel nedskrivning skal ske til nettorealiseringsværdien, såfremt denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi. Nettorealiseringsværdien defineres i henhold til bilag 1, D, nr. 7, i ÅRL som summen af de forventede fremtidige nettobetalingen uden tilbagediskontering.

13.1.6 Gevinster og tab

Vi har ovenfor forklaret de danske regnskabsregler for måling af finansielle instrumenter i balancen, og vi vil i dette afsnit forklare den driftsmæssige indregning.

Reglerne for indregning skal findes i den generelle regel under § 49 i ÅRL. Heraf fremgår det, at indtægter skal indregnes i takt med, at de indtjenes, og at indtægter efter § 37, stk. 1 og stk. 2, altid anses for indtjent. Dette indebærer blandt andet, at opskrivninger, der foretages som regulering af de finansielle instrumenter, der skal optages til dagsværdi, jf. ovenfor, skal indregnes i resultatopgørelsen og ikke over egenkapitalen, som det eksempelvis er tilfældet for opskrivninger af materielle anlægsaktiver.

I § 49, stk. 2, nr. 3, fremgår en undtagelse til hovedreglen i § 49, da det herved fastlægges, at indtægter og omkostninger, som vedrører aktiver og forpligtelser, der bruges til at sikre værdien af fremtidige pengestrømme, skal indregnes direkte på egenkapitalen.

Reglerne om indregning og måling af sikringstransaktioner vil blive gennemgået særskilt i det efterfølgende afsnit grundet deres relativt komplekse egenskaber.

13.1.7 Sikringstransaktioner

Reglerne i ÅRL omkring sikringstransaktioner er forholdsvis begrænsede, og de enkelte relevante paragraffer omfatter §§ 49 og 50. Gennemgangen vil derfor også blive baseret på den kommenterede ÅRL samt faglige notater omkring den gældende praksis.

I et forsøg på at reducere de finansielle risici, som et selskab kan være udsat for, kan man vælge at gennemføre nogle transaktioner, som skal medvirke til at sikre givne forhold ude i fremtiden. Disse

transaktioner kaldes *sikringstransaktioner*, og de skal opfylde følgende betingelser for at have egenkab af at være transaktioner, der er foretaget for at sikre de givne forhold:⁸⁵

1. *Det sikrede skal udsætte virksomheden for risiko.*
2. *Sikringen skal være effektiv med henblik på at reducere denne risiko.*
3. *For aktiver og forpligtelser, som virksomheden forventer at modtage eller påtage sig, skal det være sandsynligt, at transaktionerne, der skaber den sikrede position, vil blive gennemført. Alle væsentlige karakteristika og betingelser for forventede transaktioner skal være fastlagte, herunder forventet tidspunkt for transaktionernes gennemførelse, transaktionstype og den beløbsmæssige størrelse.*

IAS 39 stiller forholdsvis store krav til dokumentationen af de gennemførte sikringstransaktioner. ÅRL er derimod lidt mere lempelig end IAS 39, hvad dette angår, og som det fremgår af den kommenterede ÅRL, er der under det danske regelsæt hovedsagligt krav om, at selskabet skriftligt har udarbejdet beskrivelser af de mål, strategier og politikker, der gør sig gældende for hver type af de identificerede risici samt indgåede sikringstransaktioner. Kravene til udarbejdelsen af dokumentationen vil dog som udgangspunkt afhænge af, i hvor stort et omfang det pågældende selskab indgår sikringstransaktioner. Jo større omfanget er, jo større vil kravene være til, at der udarbejdes en systematisk og dybdegående dokumentation.

Udover de mere overordnede beskrivelser af mål mv. vil det for den enkelte sikringstransaktion være relevant at udarbejde dokumentation på, hvordan sikringstransaktionen kan karakteriseres, hvad er det den skal sikre, og hvorledes vil effektiviteten af den skulle beregnes.

Som eksempel kan nævnes et selskab, der opererer i DKK, men som vil fakturere en kunde i USD med en kredittid på 3 måneder. Selskabet ønsker i den forbindelse at sikre sig, at kursen på USD om 3 måneder, når betalingen finder sted, er 600. Sikringstransaktionen består heri at indgå en kurssikring, hvor selskabet modtager DKK 600 fra eksempelvis banken, uanset hvad kursen på USD er efter de 3 måneder, og det sikrede er værdien af debitoren. For at teste effektiviteten vil man eksempelvis hver måned kunne undersøge kursen på USD og sammenholde denne med den aftalte kurs på 600.

⁸⁵ Indsigt i årsregnskabsloven, side 262.

Som det fremgår af den kommenterede ÅRL, skal selskabet kunne dokumentere en tilstrækkelig sammenhæng mellem det sikrede og sikringsinstrumentet. Ligeledes er det et krav, at effektiviteten af sikringen er effektiv både på tidspunktet for indgåelse af transaktionen og gennem hele sikringens løbetid. Dette fordrer nødvendigvis, at selskabet skal kunne opgøre dagsværdien eller pengestrømmene på det sikrede samt dagsværdien af sikringsinstrumentet

Effektivitetstesten skal som minimum foretages ved hver statusdag, og effektiviteten af sikringsinstrumentet skal i lighed med reglerne i IAS 39 ligge inden for et spænd på 80 % - 125 %. Begrebet effektivitet vil blive gennemgået yderligere nedenfor.

I det danske regelsæt beskæftiger man sig med to former for sikringstransaktioner, som nedenfor vil blive gennemgået særskilt, da der eksisterer forskellige regnskabsregler for de to former.

Sikring af dagsværdi

Hvis et selskab indgår transaktioner for at sikre værdien af allerede indregnede aktiver og forpligtelser, eksempelvis værdien af en debitor, kaldes det sikring af dagsværdi (på engelsk: 'fair value hedges').⁸⁶ I henhold til definitionen ovenfor kan en sikringstransaktion kategoriseres som værende et afledt finansielt instrument, da det opfylder de tre kriterier, som er skitseret ovenfor. Dette er dermed ensbetydende med, at det ved første indregning skal måles til kostpris og ved efterfølgende indregning skal måles til dagsværdi.

Vedrørende sikring af dagsværdi forekommer der en undtagelse, som Erhvervs- & Selskabsstyrelsen har fastlagt ved bekendtgørelse om undtagelser fra ÅRL i § 37, stk. 2. Heraf fremgår det, at hvis man har indgået en effektiv sikring af dagsværdi, kan man udover selve sikringsinstrumentet også måle det sikrede til dagsværdi, selvom det sikrede eventuelt som udgangspunkt skulle måles til amortiseret kostpris. Som eksempel herpå kan nævnes en sikring af dagsværdien af et fastforrentet obligationslån, hvor både renteswappen, som værende et afledt finansielt instrument, og selve obligationslånet under forpligtelserne kan måles til dagsværdi. Dagsværdireguleringerne af både sikringsinstrumentet og det sikrede skal føres over resultatopgørelsen.

⁸⁶ Indsigt i årsregnskabsloven, side 263.

Sikring af fremtidige pengestrømme

Ved sikring af fremtidige pengestrømme (på engelsk: 'cash flow hedges'), hvilket i henhold til den kommenterede ÅRL også kan omfatte fremtidige aktiver og forpligtelser, er der nogle lidt mere komplekse regnskabsregler end for sikring af dagsværdi.

Det sikrede kan eksempelvis både være et anlægsaktiv, som man forventer at købe og herefter indregne i balancen ude i fremtiden, og en fremtidig omsætning, som man forventer at opnå og herefter indregne i resultatopgørelsen ude i fremtiden. Selve indregningen af det sikrede foretages derfor først på et senere tidspunkt, end man indregner sikringstransaktionen. Det er dog af afgørende betydning, at det overhovedet er sandsynligt, at de fremtidige pengestrømme vil forekomme, hvilket eksempelvis kan dokumenteres ved de budgetter, som selskabets ledelse har udarbejdet.

Selve håndteringen af indregningen og målingen af sikringsinstrumenter foregår på samme måde, som det gør sig gældende for sikring af dagsværdi og alle andre former for afledte finansielle instrumenter. Dog er der den forskel, at reguleringen af sikringsinstrumentet til dagsværdi i visse tilfælde skal foretages over egenkapitalen.

Hvorvidt reguleringen af sikringsinstrumentet til dagsværdi skal foretages over resultatopgørelsen eller over egenkapitalen afhænger af, om sikringen er effektiv. I det danske regelsæt fremgår der ikke nogle specifikke regler for, hvorledes effektiviteten skal opgøres og vurderes. Udgangspunktet for de danske regler i praksis skal derfor findes i IAS 39, afsnit 9, samt i standardens bilag A, Application guidance, nr. 105 - 113.

Ved en sikrings effektivitet forstås den grad, som ændringer i dagsværdi af eller pengestrømme vedrørende det sikrede udlignes af ændringer i dagsværdien af eller pengestrømme vedrørende selve sikringsinstrumentet.

Som nævnt tidligere i afhandlingen, er det afgørende derfor, om effektiviteten af sikringstransaktionen ligger inden for spændet mellem 80 % og 125 %. Såfremt dette er tilfældet, skal reguleringen af sikringsinstrumentet til dagsværdi føres over egenkapitalen. Årsagen hertil er, at så længe man ikke har indregnet de fremtidige pengestrømme i hverken resultatopgørelsen eller balancen, opnår man en matching i resultatopgørelsen af den løbende regulering af sikringsinstrumentet og selve det sikrede. Hvis man eksempelvis sikrer en fremtidig pengestrøm i form af en omsætning om 2 år, vil man efter år 1 føre reguleringen af sikringstransaktionen over egenkapitalen, og når så omsætningen

realiseres i år 2, vil man tilbageføre det tidligere indregnede over egenkapitalen og føre dette i driften sammen med den sikrede omsætning. Hvis man i stedet har sikret værdien af en maskine, som man vil købe ude i fremtiden, vil man, når maskinen købes og aktiveres, føre de hidtidige reguleringer af sikringsinstrumenter, som er ført over egenkapitalen, væk fra egenkapitalen og over på materielle anlægsaktiver. Herved vil sikringstransaktionen påvirke den indregnede kostpris af maskinen.

Modregning

Som udgangspunkt tillader ÅRL ikke, at der foretages modregning af transaktioner, begivenheder og værdiændringer, jf. ÅRL § 13, stk. 1, nr. 8.

I forbindelse med regulering af aktiver og forpligtelser, som er effektivt sikret gennem et sikringsinstrument, jf. ovenstående afsnit omkring sikringstransaktioner, tillader ÅRL dog en undtagelse vedrørende modregning af bruttoværdier. Ifølge ÅRL § 50, stk. 1, er det tilladt, at foretage modregning af dagsværdireguleringen af sikringsinstrumentet og værdiændringerne af de aktiver og forpligtelser, som sikringsinstrumentet sikrer.

Man kunne eksempelvis forestille sig, at selskabet har en handelsbeholdning med nogle aktier, som det ønsker at sikre sig en kurs på i forbindelse med det fremtidige salg heraf. Hvis aktierne på tidspunkt 0 har kurs 100, og selskabet indgår en aftale med banken om, at de om 2 år vil sælge aktierne, og de i den forbindelse gerne vil sikre sig, at de får kurs 100 for dem, så vil det have følgende effekt på resultatopgørelsen, hvis kursen efter år 1 er 115. Aktiebeholdningen vil skulle kursreguleres til dagsværdi, hvilket medfører en finansiel indtægt på 15, og sikringsinstrumentet vil medføre en gæld på 15, da de vil skyldes banken 15, hvorved der opstår en omkostning på 15, som skal føres over resultatopgørelsen, da det vedrører sikring af dagsværdi, jf. ovenfor.

I stedet for at vise både en indtægt og en omkostning på 15, kan man modregne disse to, således at der ikke er nogen driftseffekt, hvilket jo også vil være realiteten af sikringstransaktionen.

I relation til ovenstående eksempel fremgår det af den kommenterede ÅRL, at det kun er i resultatopgørelsen, at man kan foretage modregning. Selskabet vil stadig skulle vise en aktivpost på 115 for handelsbeholdningen (det sikrede) og en forpligtelse på 15 (sikringsinstrumentet).

Ophør af indregning af sikringsinstrumentet

Når et selskab har indgået en aftale om en sikringstransaktion, kan følgende omstændigheder bevirke, at selskabet efterfølgende skal ophøre med at foretage indregning af sikringsinstrumentet:⁸⁷

1. Hvis kriterierne for at være en sikringstransaktion ikke længere er opfyldt.
2. Hvis sikringsinstrumentet udløber eller sælges, afvikles eller udnyttes.
3. Hvis den aftalte eller forventede transaktion ikke længere forventes at indtræffe.
4. Hvis selskabet træffer beslutning om ophør med regnskabsmæssig sikring.

Når man skal fastlægge de regnskabsmæssige konsekvenser af de ovenstående omstændigheder, har det betydning, om sikringsinstrumentet vedrører sikring af dagsværdi eller fremtidige pengestrømme.

I de tilfælde det vedrører sikring af dagsværdi, skal man skelne mellem, om det er rentebærende eller ikke-rentebærende finansielle instrumenter.

Hvis dagsværdisikringen af et rentebærende finansielt instrument ophører, skal værdien af sikringsinstrumentet, som har været indregnet under andre tilgodehavender eller anden gæld afhængig af dagsværdien af sikringsinstrumentet, føres i resultatopgørelsen, og hvis man har reguleret det sikrede til dagsværdi, jf. ovenfor, skal denne regulering af den oprindelige regnskabsmæssige værdi af det sikrede amortiseres over resultatopgørelsen over det sikredes resterende levetid.

I de situationer, hvor der sker ophør af en dagsværdisikring, som vedrører et ikke-rentebærende finansielt instrument, skal værdien af sikringsinstrumentet indregnes sammen med den regnskabsmæssige værdi af det sikrede. Dette vil være tilfældet, indtil det sikrede sælges eller nedskrives.

Er der derimod tale om sikring af fremtidige pengestrømme, skal man vurdere, om det stadig forventes, at de fremtidige pengestrømme vil indtræffe eller ej.

Hvis aftalen om sikring stadig er gældende, men der blot er tale om, at sikringen ikke længere er effektiv, skal man lade værdien af de akkumulerede tab/gevinster indtil den sidste opgørelse, hvor sikringen var effektiv, fortsat stå som en reserve på egenkapitalen. Hvis ineffektiviteten opretholdes, skal de løbende reguleringer af sikringsinstrumentet til dagsværdi føres over resultatopgørel-

sen, og først når det sikrede indtræffer, skal reserven på egenkapitalen føres væk fra egenkapitalen, dvs. enten i resultatopgørelsen, hvis der eksempelvis var tale om en fremtidig omsætning, eller i balancen, hvis der eksempelvis var tale om et fremtidigt køb af anlægsaktiv.

Hvis aftalen om sikring derimod ikke længere forventes at blive gennemført, enten fordi selskabet har videresolgt aftalen, hvis den forventede pengestrøm ikke længere forventes at indtræffe eller de forventede pengestrømme er indtruffet, skal værdien af de akkumulerede tab/gevinster, som indtil videre er blevet ført på egenkapitalen, føres væk herfra, hvilket enten kan være over resultatopgørelsen eller modregnes den ny-indregnede balancepost.

13.1.8 Oplysninger

Kravene til de oplysninger, der skal medtages i regnskabet, fremgår af ÅRL §§ 53 og 56.

Den overordnede regel ifølge § 53 er, at der skal redegøres for indregningsmetoder og målegrundlag for alle balanceposter, hvilket kan fremgå af anvendt regnskabspraksis.

Yderligere fremgår det af stk. 2, nr. 1, a, i samme paragraf, at hvis der er finansielle aktiver eller forpligtelser, som indregnes til dagsværdi eller amortiseret kostpris, så skal der oplyses om forudsætningerne til opgørelsen af disse værdier. Dette vil inkludere blandt andet løbetiden og diskonteringsfaktoren samt, om der er anvendt eksperter, eller om der er konstateret et marked, til opgørelsen af dagsværdien for den pågældende balancepost.

I § 53, stk. 2, nr. 3, fremgår det ligeledes, at såfremt selskabet har indgået aftaler om sikringstransaktioner, hvad enten der er tale om sikring af dagsværdi eller sikring af fremtidige pengestrømme, så skal selskabet oplyse om metoderne for sikring samt, hvorvidt de opfylder sikringskriterierne.

Vælger selskabet at indregne reguleringer til dagsværdi af sikring af pengestrømme, skal det oplyses, hvilke forhold der skal være opfyldt, for at reguleringerne kan føres over egenkapitalen, jf. den kommenterede ÅRL.

Ifølge § 56 i ÅRL skal der oplyses om primoværdien, årets til- og afgang samt ultimoværdien for de poster, der indgår i egenkapitalen. Dette vil være relevant, hvis selskabet har indregnet reguleringer af sikringer af dagsværdi af fremtidige pengestrømme over egenkapitalen.

⁸⁷ Indsigt i årsregnskabsloven, side 270.

13.2 Finansielle instrumenter - IFRS for SME

Reglerne for finansielle instrumenter i IFRS for SME fremgår af to sektioner i standarden. Sektion 11 omhandler '*basic financial instruments*', hvilket vi i vores afhandling har valgt at oversætte til **almindelige finansielle instrumenter**, og sektion 12 omhandler '*other financial instruments issues*', hvilket vi har valgt at oversætte til **andre finansielle instrumenter**.

Det kan på baggrund af BC 101, d, konkluderes, at standarden ikke skelner mellem primære finansielle instrumenter og afledte finansielle instrumenter, som det er tilfældet i det danske regelsæt. I dette kapitel, hvor vi vil gennemgå regnskabsreglerne ifølge IFRS for SME, har vi valgt at foretage gennemgangen af de to sektioner samlet, da vi mener, at denne fremgangsmåde vil fremme forståelsen af regnskabsreglerne.

Som det fremgår af både afsnit 11.2 og afsnit 12.2, kan regnskabsaflægger selv vælge, om der ønskes at gøres brug af reglerne i sektion 11 og 12 fuldt ud, eller om der ønskes at gøres brug af reglerne for indregning og måling i henhold til IAS 39. I de tilfælde hvor IAS 39 anvendes, skal regnskabsaflægger dog benytte reglerne om oplysninger i sektion 11 og 12. Vi har valgt at afgrænse os fra reglerne ifølge IAS 39, jf. afgrænsningen, hvorfor nedenstående gennemgang kun vil omhandle sektion 11 og 12. Afgrænsningen fra IAS 39 skal ses i relation til, at samtlige CLs, som fremgår af litteraturlisten, ønsker nogle meget mere simplificerede regler for indregning og måling af finansielle instrumenter, end dem udkastet til standarden lagde op til. Reglerne i udkastet var tættere på IAS 39 med hensyn til deres kompleksitet, end den vedtagne standard er, hvorfor det efter vores mening kan konkluderes, at det generelt set vurderes at være irrelevant for de potentielle regnskabsaflæggere efter IFRS for SME at anvende komplekse regler for indregning og måling af finansielle instrumenter, som gives i standarden i form af mulighed for anvendelse af IAS 39.

13.2.1 Definitioner

Den overordnede definition af finansielle instrumenter er den samme som den, der fremgår af afsnit 13.1.1 i afhandlingen, jf. afsnit 11.3 i IFRS for SME. Standarden opererer som sådan ikke med en konkret overordnet definition af henholdsvis almindelige finansielle instrumenter og andre finansielle instrumenter udover, at andre finansielle instrumenter kan karakteriseres som værende mere komplekse både i deres egenskaber og i de transaktioner, de medfører.

I stedet for en konkret overordnet definition af almindelige finansielle instrumenter opstiller standarden i afsnit 11.8 en liste over de finansielle instrumenter, der skal kategoriseres som værende almindelige finansielle instrumenter:

1. Likvider.
2. Et gældsbevis (hvilket både kan være et tilgodehavende og en gæld for regnskabsaflægger), der opfylder kriterierne i standardens afsnit 11.9, jf. nedenfor.
3. En forpligtelse til at modtage et lån, som ikke kan modregnes med eventuelle tilgodehavender hos modparten og herefter nettoafregnes med kontanter, og hvor lånet på forpligtelsestidspunktet forventes at opfylde kriterierne i standardens afsnit 11.9, jf. nedenfor.
4. Investeringer i inkonvertible præferenceaktier⁸⁸ samt almindelige aktier og præferenceaktier, hvor man ikke besidder en ret til at sælge dem på et senere tidspunkt.

I relation til punkt 4 er det vores umiddelbare opfattelse, at inkonvertible præferenceaktier ikke er et synderligt udbredt finansielt instrument i Danmark, hvorfor punkt 4 i hovedtræk omfatter både unoterede og noterede aktier, som ifølge IFRS for SME kategoriseres som værende almindelige finansielle instrumenter.

Som nævnt under punkt 2 og 3 er der nogle kriterier for gældsbeviserne/forpligtelserne, som skal være opfyldt, for at det finansielle instrument kan kategoriseres som værende et almindeligt finansielt instrument. Disse kriterier er, jf. afsnit 11.9, følgende:

1. Det, der skal tilbagebetales til kreditor, er følgende:
 - a. Et fast beløb,
 - b. Et fast afkast over instrumentets levetid,
 - c. Et variabelt afkast, som gennem instrumentets levetid svarer til et alment anerkendt renteindeks, *eller*
 - d. Et afkast, der afhænger af en fast eller en variabel rente, forudsat at både den faste og den variable rente er positive.
2. Der må ikke være kontraktlige bestemmelser, der kan bevirke, at kreditor mister retten til hovedstolen eller de tilskrevne renter.

⁸⁸ En præferenceaktie er en aktie, som typisk rangerer højere end en almindelig aktie. Den har ofte ikke en stemmeret tilknyttet, men ved konkurs vil den have forrang foran andre almindelige aktier. Kilde: www.wikipedia.org.

3. Der må ikke være kontraktlige bestemmelser, der på baggrund af fremtidige begivenheder kan medføre, at debitor ikke må foretage ekstra afdrag på gælden, og kreditor ikke må forøge lånet til debitor.
4. Der må ikke være betingede bestemmelser i aftalen om afkast eller afdrag udover, at renten kan være variabel, som nævnt under kriterium nr. 1, og at debitor kan indfri gælden før tid, som nævnt under kriterium nr. 3.

Som eksempler på finansielle instrumenter, der opfylder ovenstående kriterier, kan nævnes debitorer, kreditorer, banklån samt mellemregninger med associerede og tilknyttede virksomheder, der skal indfris på kreditors forlangende.

Finansielle instrumenter, der opfylder den overordnede definition, men ikke den ovenfor nævnte definition af almindelige finansielle instrumenter, må nødvendigvis skulle betragtes som værende andre finansielle instrumenter.

Afsnit 11.7 oplister dog nogle finansielle instrumenter, som ikke reguleres af sektion 11 og 12, hvilke omfatter bl.a. kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder, andele i joint ventures, egne aktier, leasingaftaler samt arbejdsgivers rettigheder og forpligtelser vedrørende personaleafønningsordninger.

Yderligere oplister afsnit 12.3 visse forsikringskontrakter samt kontrakter omkring potentielle virksomhedssammenslutninger for en eventuel overtagende virksomhed, som ej heller reguleres af reglerne omkring finansielle instrumenter.

Som udgangspunkt omfatter andre finansielle instrumenter ikke kontrakter om at købe eller sælge materielle aktiver. Dette gælder dog ikke kontrakter, som indeholder en risiko for økonomisk tab, når denne risiko ikke er almindelig for kontrakter vedrørende køb og salg af det materielle aktiv, jf. afsnit 12.4.

Som en yderligere undtagelse nævner afsnit 12.5 og BC 105, at sektion 12 omfatter kontrakter vedrørende leasing, forsikring, køb og salg af ikke-finansielle aktiver, som indeholder en risiko for økonomisk tab, når risikoen skyldes kontraktlige forhold, der ikke vedrører ændringer i pris og valutakurser eller misligholdelse af kontrakten fra den ene aftaleparts side.

13.2.2 Indregning

Regnskabsaflægger skal foretage indregning af det finansielle instrument, når selskabet bliver underlagt de kontraktlige bestemmelser i aftalen, jf. afsnit 11.12 og 12.6.

13.2.3 Ophør af indregning

Finansielle aktiver

Som det fremgår af afsnit 11.33 og 12.14, vil følgende begivenheder medføre, at der ikke længere skal foretages indregning af et finansielt aktiv.

1. Når den kontraktlige rettighed til pengestrømme fra det finansielle aktiv er udløbet eller endeligt afregnet,
2. Når selskabet overfører en markant del af risici og belønninger til en anden part, *eller*
3. Når selskabet overfører en del af risici og belønninger til en anden part, som herefter besidder tilstrækkelig kontrol over aktivet til at kunne sælge det til en tredjepart. Herved skal aktivet ophøre med at være indregnet, for i stedet at indregne de rettigheder og forpligtelser, der resterer for selskabet, til dagsværdi.

Finansielle forpligtelser

Afsnit 11.36 foreskriver, at et selskab skal ophøre med at indregne en finansiel forpligtelse, når forpligtelsen er opfyldt, annulleret eller udløbet. Ligeledes kan det forekomme, at en långiver og en låntager udveksler finansielle aktiver og forpligtelser, som besidder markant forskellige egenskaber. I så fald skal selskabet ophøre med at indregne de oprindelige aktiver og forpligtelser for til gengæld at indregne de modtagne aktiver og forpligtelser, som var de nyerhvervede.

For de forpligtelser, som ikke længere skal indregnes, skal selskabet føre en eventuel difference mellem den oprindelige forpligtelse og det modtagne vederlag over resultatopgørelsen.

13.2.4 Måling

Første måling

Almindelige finansielle instrumenter skal ved første indregning måles til kostpris, med mindre transaktionen i realiteten udgør en finansieringstransaktion, hvilket kan være tilfældet, hvis et selskab eksempelvis yder en debitor en længere kredittid end, hvad der anses for at være normalt, eller hvis forrentningen af tilgodehavendet sker til en rente, som afviger fra markedsrenten. I så fald skal

det finansielle instrument måles til den tilbagediskonterede nutidsværdi af de fremtidige betalinger baseret på markedsrenten, jf. afsnit 11.13.

Andre finansielle instrumenter skal ved første indregning måles til dagsværdi, hvilket som udgangspunkt vil være kostprisen, jf. afsnit 12.7.

Efterfølgende måling

Den efterfølgende måling af almindelige finansielle instrumenter afhænger af, hvorledes instrumentet defineres i henhold til ovenstående afsnit 13.2.1. Det er dog gældende for alle målinger, at der ikke skal fratrækkes eventuelle salgskostninger.

Gældsbeviser, der opfylder afsnit 11.9 i standarden, skal måles til amortiseret kostpris via den effektive rentes metode. Den amortiserede kostpris kan opgøres som summen af værdien ved første måling, fratrukket afdrag, tillagt eller fratrukket den akkumulerede amortisation via den effektive rentes metode, og fratrukket eventuelle nedskrivninger.

Principperne bag den effektive rentes metode er de samme, som dem der er gennemgået for ÅRL under tilsvarende afsnit om efterfølgende måling, hvorfor de ikke kommenteres yderligere i indeværende afsnit.

Gældsbeviser, der karakteriseres som værende omsætningsaktiver eller kortfristede forpligtelser, skal måles til nettorealiseringsværdi, med mindre der er reelt set er tale om finansieringstransaktioner, som nævnt under afsnittet om første måling, da de herved skal måles til dagsværdi.

Forpligtelser til at modtage et lån, som opfylder kriterierne under afsnit 11.8 c i standarden, skal måles til kostpris reduceret for eventuelle nedskrivninger.

De under punkt 4 i ovenstående afsnit 13.2.1 nævnte aktier skal ved efterfølgende måling måles til dagsværdi, såfremt der eksisterer et marked herfor, eller dagsværdien på anden måde kan opgøres pålideligt. Hvis dette ikke er muligt, skal de måles til kostpris reduceret for eventuelle nedskrivninger.

Kriterierne for, hvorledes dagsværdien kan opgøres pålideligt, fremgår af afsnit 11.27 i standarden. De kan hierarkisk opstilles som følger:

1. Værdien på et aktivt marked.
2. Værdien ifølge en nylig handel af et identisk aktiv, såfremt der ikke er sket markante ændringer i økonomiske forhold, som kan påvirke prisen på aktivet. Værdien skal dog justeres, såfremt det kan dokumenteres, at prisen ifølge den nylige handel var påvirket af forhold, såsom likvidation eller lignende, der kan tvinge prisen ned i et niveau, der ikke svarer til markedet.
3. Værdien ifølge en værdiansættelsesmetode som estimat for dagsværdien.

Andre finansielle instrumenter skal ved statusdagen måles til dagsværdi, jf. afsnit 12.8 i standarden. Opgørelsen af dagsværdi svarer til det ovenfor oplyste hierarki. Egenkapitalinstrumenter eller kontrakter, der kan resultere i anskaffelsen af egenkapitalinstrumenter, skal dog måles til kostpris reduceret for eventuelle nedskrivninger, såfremt disse ikke handles på et aktivt marked, eller at man ikke på anden måde kan opgøre et pålideligt estimat af dagsværdien.

13.2.5 Nedskrivning

For finansielle aktiver er der i lighed med reglerne, som er gennemgået i forrige kapitel, krav om, at aktiver, der er optaget til kostpris eller amortiseret kostpris i regnskabet, skal undergå nedskrivningstest. Reglerne vedrørende finansielle instrumenter er særskilt oplyst i sektion 11, og i sektion 12 henvises der til reglerne i sektion 11.

Selskabet skal ved statusdagen vurdere, om der er nogle indikationer på værdiforringelse, såfremt der er dette, skal selskabet undersøge om der forekommer objektive beviser, der indikerer, at det ikke er muligt at undlade foretage nedskrivning. Såfremt der foretages en nedskrivning, skal denne med det samme indregnes som et tab i resultatopgørelsen.

Objektive beviser på værdiforringelse

Der er i afsnit 11.22 oplyst en række eksempler på begivenheder, som selskabet skal anse som værende objektive bevis på, at et finansielt aktiv eller en gruppe af aktiver er værdiforringet. Disse objektive beviser er oplyst nedenfor:

- Der opstår væsentlige økonomiske vanskeligheder for udsteder eller låntager.
- En af parterne misligholder kontrakten ved eksempelvis manglende betaling af renter eller afdrag.
- På grund af debtors økonomiske eller juridiske vanskeligheder giver kreditor lempelse af de kontraktlige forpligtelser til debitor, hvilket kreditor normalt ikke ville overveje at give.
- Det er blevet sandsynligt, at debitor vil gå konkurs eller undergå en anden finansiel reorganisering.
- Tilgængelige data indikerer, at der har været en målelig nedgang i de skønnede fremtidige pengestrømme fra en gruppe af finansielle aktiver siden første indregning af disse aktiver. Dette er på trods af, at faldet endnu ikke kan identificeres med de enkelte finansielle aktiver i gruppen, såsom negative nationale eller lokale økonomiske forhold eller negative ændringer i branchens tilstand.

Der endvidere i afsnit 11.23 oplyst, at der også kan være andre faktorer, som kan være bevis på værdiforringelser. Som eksempel nævnes, at der kan være sket ændringer i teknologiske, markeds- mæssige, økonomiske eller juridiske forhold.

Nedskrivningstest

Et selskab skal vurdere følgende finansielle aktiver individuelt for værdiforringelse, jf. afsnit 11.24:

- Alle egenkapitalinstrumenter uanset deres væsentlighed.
- Andre finansielle aktiver som enkeltvis er væsentlige.

Et selskab skal vurdere andre finansielle aktiver for værdiforringelse enten individuelt eller gruppevis, grupperet ud fra aktiver med identiske karakteristika.

Indregning og måling af nedskrivningen

Det pointeres i afsnit 11.25, at et selskab for følgende instrumenter skal indregne et tab, som er beskrevet nedenfor, når instrumenterne er målt til kostpris eller amortiseret kostpris:

- For et finansielt instrument, der er målt til amortiseret kostpris i overensstemmelse med afsnit 11.14 a, skal nedskrivningen opgøres som forskellen mellem aktivets regnskabsmæssige værdi og nutidsværdien af de estimerede cash flow tilbagediskonteret med aktivets originale effektive rente.
Såfremt det finansielle instrument har en variabel rente, skal den nuværende effektive rente, der er fastsat i kontrakten, anvendes som diskonteringsrenten for måling af nedskrivningen.
- For et instrument, der er målt til kostpris fratrukket nedskrivning i overensstemmelse med afsnit 11.14 b og c (II), skal nedskrivningen opgøres som forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi og det bedste estimat af salgsværdien af instrumentet på statusdagen.

Tilbageførsel af nedskrivningen

Såfremt der i perioderne efter en nedskrivning er omstændigheder, der betyder, at den tidligere foretagne nedskrivning ikke længere er relevant, skal denne tilbageføres enten direkte eller ved at foretage en hensættelse. Der må dog ikke blive tale om en opskrivning, hvorfor tilbageførslen ikke må betyde, at den regnskabsmæssige værdi af det finansielle instrument bliver højere end den værdi, det havde, inden nedskrivningen blev foretaget. Tilbageførslen af den tidligere foretagne nedskrivning skal indregnes som en indtægt i resultatopgørelsen med det samme.

13.2.6 Gevinster og tab

Regulering til dagsværdi af andre finansielle instrumenter skal føres over resultatopgørelsen, jf. 12.8.

Vi har ovenfor gennemgået, hvorledes eventuelle nedskrivninger og tilbageførsler heraf skal føres over resultatopgørelsen, hvorfor dette ikke gennemgås yderligere i dette afsnit. Derudover vil vi i det efterfølgende afsnit gennemgå, hvorledes reguleringer vedrørende sikringstransaktioner skal føres enten over resultatopgørelsen eller over egenkapitalen.

13.2.7 Sikringstransaktioner

Reglerne omkring sikringstransaktioner fremgår af sektion 12, da sådanne transaktioner ikke opfylder betingelserne for at være almindelige finansielle instrumenter. Hvis sikringstransaktionen opfylder samtlige af nedenstående kriterier, kan regnskabsaflægger *vælge* at anvende reglerne omkring regnskabsmæssig sikring, jf. afsnit 12.15 og 12.16:

1. Det skal dokumenteres, hvad der er sikringsinstrumentet, og hvad der er det sikrede, og hvorledes disse to relaterer sig til hinanden. Ligeledes skal det dokumenteres, at risikoen i det sikrede sikres via sikringsinstrumentet.
2. Den sikrede risiko skal kunne karakteriseres som en af følgende:
 - a. Risiko for udsving i rentesatsen på et gældsbevis, som måles til amortiseret kostpris.
 - b. Risiko for udsving i valutakursen eller rentesatsen ved en fast aftale eller ved en forventet transaktion, som efter al sandsynlighed vil blive gennemført.
 - c. Risiko for udsving i prisen på en vare, som selskabet ejer, eller som selskabet har indgået aftale om, eller som selskabet efter al sandsynlighed forventer at købe eller sælge.
 - d. Risiko for udsving i valutakurs i en nettoinvestering i en udenlandsk virksomhed.
3. Sikringsinstrumentet skal kunne karakteriseres som følgende:
 - a. Det skal være en renteswap, valutaswap, valutaforward, eller en kontrakt om at foretage en fremtidig vareudveksling, som forventes at være effektivt sikret.
 - b. Aftalen skal være udarbejdet med en ekstern part.
 - c. Hovedstolen på sikringsinstrumentet skal være det samme som hovedstolen på det sikrede.
 - d. Sikringsinstrumentets løbetid skal være fastlagt, og det må ikke være senere end:
 - i. Udløbsdatoen for det sikrede,
 - ii. Den forventede dato for realisering af køb eller salg af varen, *eller*
 - iii. Den forventede dato for den efter al sandsynlige gennemførelse af valuta-transaktionen eller aftalen om køb eller salg af en given vare, som sikres.
 - e. Sikringsinstrumentet må ikke indeholde elementer med mulighed for førtidige indfrielse, førtidig ophævelse af aftalen eller forlængelse af løbetiden.
4. Sikringen af det sikrede skal forventes at være effektiv.

Når sikringstransaktionen opfylder ovenstående kriterier, kan selskabet vælge at indregne sikringen, men det er dog ikke et krav. Såfremt de vælger at indregne sikringen, skal man følge reglerne om måling for andre finansielle instrumenter, hvilket vil sige, at sikringen skal måles til dagsværdi.

IFRS for SME anvender dog nogle forskellige regler for sikringsinstrumentet, hvilke afhænger af, om det sikrede er fastforrentet eller variabelt forrentet. Disse regler vil vi gennemgå efterfølgende.

Sikring af fastforrentede aktiver og forpligtelser

Ved sikring af fastforrentede aktiver og forpligtelser skal det forstås som om, at man sikrer dagsværdien af det indregnede. I relation til de risici, som man ifølge standarden kan sikre, drejer det sig derfor om sikring af fastforrentede gældsbeviser målt til kostpris eller prisen på en vare, som selskabet ejer. I disse tilfælde skal selve sikringsinstrumentet måles til dagsværdi med efterfølgende reguleringer over resultatopgørelsen. Som det fremgår af afsnit 12.19, punkt b, gør det sig ligeledes gældende, at det sikrede også skal måles til dagsværdi med efterfølgende reguleringer over resultatopgørelsen. Dette skal ses som en undtagelse til reglerne omkring efterfølgende måling, som er gennemgået ovenfor.

I henhold til afsnit 12.21 skal regnskabsaflægger ophøre med at indregne sikringsinstrumentet, når sikringsaftalen udløber, sælges eller ophæves, når sikringen ikke længere opfylder kriterierne for at være et sikringsinstrument, eller når det fravælges at indregne sikringen.

Når sikringsinstrumentet ophører med at skulle indregnes, foreskriver afsnit 12.22, at værdien af sikringsinstrumentet skal overføres til det sikrede og herefter amortiseres over resultatopgørelsen via den effektive rentes metode fordelt over den resterende levetid af det sikrede. Dette gør sig dog kun gældende, når der er tale om, at det sikrede fortsat er indregnet i balancen, da sikringsinstrumentet ellers skal føres over resultatopgørelsen.

Sikring af variabelt forrentede aktiver og forpligtelser

Sikringsinstrumentet skal måles til dagsværdi, og selskabet skal i henhold til afsnit 12.23 i IFRS for SME føre reguleringer til dagsværdi af sikringsinstrumentet over egenkapitalen, hvis de generelle kriterier for sikringsinstrumenter er opfyldt, og hvis den sikrede risiko kan karakteriseres som en af følgende:

1. Risiko for udsving i en variabel rentesats for et gældsbevis målt til amortiseret kostpris,
2. Valutakursrisiko ved en fast aftale eller ved en forventet transaktion, som efter al sandsynlighed vil blive gennemført,
3. Risiko for udsving i pris på en vare, som selskabet har indgået aftale om, eller som selskabet efter al sandsynlighed forventer at købe eller sælge, *eller*
4. Valutakursrisiko ved en nettoinvestering i en udenlandsk virksomhed.

I modsætning til ovenstående afsnit omkring sikring af fastforrentede aktiver og forpligtelser, som vedrører sikring af dagsværdi, vedrører sikring af variabelt forrentede aktiver og forpligtelser derimod sikring af pengestrømme, hvilket giver sig udtryk i de risici, som er oplistet ovenfor.

Ophør af indregning af sikringsinstrumentet sker i de samme tilfælde, der gør sig gældende for sikring af fastforrentede aktiver og forpligtelser, samt i de tilfælde, hvor den forventede fremtidige pengestrøm ikke længere er sandsynlig. I disse tilfælde skal dagsværdien af sikringsinstrumentet, som er ført under andre tilgodehavender eller under anden gæld føres over resultatopgørelsen, og de dagsværdireguleringer, der er ført over egenkapitalen, jf. ovenfor, skal ligeledes føres over resultatopgørelsen. Hvis der derimod er tale om, at de fremtidige pengestrømme indtræffer og dermed skal indregnes, skal de dagsværdireguleringer, der er ført over egenkapitalen, overføres til værdien af det sikrede, hvad end det sikrede føres over resultatopgørelsen eller over balancen.

13.2.8 Oplysninger

Kravene til oplysninger fremgår af IFRS for SME i afsnit 11.39 - 11.48 samt 12.26 - 12.29.

Som overordnet krav forekommer det, at regnskabsaflægger i anvendt regnskabspraksis skal give oplysninger om, hvorledes eventuelle almindelige finansielle instrumenter og andre finansielle instrumenter er målt.

I regnskabet eller i noterne hertil skal den regnskabsmæssige værdi for følgende finansielle instrumenter oplyses i totaler:

1. Finansielle aktiver målt til dagsværdi, hvor reguleringen føres over resultatopgørelsen.
2. Gældsbeviser målt til amortiseret kostpris optaget som aktiver.
3. Egenkapitalinstrumenter målt til kostpris reduceret for nedskrivninger optaget som aktiver.
4. Finansielle forpligtelser målt til dagsværdi, hvor reguleringen føres over resultatopgørelsen.
5. Finansielle forpligtelser målt til amortiseret kostpris.
6. Forpligtelser til at modtage et lån målt til kostpris reduceret for nedskrivninger.

Der skal yderligere gives tilstrækkelige oplysninger om de finansielle instrumenter, således at regnskabsbruger kan foretage en økonomisk vurdering af det pågældende instrument, hvilket eksempelvis kan omfatte rente, løbetid og afdragsprofil mv.

For de finansielle instrumenter, der måles til dagsværdi, skal regnskabsaflægger oplyse om grundlaget for at opgøre dagsværdien og de forudsætninger, der må knytte sig hertil. For egenkapitalinstrumenter, der måles til dagsværdi, skal det i regnskabet oplyses, hvis der ikke længere eksisterer et pålideligt grundlag for måling af dagsværdien.

Hvis et selskab har overført et finansielt aktiv til en ekstern uafhængig part, uden at dette har medført ophør af indregning af aktivet, skal der gives oplysninger om aktivets egenskaber, de risici og gevinster, som selskabet stadig er udsat for, samt aktivets regnskabsmæssige værdi og eventuelle forpligtelser, der er knyttet hertil.

Regnskabsaflægger skal oplyse regnskabsbruger om eventuelle pantsætninger i aktiver.

I tilfælde af, at selskabet har en gæld, som er misligholdt, skal der gives oplysninger om denne misligholdelse, herunder om der efterfølgende er foretaget genforhandling af lånekontrakten.

For de påvirkninger, de finansielle instrumenter har haft på resultatopgørelsen, skal der oplyses om gevinster og tab vedrørende finansielle instrumenter målt til både dagsværdi og amortiseret kostpris. Ligeledes skal de totale renteindtægter og -udgifter vedrørende anvendelsen af den effektive rentes metode oplyses, og eventuelle nedskrivninger skal oplyses for aktivklasse.

Oplysninger om sikringstransaktioner

For hver af de fire typer af risici, som er nævnt under afsnittet om sikringstransaktioner, skal gives en beskrivelse af sikringen, selve sikringsinstrumentet og dets dagsværdi, samt en beskrivelse af den sikrede risiko og det sikrede finansielle instrument.

Der skal gives oplysninger om ændringen i dagsværdien af både sikringsinstrumentet og det sikrede for de sikringstransaktioner, der vedrører sikring af dagsværdi af indregnede fastforrentede aktiver og forpligtelser samt dagsværdien af en vare, som selskabet ejer.

For de sikringstransaktioner, der er nævnt under ovenstående afsnit omkring sikring af et variabelt forrentet aktiver og forpligtelser, skal der oplyses om følgende:

1. Hvornår de forventede cash flows forventes at indtræffe, og hvornår de forventes at påvirke resultatopgørelsen.
2. En beskrivelse af de forventede transaktioner, som tidligere har været forventet at ville forekomme, men som ikke længere forventes at ville forekomme.
3. Årets dagsværdiregulering, som er ført over egenkapitalen.
4. Det beløb, som i indeværende år er ført fra egenkapitalreserven over resultatopgørelsen.
5. Det beløb vedrørende dagsværdiregulering af sikringsinstrumentet, som er ført over resultatopgørelsen i stedet for over egenkapitalen.

13.3 Komparativ analyse af årsregnskabsloven og IFRS for SME samt en vurdering af hensigtsmæssigheden for regnskabsbruger

Efter at have gennemgået reglerne omkring finansielle instrumenter i henhold til både ÅRL og IFRS for SME vil vi nu foretage en komparativ analyse af forskellene mellem de to regelsæt. I forbindelse med analysen vil vi samtidig vurdere hensigtsmæssigheden af de respektive regelsæt for regnskabsbruger, da vi mener, at det vil fremme læserens forståelse ved at inddrage vores vurdering af hensigtsmæssigheden samtidig med, at vi gennemgår de enkelte forskelle.

I vores ovenstående gennemgang af de to regelsæt har vi anvendt samme fremgangsmåde med hensyn til opbygningen af delemner under de respektive regelsæt. Vi vil i analysen anvende samme fremgangsmåde i forbindelse med gennemgangen af delemnerne.

13.3.1 Definitioner

De to regelsæt anvender samme overordnede definition af finansielle instrumenter, og derudover afgrænser de sig fra de samme regnskabsområder, såsom kapitalandele, leasingaftaler og forsikringskontrakter mv. Dog har de umiddelbart to forskellige måder at inddrage finansielle instrumenter på, da ÅRL beskæftiger sig med primære og afledte finansielle instrumenter, hvorimod IFRS for SME beskæftiger sig med almindelige og andre finansielle instrumenter.

Det er dog vores vurdering, at man langt hen ad vejen kan sidestille primære finansielle instrumenter ifølge ÅRL med almindelige finansielle instrumenter ifølge standarden. IFRS for SME er meget striks med hensyn til, hvad der skal kategoriseres som værende almindelige finansielle instrumenter, og alt det, der ikke opfylder disse specifikke kriterier skal kategoriseres som værende andre finansielle instrumenter. I modsætning hertil anvender ÅRL på baggrund af IAS 39 en specifik definition af afledte finansielle instrumenter, hvorimod resten defineres som værende primære finansielle instrumenter, såfremt de falder ind under den overordnede definition.

De potentielle afvigelser, der kan forekomme, skyldes derfor, at nogle af de finansielle instrumenter, som under ÅRL vil falde ind under den relative brede definition af primære finansielle instrumenter, også vil falde ind under standardens relative brede definition af andre finansielle instrumenter. Med udgangspunkt i de selskaber, som vi har karakteriseret som værende potentielle regnskabsaflæggere efter IFRS for SME, er det vores vurdering, at disse uden tvivl vil have finansielle instrumenter, men at de dog vil være forholdsvis simple, hvorfor det efter vores mening vil være be-

grænset, hvor mange finansielle instrumenter der vil kunne resultere i en forskellig definition og dermed eventuel også måling. Ved gennemlæsning af CLs fra de forskellige større revisions- og regnskabsvirksomheder samt organisationer kan det ligeledes konstateres, at disse enstemmigt mener, at reglerne omkring finansielle instrumenter skal være meget simplificeret i forhold til fuld IFRS. Dette taler for, at det ikke vurderes at være relevant at have komplekse regnskabsregler på dette område, da simple regnskabsregler vil være tilstrækkelige til at opnå et retvisende billede grundet de af regnskabsaflægger anvendte finansielle instrumenters simple karakter.

13.3.2 Indregning og ophør af indregning

Der forekommer som udgangspunkt nogle formulermæssige forskelle mellem de to regelsæt vedrørende indregning og ophør af indregning af finansielle instrumenter. Som tidligere nævnt baserer IFRS for SME sig på den samme begrebsramme, som er gældende for fuld IFRS. Med udgangspunkt i afsnittene 53 - 59 og 60 - 64 omkring definition af henholdsvis aktiver og forpligtelser samt afsnittene 89 - 90 og 91 omkring indregning af henholdsvis aktiver og forpligtelser er det vores vurdering, at disse er i overensstemmelse med de tilsvarende begreber under ÅRL, hvorfor vi ikke mener, at der er forskel på kriterierne både indregning og ophør af indregning for finansielle instrumenter.

13.3.3 Første måling

På baggrund af de ovenfor gennemgåede regelsæt kan reglerne for første måling skematisk opstilles som følgende:

Første måling	Årsregnskabsloven	IFRS for SME
Primære/almindelige finansielle instrumenter	Kostpris	Kostpris <i>(Finansieringstransaktioner måles dog til kapitalværdi)</i>
Afledte/andre finansielle instrumenter	Kostpris	Dagsværdi

Figur 12. Oversigt over reglerne for første måling. Egen tilvirkning.

Som det fremgår af figuren, skal målingen af primære og almindelige finansielle instrumenter ske til kostpris. Det er dog værd at bemærke, at transaktioner, som i realiteten udgør finansieringstransaktioner, skal måles til kapitalværdien baseret på fremtidige pengestrømme tilbagediskonteret med markedsrenten. At et selskab er villigt til at yde en længere kredittid til en debitor eller er i stand til at opnå en længere kredittid fra en kreditor, vurderer vi som værende af en forholdsvis lille sand-

synlighed. Man kan selvfølgelig forestille sig, at et selskab, som er i en krise, er indstillet på at give sine kunder nogle bedre vilkår for derved at opnå en forbedret omsætning, eller hvis ens kunde er i økonomiske vanskeligheder, vil man måske være villig til at yde dem en længere kredittid i håbet om, at kunden ikke går konkurs og måske i fremtiden vil kunne afgive flere ordrer. Alt andet lige må man dog formode, at to uafhængige selskaber vil handle på markedsvilkår under almindelige kredit- og betalingsbetingelser mv.

Tilfældet er dog anderledes ved samhandel mellem to nærtstående parter, hvor der kan være incitament til at handle på vilkår, som til fordel for den part afviger fra markedsvilkårene. I regnskabet vil der dog være krav om, at det oplyses, hvis en handel mellem nærtstående parter ikke er sket på markedsvilkår, hvorved regnskabsbruger selv vil kunne foretage en vurdering af kapitalværdien.

Vedrørende den første måling af afledte og andre finansielle instrumenter forekommer der ifølge oversigten en forskel mellem de to regelsæt. Denne forskel må dog efter vores vurdering være af forholdsvis teoretisk karakter, da kostprisen må formodes at være lig dagsværdien på dagen, hvor der foretages første måling af indregningen.

Overordnet set er det vores vurdering, at der ikke er nævneværdige forskelle mellem ÅRL og IFRS for SME med hensyn til den første måling af finansielle instrumenter.

13.3.4 Efterfølgende måling

Overordnet set er reglerne omkring efterfølgende måling relativt overskuelige under ÅRL, hvorimod IFRS for SME anvender forskellige målingsgrundlag for forskellige grupper af finansielle instrumenter. For at give et bedre overblik af reglerne omkring efterfølgende måling har vi valgt at opstille nedenstående figur, som efter vores mening vil højne læserens forståelse af reglerne. Opstillingen vil tage udgangspunkt i standardens forskellige grupper af finansielle instrumenter, da disse er mere detaljerede end grupperingerne under ÅRL.

	Årsregnskabsloven	IFRS for SME
Almindelige langfristede gældsbeviser, der opfylder kriterierne under afsnit 11.9 i standarden.	Amortiseret kostpris	Amortiseret kostpris <i>(Finansieringstransaktioner måles dog til kapitalværdi)</i>
Almindelige kortfristede gældsbeviser, der opfylder kriterierne under afsnit 11.9 i standarden.	Amortiseret kostpris	Nettorealisationsværdien <i>(Finansieringstransaktioner måles dog til kapitalværdi)</i>
Forpligtelser til at modtage lån	Dagsværdi	Kostpris reduceret for nedskrivninger
Noterede og unoterede aktier	Dagsværdi	Dagsværdi, hvis denne kan opgøres pålideligt. Ellers kostpris reduceret for nedskrivninger.
Andre finansielle instrumenter	Dagsværdi	Dagsværdi

Figur 13. Oversigt over reglerne for efterfølgende måling. Egen tilvirkning.

På baggrund af de i figuren oplistede forskelle vil vi efterfølgende gennemgå disse enkeltvis og samtidig vurdere hensigtsmæssigheden for regnskabsbruger ved anvendelsen af de respektive regelsæt.

Almindelige langfristede gældsbeviser

Denne gruppe behandler regnskabsposter såsom fastforrentede og variabelt forrentede obligationslån, banklån og anden tilsvarende gæld til kreditinstitutter, mellemregninger med tilknyttede og associerede virksomheder, andre kapitalandele, samt andre tilgodehavender og anden gæld, der kan karakteriseres som værende langfristede grundet et forventet udløbstidspunkt om over et år.

Som det fremgår af ovenstående oversigt skal disse regnskabsposter efter både ÅRL og IFRS for SME efterfølgende måles til amortiseret kostpris. Da opgørelsen af amortiseret kostpris sker ens for begge regelsæt, er der derfor ingen forskel mellem de to regelsæt for behandlingen af den efterfølgende måling af almindelige langfristede gældsbeviser.

Almindelige kortfristede gældsbeviser

Af finansielle instrumenter, der omfattes af denne gruppe, kan nævnes likvider, kassekredit, kortfristede banklån, debitorer, kreditorer, mellemregninger med tilknyttede og associerede virksomheder, samt andre tilgodehavender og anden gæld, der kan karakteriseres som værende kortfristede grundet et forventet udløbstidspunkt inden for et år.

For denne gruppe af finansielle instrumenter kan det konkluderes, at der forekommer en afvigelse mellem den efterfølgende måling, eftersom regnskabsposterne under ÅRL skal måles til amortiseret kostpris, hvorimod de under IFRS for SME skal måles til nettorealiseringsværdien. Selvom denne gruppe betegnes som værende omsætningsaktiver, og det dermed er ensbetydende med, at den amortiserede kostpris skal nedskrives til nettorealiseringsværdien, hvis denne er lavere, jf. afsnittet omkring nedskrivning under gennemgangen af reglerne i ÅRL, mener vi stadig, at der kan opstå en forskel i regnskabet afhængig af, hvilket regelsæt man anvender.

Forskellen vil bestå i, at man ved amortisering af et indregnet finansielt instrument, som løber over to regnskabsår, vil skulle fordele et eventuelt kurstab eller kursgevinst over begge regnskabsår ved at anvende den effektive rente som diskonteringsfaktor, og herved vil instrumentets måling ligeledes blive reguleret. Ved anvendelse af IFRS for SME vil man derimod fastlægge den pengestrøm, som først finder sted i år 2, og måle instrumentet til denne fremtidige pengestrøm uden at anvende en diskonteringsfaktor.

Ud fra et teoretisk perspektiv er det vores opfattelse, at det vil være mest hensigtsmæssigt for regnskabsbruger, hvis reglerne i henhold til ÅRL bliver anvendt, således at der til en hvis grad bliver taget højde for tidsaspektet, men når det tages i betragtning, at der er tale om kortfristede gældsbeviser, vil dette formentlig ikke have en afgørende effekt for regnskabsbruger.

Forpligtelser til at modtage lån

Afhandlingens problemstilling er i meget overordnede træk at sammenholde dansk regnskabsregulering med international regnskabsregulering. Denne gruppe bærer dog præg af, at der er tale om et finansielt instrument, som efter vores vurdering stort set ikke anvendes i Danmark, men som muligvis har en vis udbredelse i et internationalt perspektiv, hvorfor det er medtaget under almindelige finansielle instrumenter i IFRS for SME. Vi mener, at der må være tale om, at man har indgået en aftale, som bevirker, at man på et givent fremtidigt tidspunkt skal modtage et lån med en på forhånd fastlagt rente- og afdragsprofil. Denne forpligtelse vil man eventuelt kunne sælge videre, hvis den indgåede aftale tillader dette.

Selvom dette finansielle instrument ifølge standarden kategoriseres som værende et almindeligt finansielt instrument, skal det ifølge vores mening betragtes som værende et afledt finansielt instrument efter ÅRL, da det opfylder de tre betingelser herfor. Værdien af forpligtelsen afhænger af et underliggende indeks, som regulerer sig efter, hvorledes markedsrenten udvikler sig i forhold til

lånets renteprofil, det kræver begrænset nettoinvestering at indgå aftalen om forpligtelsen, og aftalen effektiviseres først på et fremtidigt tidspunkt.

Såfremt det er inkluderet i aftalen, at forpligtelsen kan sælges videre til en anden part, vil værdien af denne ret til at sælge forpligtelsen ifølge ÅRL skulle måles til dagsværdi, hvorimod den ifølge standarden skal måles til kostpris reduceret for nedskrivninger. Overordnet set vil vi kort klarlægge, at vi mener, at det er mest hensigtsmæssigt for regnskabsbruger, at målingen af dette instrument sker til dagsværdi i henhold til ÅRL, da kostprisen som udgangspunkt må forventes at være nul, hvorfor målingen i henhold til IFRS for SME ikke giver regnskabsbruger nogen information om instrumentets værdi. Grundet regnskabsaflæggers forventede meget ubetydelige anvendelse af dette finansielle instrument er det efter vores mening ikke relevant at foretage en nærmere gennemgang af forskellen mellem de to regelsæt, da regnskabsbruger i praksis stort set aldrig vil støde på dette finansielle instrument.

Noterede og unoterede aktier

Der eksisterer ensartede regler for den efterfølgende måling af noterede og unoterede aktier, da både ÅRL og IFRS for SME foreskriver, at de skal måles til dagsværdi, såfremt denne kan opgøres. Hierarkiet for opgørelse af dagsværdi er ens for begge regelsæt, der først og fremmest stiller krav om et aktivt marked. Hvis dette ikke er tilgængeligt, skal dagsværdien estimeres pålideligt, og sluteligt skal der som sidste alternativ ske måling til kostpris, som dog skal udsættes for nedskrivningstest, hvis der er indikationer på værdiforringelse.

På baggrund af de i afhandlingen definerede potentielle regnskabsaflæggere efter IFRS for SME er det vores opfattelse, at det formentlig vil være de færreste af disse selskaber, der har væsentlige beholdninger af noterede aktier. En sådan aktivitet vil ud fra vores forventning som oftest være placeret i et holdingselskab og ikke i et driftsselskab, da der kan være en relativ høj risiko forbundet hermed, og man derfor vælger at holde denne aktivitet særskilt for den egentlige driftsaktivitet.

Såfremt et selskab har investeret i noterede aktier, vil det dog være en meget pålidelig værdi for regnskabsbruger at vurdere, da denne ved, at der på statusdagen har eksisteret et aktivt marked, som har dannet baggrund for værdiansættelsen. Når banker og kreditvurderingsbureauer skal vurdere et selskab vil de ikke nødvendigvis have kendskab til, hvilke aktier selskabet har investeret i. Selskaber vil dog som oftest investere i aktier gennem den bank, det til daglig bruger, hvorved banken vil have kendskab til de specifikke aktier, men derudover vil bankerne og kreditvurderingsbureauerne

ikke kunne opgøre en specifik dagsværdi på en anden dag end statusdagen, hvor regnskabet er aflagt. Vi mener dog, at disse to grupper af potentielle regnskabsbruger gennem deres erhvervsaktivitet vil være i stand til at kunne danne sig et forholdsvis velbegrundet grundlag for en værdiansættelse af aktierne på et senere tidspunkt end det sidst aflagte regnskab.

Vedrørende køb af unoterede aktier, mener vi, at denne regnskabspost er meget mere forventelig, da man sagtens vil kunne forestille sig, at eksempelvis selskaber i størrelsesordenen af regnskabsklasse C vil købe en mindre andel i et andet selskab. Det kunne tænkes, at man af strategiske årsager enten købte en mindre andel af en underleverandør eller en konkurrent.

Det kan dog konstateres, at det formentlig ikke vil være muligt at opgøre dagsværdien af unoterede aktier. Eftersom de unoterede aktier ikke handles på et aktivt marked, vil man ikke kunne opgøre dagsværdien på baggrund heraf, og da det kan være vanskeligt at opgøre bestanddelene i det købte selskab til dagsværdi, og da det ligeledes kan være vanskeligt at sammenligne med et tilsvarende køb, som er foretaget nogenlunde for nyligt, vil man skulle bruge en værdiansættelsesteknik til opgørelse af målingen af aktierne. I forbindelse med købet af aktierne vil man givetvis have udarbejdet kalkulationer over selskabets fremtidige drift, men dette må trods alt være et forholdsvis usikkert grundlag, hvorfor man efter vores vurdering formentlig vil ende med at måle aktierne til kostpris reguleret for nedskrivninger.

Hvorvidt disse forventede vanskeligheder ved at opgøre de unoterede aktier til dagsværdi vil være til gene for regnskabsbruger, mener vi ikke, spiller en markant rolle for regnskabsbruger i netop denne situation. Årsagen hertil vil vi argumentere for efterfølgende ved at inddrage de forskellige regnskabsbrugeres fokus på målingen af aktierne i det unoterede selskab.

For aktionærernes vedkommende vil investeringen i selskabet ifølge vores vurdering være af strategisk karakter, hvilket eksempelvis kunne være for at opnå et godt forhold til en underleverandør, dog uden at have afgørende indflydelse, for herved at skabe en fremtidig samhandel. Selvom det ved første indskydelse er mindre sandsynligt, at man kan erhverve aktier i et konkurrerende selskab, kan man dog forestille sig, at dette vil kunne lade sig gøre, hvis konkurrenten er i økonomiske vanskeligheder og ønsker at sikre den fremtidige drift via et kapitalindsud. I sådanne tilfælde mener vi ikke, at aktionæren vil have fokus på, hvilken værdi de erhvervede aktier måles til, da fokuset vil være på, hvilke synergieffekter og fremtidige pengestrømme det strategiske medejerskab kan medføre.

Det er ligeledes vores vurdering, at banken i dette tilfælde også vil være præget af et mere langsigtet perspektiv i lighed med aktionærerne. I de tilfælde, hvor banken har været med til at finansiere købet af aktierne, vil den naturligvis overveje selskabets evne til at tilbagebetale lånet, men dette vil til at starte med formentlig afhænge mere af selskabets nuværende aktivitet, hvorimod investeringen for bankens vedkommende skal være med til at sikre skabelsen af fremtidige pengestrømme og dermed likviditet. Vi mener derfor, at det ikke vil have den store betydning for banken, hvorvidt værdiansættelsen af aktierne foretages i relation til det tidligere gennemgåede hierarki for opgørelse af dagsværdi.

Ifølge vores mening vil kreditvurderingsbureauerne i modsætning til aktionærerne og banken være mere fokuseret på likviditeten på kort sigt, hvorfor målingen af aktierne vil være relativ irrelevant, da kreditvurderingsbureauerne som udgangspunkt ikke vil forvente, at aktierne vil blive solgt for at skabe likviditet, hvorfor værdiansættelsen af aktierne ikke spiller en afgørende rolle på kort sigt.

Andre finansielle instrumenter

Omfanget af de finansielle instrumenter, som indgår i denne gruppe, er kort gennemgået i ovenstående analyse af definitionerne. Vedrørende den efterfølgende måling af andre/afledte finansielle instrumenter kan det konstateres, at disse i henhold til begge regelsæt skal måles til dagsværdi, hvorfor der ikke vil være nogen forskel for regnskabsbruger, om der aflægges efter ÅRL eller IFRS for SME.

Sikringstransaktioner omfattes af gruppen andre finansielle instrumenter, men disse vil vi behandle særskilt nedenfor.

13.3.5 Nedskrivning

Reglerne omkring nedskrivning af finansielle instrumenter er kun relevant for de finansielle instrumenter, der i mindst et af de to regelsæt skal måles til amortiseret kostpris. Vi vil derfor gennemgå de tre grupper af finansielle instrumenter, som i henhold til ovenstående figur vedrørende efterfølgende måling skal måles til amortiseret kostpris.

Almindelige langfristede gældsbeviser

For denne gruppe af finansielle instrumenter karakteriseres de to respektive regelsæt ved, at ÅRL foreskriver, at almindelige langfristede gældsbeviser skal nedskrives til genindvindingsværdi, hvilket er den højeste værdi af kapitalværdien eller nettosalgsværdien, såfremt denne er lavere end den

regnskabsmæssige værdi, hvorimod IFRS for SME foreskriver, at der skal nedskrives til værdien af de fremtidige cash flows tilbagediskonteret med den oprindeligt beregnede effektive rente.

Som udgangspunkt afviger de to regelsæt fra hinanden i kraft af, at standarden ikke tillader nedskrivning til nettosalgsværdien. Derudover afviger de også fra hinanden i og med, at der er forskel på, hvilken diskonteringsfaktor man skal tilbagediskontere de fremtidige pengestrømme med, eftersom man ifølge ÅRL skal anvende markedsrenten, hvorimod man efter standarden skal anvende den oprindeligt beregnede effektive rente, med mindre der er tale om et variabelt forrentet gældsbevis, da man i så fald skal anvende den effektive rente, der på statusdagen vil kunne tilbagediskontere de fremtidige pengestrømme til det oprindeligt bogførte beløb.

Vi mener, at reglerne i henhold til IFRS for SME er uhensigtsmæssige for regnskabsbruger, i og med de ikke tillader anvendelse af nettosalgsværdien. For leverandører, som skal overveje selskabets kortsigtede betalingsevne, vil det være et meget bedre grundlag for målingen af de langfristede gældsbeviser, såfremt man anvendte nettosalgsværdien frem for en tilbagediskontering af fremtidige pengestrømme. Årsagen hertil er, at leverandørerne vil være interesseret i, hvad selskabet vil kunne realisere sine tilgodehavender og gæld til her og nu, således at leverandørerne kan opkræve deres tilgodehavender. Nettosalgsværdien vil alt andet lige være et mere pålideligt øjebliksbillede af værdien sammenlignet med de tilbagediskonterede pengestrømme, som vil basere sig på skøn og vurderinger af fremtidige begivenheder.

Det er naturligvis værd at bemærke, at det ikke nødvendigvis er muligt at opgøre en salgspris for samtlige langfristede gældsbeviser, men man kunne eksempelvis forestille sig en situation, hvor selskabet er kommet i betalingsvanskeligheder, og dets balance med tiden er omdannet til at bestå af hovedsagligt en ejendom, et langfristet obligationslån med pant i ejendommen samt leverandørgæld. I et sådan tilfælde vil leverandørerne i forbindelse med overvejelse om konkursbegæring ligeledes gøre sig overvejelser om, til hvilken kurs og dermed salgspris selskabet kan gøre sig fri af obligationslånet, da dette vil påvirke det eventuelle overskud fra salget af ejendommen.

Den anden forskel mellem de to regelsæt er, at man ved nedskrivning til værdien af de fremtidige pengestrømme i henhold til ÅRL skal anvende markedsrenten som diskonteringsfaktor, hvorimod man i henhold til IFRS for SME skal anvende den effektive rente.

Hvis man eksempelvis forestiller sig, at et selskab har et finansielt anlægsaktiv i form af et fastforrentet tilgodehavende hos et tilknyttet selskab, og det tilknyttede selskab er kommet i økonomiske vanskeligheder, vil der skulle foretages nedskrivning af tilgodehavendet. I relation til ÅRL vil det måske ikke være muligt at sælge tilgodehavendet, hvorfor tilgodehavendet skal nedskrives til værdien af de fremtidige pengestrømme.

Når banker og kreditvurderingsbureauer skal vurdere selskabets værdi og kreditværdighed, vil det have en indflydelse på deres vurderinger af tilgodehavendet afhængigt af, om de fremtidige pengestrømme er tilbagediskonteret med den effektive rente i henhold til standarden eller markedsrenten i henhold til ÅRL. Den effektive rente vil kun afspejle selve forrentningen af det pågældende udlån til det tilknyttede selskab, dvs. det udbetalte udlån sammenholdt med modtagne kursgevinster, gebyrer og aftalebestede renter. Markedsrenten vil derimod inddrage en række andre faktorer, som vil være relevante for bankernes og kreditvurderingsbureauernes vurdering af værdiansættelsen af tilgodehavendet. Eksempelvis vil den inddrage det aspekt, at markedsrenten kan være steget markant siden indgåelsen af låneaftalen, hvorfor det vil være relevant for selskabet at vurdere, hvad det udlånte beløb til det tilknyttede selskab alternativt kunne være investeret i. Hvis markedsrenten er steget markant, og den dermed kan være meget højere end den effektive rente, vil værdien af de fremtidige pengestrømme blive reduceret tilsvarende, hvorfor tilgodehavendet ifølge ÅRLs regler vil blive nedskrevet til en lavere værdi, end hvis standardens regler blev anvendt.

Samlet set mener vi, at reglerne omkring nedskrivning af langfristede gældsbeviser i henhold til ÅRL er mere hensigtsmæssige for regnskabsbruger end reglerne i henhold til IFRS for SME, da de dels inddrager mulighed for anvendelse af måling til nettosalgsværdien, og da kapitalværdien vil give en bedre måling ved anvendelsen af markedsrenten frem for den effektive rente.

Almindelige kortfristede gældsbeviser

Som gennemgået ovenfor, skal kortfristede gældsbeviser i henhold til ÅRL måles til amortiseret kostpris, hvorimod de i henhold til IFRS for SME skal måles til nettorealisationsværdien. Da denne gruppe i henhold til ÅRL skal nedskrives til nettorealisationsværdien, såfremt denne er lavere end amortiseret kostpris, vil værdien efter de to regelsæt være de samme. Da det ikke umiddelbart kan lade sig gøre, at nettorealisationsværdien er højere end den amortiseret kostpris, vil det ikke have nogen effekt på hensigtsmæssigheden for regnskabsbruger, såfremt det ene regelsæt anvendes frem for det andet.

Forpligtelser til at modtage lån

Som nævnt ovenfor i analysen af den efterfølgende måling af dette finansielle instrument, er det vores opfattelse, at det ikke vil have nogen stor interesse for de definerede regnskabsbrugere, da instrument efter vores mening stort set ikke anvendes i danske selskaber. Vi vil derfor blot kort opridsse, at der ikke foretages nedskrivninger i henhold til dansk regnskabsregulering, da forpligtelser til at modtage lån løbende dagsværdireguleres. Ifølge IFRS for SME skal instrumentet måles til kostpris reduceret for nedskrivninger, men eftersom kostprisen efter vores vurdering som udgangspunkt vil være nul, vil det ikke være relevant at foretage nedskrivningstest.

Overordnet set mener vi, at det vil være mest hensigtsmæssigt for regnskabsbruger at måle forpligtelser til at modtage lån i henhold til ÅRL, da man herved vil blive nødsaget til at indregne en værdi af forpligtelsen, hvad end den er positiv eller negativ. Da vi ikke mener, at instrumentet er relevant for de danske regnskabsaflæggere og brugere, vil vi ikke gå yderligere i dybden med forskellen mellem dansk regnskabsregulering og IFRS for SME.

13.3.6 Gevinster og tab

Vedrørende gevinster og tab er det ens for begge regelsæt, at disse skal foretages over resultatopgørelsen. Det er kun i forbindelse med sikringstransaktioner, at der kan forekomme eventuelle reguleringer over egenkapitalen, hvilket vi dog ikke vil gennemgå nærmere i dette afsnit, da sikringstransaktioner behandles særskilt i afsnittet nedenfor, hvorfor der blot henvises hertil.

13.3.7 Sikringstransaktioner

Om end der anvendes forskellige termer for sikringstransaktioner, er det vores holdning, at standardens anvendelse af sikring af fastforrentede og variabelt forrentede aktiver og forpligtelser kan side-stilles med ÅRLs anvendelse af sikring af dagsværdi og fremtidige pengestrømme.

Krav til sikringstransaktioner

Indledningsvis kan det konkluderes, at begge regelsæt kræver, at sikringsinstrumentet, det sikrede, sammenhængen mellem sikringsinstrumentet og det sikrede, samt at effektiviteten forventes at være 80 - 125 %, dokumenteres af selskabet.

Ved gennemgangen af de to regelsæt kan det yderligere konkluderes, at IFRS for SME generelt set stiller flere specifikke krav, der skal være opfyldt, for at der kan være tale om sikringstransaktioner. Eksempelvis definerer den konkret de risici, der skal være tale om, at der afdækkes, den oplister en

række krav til den indgåede aftale, og den fastlægger hvilke sikringsinstrumenter, der skal være tale om.

Det er vores vurdering, at omfanget af komplicerede sikringstransaktioner for de definerede potentielle regnskabsaflæggere er yderst begrænset, hvorfor reglerne i henhold til standarden vil være tilstrækkelige til at opfylde regnskabsbrugernes informationsbehov.

Indregning og ophør af indregning

Selve kriterierne for at foretage både indregning og ophør af indregning af sikringstransaktionerne er de samme for de to regelsæt. Dog er der en afgørende forskel mellem ÅRL og IFRS for SME i, at der efter ÅRL er krav om at anvende reglerne om regnskabsmæssig afdækning, såfremt man har indgået en sikringstransaktion og indregningskriterierne er opfyldt, hvorimod det efter IFRS for SME er et frivilligt valg, hvorvidt man vil anvende disse regler. Dette medfører, at man efter standarden kan undlade at måle det sikrede til dagsværdi samt undlade at foretage modregning i resultatopgørelsen af dagsværdireguleringen af både det sikrede og sikringsinstrumentet. Ligeledes kan man i forbindelse med sikring af fremtidige pengestrømme undlade at indregne dagsværdireguleringen af sikringsinstrumentet over egenkapitalen.

Beregningseksempel

Vi vil i nedenstående eksempel demonstrere udvalgte dele af ovenstående gennemgåede teori om finansielle instrumenter. Vi behandler en situation, hvor et selskab vil købe en maskine i det efterfølgende regnskabsår og gerne vil sikre, at maskinen kan købes til en bestemt pris. Vi viser både behandlingen efter ÅRL samt efter IFRS for SME.

Efter reglerne i ÅRL skal selskabet anvende regnskabsmæssig afdækning, hvorimod dette er et tilvalg efter IFRS for SME. Såfremt selskabet vælger at anvende dette, vil det betyde, at der bliver en afvigelse i den bogføringsmæssige behandling. Dette vil vi gennemgå nærmere nedenfor, hvor vi først vil gennemgå eksemplet efter reglerne i ÅRL og efterfølgende efter reglerne i IFRS for SME.

Forløbet kan kort skitseres ud fra nedenstående tre tidsbestemte posteringer, som forklares nærmere efterfølgende:

- 1) 1/11 2xx1 - Selskabet sikrer, at prisen på maskinen er 100 den 31/1 2xx2.
- 2) 31/12 2xx1 - På statusdagen koster maskinen 110.
- 3) 31/1 2xx2 - Maskinen koster 80, og selskabet køber maskinen.

Ovenstående kan bogføringsmæssigt efter ÅRL illustreres som nedenfor:

Likvider		Materielle anlægsaktiver		Egenkapital	
	80 ③		80 ③		10 ②
	20 ③		20 ③	③ 10	
100		100		0	
Sikringsinstrumentet		Finansielle poster			
① 0			0 ①		
② 10					
	30 ③				
③ 20					
0		0			

Figur 14. Illustration af bogføring af beregningseksempel efter ÅRL, egen tilvirkning.

Den 1/11 2xx1 indgår selskabet en sikringstransaktion, der sikrer, at maskinen om 3 måneder koster 100. Da markedsværdien på maskinen den 1/11 2xx1 er 100, hvilket også er den aftalte pris i henhold til aftalen, er sikringens værdi 0, som vist ved postering 1.

På statusdage den 31/12 2xx2 er værdien på maskinen 110, og derfor bogføres der 10 som tilgodehavende, da modparten i aftalen skylder selskabet 10, eftersom selskabet har sikret sig en købspris på 100. De 10 modposteres på egenkapitalen, da der tale om sikring af fremtidige pengestrømme, og regulering af dette skal indregnes som en reserve på egenkapitalen i lighed med ovenfor gennemgået teori. Dette er vist ved postering 2.

Pr. 31/1 2xx2 er prisen på maskinen faldet til 80, og derfor betaler selskabet 80 for maskinen. Dette er en del af postering 3, hvor der krediteres 80 på likvider, som modposteres på materielle anlægsaktiver, som udtryk for en del af maskinens kostpris.

Herefter udlignes vores reserve på egenkapitalen, da maskinen er faldet i værdi, og derfor debiteres der 10 på egenkapitalen, og der krediteres 10 på sikringsinstrumentet. Efterfølgende krediteres 20 på sikringsinstrumentet, da værdien af aktivet er 80, og vi derfor skylder afvigelsen op til den sikrede værdi på 100. De 20 modposteres på materielle anlægsaktiver, hvorved maskinens kostpris er 100. Endelig betales de 20 til modparten i aftalen, og der debiteres 20 på sikringsinstrumentet, som krediteres på likvider.

Efter ovenstående gennemgang af bogføringsmæssige forhold i henhold til reglerne i ÅRL vil nu gennemgå den bogføringsmæssige behandling i henhold til reglerne i IFRS for SME, som er illustreret nedenfor:

Likvider		Materielle anlægsaktiver		Egenkapital	
	80 ③		80 ③		
	20 ③				
	100		80		0
Sikringsinstrumentet		Finansielle poster			
①	0			0 ①	
②	10			10 ②	
	10 ③	③	10		
	20 ③	③	20		
③	20				
	0		20		

Figur 15. Illustration af bogføring af beregningseksempel efter IFRS for SME, egen tilvirkning.

Første postering pr. 1/11 2xx1 er igen omkostninger ved sikringstransaktionen, som er nul, da den aftalte pris på maskinen er 100, hvilket også er markedsværdien.

Ved statusdagen pr. 31/12 2xx1 skal der debiteres 10 på sikringsinstrumentet, som udtryk for at vi har et tilgodehavende på 10 hos modparten i aftalen. Disse modposteres som indtægt under finansielle poster i driften, da eksemplet illustrerer fravalget af anvendelse af reglerne omkring regnskabsmæssig afdækning, hvorfor der ikke føres en reserve på egenkapitalen. Dette er vist ved postering 2.

Den 31/1 2xx2, hvor selskabet køber maskinen, er første delpostering, at selskabet betaler 80 for maskinen, hvorfor der krediteres 80 under likvider, hvilke modposteres på materielle anlægsaktiver. Næste delpostering er udligning af vores tilgodehavende på 10 til modparten i aftalen, da prisen på maskinen nu er 80. De 10 modposteres som en udgift i resultatopgørelsen under finansielle poster. Grundet maskinens pris på 80, bogføres der herefter 20 som anden gæld på sikringsinstrumentet, da vi har sikret en pris på 100. De 20 modposteres under finansielle poster som en omkostning. Endelig betaler vi de 20 til modparten i aftalen, og derved krediteres der 20 under likvider og debiteres 20 som udligning af vores skyldige post under sikringsinstrumentet.

Vi er bevidste om, at værdien af aktivet efter ÅRL kan være for høj, da markedsprisen pr. 31/1 2xx2 er 80, og vi bogfører maskinen til 100. Derfor kan der på statusdagen blive tale om et nedskrivningsbehov. Dog er vores fokus med eksemplet ikke dette, men derimod at vise betydningen af regnskabsmæssig afdækning, hvorfor vi ikke vil kommentere den efterfølgende behandling af maskinen yderligere.

Nøgletal og hensigtsmæssigheden for regnskabsbruger.

Vi har via ovenstående beregningseksempel illustreret, at der ved ikke at anvende regnskabsmæssig afdækning i forbindelse med sikring af fremtidige pengestrømme vil opstå en manglende tidsmæssig matchning af det sikrede og sikringsinstrumentet.

For at kunne vurdere hensigtsmæssigheden for regnskabsbruger af ovenstående regnskabsmæssige behandling. Har vi undersøgt, hvordan nedenstående tre nøgletal vil blive påvirket af ovenstående bogføring.

$$\text{Egenkapitalens forrentning} = \frac{\text{Årets resultat}}{\text{Årets gns. egenkapital}} * 100$$

$$\text{Soliditetsgrad} = \frac{\text{Egenkapital}}{\text{Samlede aktiver}} * 100$$

$$\text{Afkast på netto driftsaktiver} = \frac{\text{Driftsoverskud}}{\text{Gns. netto driftsaktiver}}$$

I 2xx1 vil regnskabet, der er aflagt efter IFRS for SME have en større egenkapitalforrentning (EKF), end regnskabet der er aflagt efter ÅRL. I 2xx2 vil situation være omvendt, da regnskabet, der er aflagt efter ÅRL, vil være i besiddelse af den højeste egenkapitalforrentning. Årsagen til denne udvikling er, at vi efter IFRS for SME i år 2xx1 har en indtægt i driften, mens vi i 2xx2 har en omkostning, i form af driftsførelsen af dagsværdireguleringen af sikringstransaktionen.

Aktionærer vil derfor efter IFRS for SME i år 2xx2 have en misvisende EKF, da denne er påvirket af en sikringstransaktion tilhørende en maskine, som selskabet først vil indregne i år 2xx2. I år 2xx2 under IFRS for SME vil EKF igen blive påvirket af sikringstransaktionen på maskinen. I ÅRL er sikringstransaktionen i stedet indregnet som en del af kostprisen på aktivet, og derved er denne omkostning forholdsmæssigt fordelt udover afskrivningsperioden.

Der vil ikke være nogen afvigelse i soliditetsgraden (SG) i 2xx1, til gengæld vil SG i år 2xx2 efter IFRS for SME være lavere end efter ÅRL, hvilket skyldes, at både aktiverne og egenkapitalen vil være lavere efter IFRS for SME, da tabet på sikringstransaktionen er indregnet som en omkostning i driften, hvorimod det under ÅRL er indregnet som en del af kostprisen på aktivet og derved er med til at øge værdien af aktivet i år 2xx2. På sigt vil der være den samme påvirkning af egenkapitalen,

da tabet på kontrakten efter IFRS for SME vil blive indregnet direkte, mens tabet efter ÅRL vil blive fordelt ud over afskrivningsperioden. I år 2xx2 vil regnskabet dog efter ÅRL fremvise en bedre SG end regnskabet efter IFRS for SME, hvorfor regnskabsbruger vil blive foranlediget til at tro, at selskabet, der aflægges efter ÅRL, er mindre gearet end selskabet, der aflægges efter standarden.

For afkast på nettodriftsaktiver vil vi holde fokus på år 2xx2, da maskinen først anskaffes og derved først indregnes i år 2xx2. Her vil regnskabet aflagt efter IFRS for SME udvise det højeste nøgletal, da maskinens værdi er lavere efter IFRS for SME, og da driftsoverskuddet ikke er påvirket af værdireguleringen af sikringsinstrumentet. Dette betyder, at banker og aktionærer vil vurdere det som om, at regnskabsaflægges efter IFRS for SME formår at skabe et højere afkast af sine investeringer end regnskabsaflægges efter ÅRL er. Vi mener ikke, at dette er hensigtsmæssigt for regnskabsbruger, da regnskabsbrugers vurdering er lavet på baggrund af en regnskabsmæssig behandling og ikke på baggrund af selskabet performance.

13.3.8 Oplysninger

Begge regelsæt foreskriver, at man som udgangspunkt skal oplyse om indregningskriterier og målegrundlag, hvilket ifølge vores vurdering er en hovedforudsætning for, at regnskabsbruger overhovedet kan anvende regnskabet til at få dækket sit informationsbehov.

Ligeledes skal man efter begge regelsæt oplyse om grundlaget for finansielle instrumenter, der er opgjort til dagsværdi, hvilket eksempelvis omfatter, om der er anvendt et aktivt marked eller eksperter vurdering. Finansielle instrumenter såsom aktier vil samtlige regnskabsbrugere efter al sandsynlighed kunne tænke sig til, at værdien er opgjort på baggrund af aktiekursen, som skyldes et aktivt marked, men for de instrumenter, hvor der er anvendt en værdiansættelsesteknik, vil det være meget relevant for regnskabsbruger at få forudsætningerne oplyst, da disse ofte vil være præget af subjektive skøn og vurderinger.

IFRS for SME nævner nogle specifikke grupper af finansielle instrumenter, som skal oplyses i regnskabet eller noterne. Efter vores vurdering afviger disse grupperinger ikke fra skemakravene i henhold til ÅRL, hvorfor vi ikke mener, at der er nogle forskelle mellem de to regelsæt vedrørende disse oplysninger.

I forhold til ÅRL stiller standarden det krav, at man skal give tilstrækkelige oplysninger omkring både finansielle aktiver og finansielle forpligtelser, således at regnskabsbruger kan vurdere de fi-

nansielle instrumenters betydning for selskabets økonomiske situation. Dette indebærer blandt andet, at man for eksempelvis langfristet gæld skal oplyse om rente, udløbsdato og afdragsprofil mv. Effekten af dette krav kan efter vores mening få en stor betydning for regnskabsbruger, da det alt andet lige vil forbedre muligheden for at vurdere selskabets økonomiske stilling på længere sigt.

Hvis man eksempelvis forestillede sig, at en kunde overvejede at placere en stor ordre hos selskabet, så vil kunden være interesseret i, om selskabet har en likviditetsprofil, der bevirker, at selskabet vil være i stand til løbende at foretage leveringer til kunden. Hvis kunden blot har et regnskab til at vurdere selskabets likviditet, vil den formentlig gerne vide, hvor tæt udløbet på selskabets langfristede gæld er, da dette vil påvirke selskabets evne til at placere likvider i varebeholdninger til kunden.

Vi har baseret ovenstående eksempel på kunderne som regnskabsbrugere, men vi mener, at kravet om de yderligere oplysninger ifølge standarden i forhold til ÅRL vil være hensigtsmæssigt for samtlige regnskabsbrugere.

Vedrørende oplysningskravene omkring sikringstransaktioner skal selskabet efter begge regelsæt oplyse om opfyldelse af kriterierne. IFRS for SME stiller dog enkelte flere krav til selskabets oplysninger i regnskabet i de tilfælde, hvor selskabet har foretaget sikring af fremtidige pengestrømme. Der skal efter standarden yderligere oplyses om, hvornår de fremtidige pengestrømme forventes at blive gennemført, eller hvorfor de ikke længere forventes at blive gennemført.

Oplysninger om tidsperspektivet for sikringen af forventede fremtidige pengestrømme vil ud fra vores vurdering kunne være af hensigtsmæssig karakter for aktionærene. Hvis en aktionær, som ikke indgår i den daglige drift, i regnskabet får oplyst disse specifikke forhold omkring de indgåede sikringstransaktioner, vil denne bedre kunne vurdere den fremtidige udvikling i selskabets økonomiske forhold. Aktionæren vil på baggrund af sine egne forventninger til udviklingen i prisen på det, som de fremtidige pengestrømme vedrører, selv kunne vurdere, hvornår et eventuelt tab eller en gevinst vil kunne forventes at blive indregnet i resultatopgørelsen. Derfor mener vi, at de yderligere oplysningskrav i henhold til IFRS for SME er hensigtsmæssige for regnskabsbruger.

13.4 Delkonklusion - finansielle instrumenter

ÅRL og IFRS for SME anvender nogle forskellige termer for inddelingen af finansielle instrumenter. ÅRL deler finansielle instrumenter op i primære og afledte finansielle instrumenter, hvorimod IFRS for SME deler dem op i almindelige og andre finansielle instrumenter. Vi har dog kunnet konkludere, at disse begreber ikke afviger fra hinanden. Ligeledes gør det sig gældende, at begge regelsæt har samme indregningskriterier for finansielle instrumenter.

Med udgangspunkt i de to regelsæts definitioner af finansielle instrumenter har vi i vores analyse udarbejdet en inddeling af de finansielle instrumenter i særskilte grupper. Disse grupper kan karakteriseres som almindelige langfristede gældsbeviser, almindelige kortfristede gældsbeviser, forpligtelser til at modtage lån, noterede og unoterede aktier samt andre finansielle instrumenter.

Reglerne omkring første måling af finansielle instrumenter kan efter vores vurdering anses som værende ens ifølge de to regelsæt. Vedrørende den efterfølgende måling af finansielle instrumenter mener vi, at der forekommer enkelte mindre forskelle. Disse vil dog efter vores opfattelse ikke have nogen nævneværdig effekt på hensigtsmæssigheden af de respektive regelsæt for regnskabsbruger.

Vedrørende reglerne omkring nedskrivning af de ovenfor nævnte grupper, der skal måles til amortiseret kostpris, har vi konstateret, at der forekommer to afvigelser mellem de to regelsæt med hensyn til nedskrivningstesten af almindelige langfristede gældsbeviser. Både ÅRL og IFRS for SME foreskriver, at der skal foretages nedskrivning af den regnskabsmæssige værdi, såfremt genindvindingsværdien er lavere. Den ene forskel mellem de to regelsæt består i, at man efter standarden kun tillader nedskrivning til en lavere kapitalværdi, hvorimod ÅRL yderligere tillader nedskrivning til nettosalgsværdien, såfremt denne er højere end kapitalværdien og lavere end den regnskabsmæssige værdi. Den anden forskel består i, at man efter ÅRL skal anvende markedsrenten som diskonteringsfaktor i beregningen af kapitalværdien, hvorimod man efter IFRS for SME skal anvende den effektive rente.

Det er vores vurdering, at ÅRL er mere hensigtsmæssig for regnskabsbruger med hensyn til disse to afvigelser mellem regelsættene, end IFRS for SME er. For det første mener vi, at nettosalgsværdien som udgangspunkt vil være et mere pålideligt og anvendeligt grundlag for regnskabsbrugeren at vurdere, når det sammenholdes med kapitalværdien, som er præget af skøn og vurderinger. For det

andet vil det i de tilfælde, hvor kapitalværdien anvendes, være mere hensigtsmæssigt for regnskabsbruger, såfremt markedsrenten anvendes som diskonteringsfaktor frem for den effektive rente.

Både ÅRL og IFRS for SME indeholder regler omkring regnskabsmæssig afdækning, herunder sikring af dagsværdi og fremtidige pengestrømme, og de kræver begge, at der foretages tilstrækkelig dokumentation af de indregnede sikringstransaktioner.

Vedrørende sikringstransaktioner forekommer der en markant forskel mellem de to regelsæt, da regnskabsaflægger i henhold til IFRS for SME kan fravælge at anvende reglerne om regnskabsmæssig afdækning. Vi har i vores analyse argumenteret for effekten på hensigtsmæssigheden for regnskabsbruger ved, at regnskabsaflægger kan foretage dette fravalg, og vi har illustreret dette ved et beregningseksempel. Vores konklusion på denne del af analysen er, at reglerne i henhold til ÅRL er mere hensigtsmæssige for regnskabsbruger, da selskabet er påtvunget at anvende reglerne om regnskabsmæssig afdækning. Herved vil der i regnskabet opnås en matchning mellem det sikrede og sikringsinstrumentet, hvilket vil medføre nøgletal, der giver et mere reelt udtryk for selskabets økonomiske forhold. Derved vil regnskabsbruger have et bedre grundlag for at kunne vurdere selskabet ud fra sin analyse af nøgletallene.

I relation til oplysningskravene i de to regelsæt gør det sig gældende, at regnskabsaflægger efter både ÅRL og standarden skal oplyse om indregningskriterier, målegrundlag og grundlaget for opgørelsen af dagsværdi, for de finansielle instrumenter, som måles til dagsværdi.

Ifølge IFRS for SME skal selskabet give tilstrækkelige oplysninger vedrørende finansielle aktiver og forpligtelser, således at regnskabsbruger er i stand til at vurdere de finansielle instrumenters betydning for selskabets økonomiske situation. Vi mener, at dette krav er hensigtsmæssigt for regnskabsbruger, da denne herved vil kunne foretage nogle bedre analyser og vurderinger af selskabets regnskab.

Selskabet skal efter begge regelsæt oplyse om de indgåede sikringstransaktioner, men IFRS for SME stiller nogle yderligere oplysningskrav hertil. For sikring af fremtidige pengestrømme skal det eksempelvis oplyses, hvornår de fremtidige pengestrømme forventes at blive gennemført. Regnskabsbrugers vurdering af selskabets fremtidige økonomiske udvikling vil blandt andet basere sig på en vurdering heraf, hvorfor standardens skærpede krav efter vores mening er mere hensigtsmæssige for regnskabsbruger.

14. Konklusion

IASB vedtog i juni 2009 standarden IFRS for Small and Medium-sized Entities, der på sigt har til formål at skulle fungere som et særskilt dokument, der regulerer regnskabsaflæggelsen for små og mellemstore virksomheder. Afhandlingens overordnede problemstilling har været at vurdere, hvorvidt reglerne i henhold til IFRS for SME er mere eller mindre hensigtsmæssige for regnskabsbruger end reglerne i henhold til ÅRL. IFRS for SME behandler alle regnskabsområder, som ifølge IASB vil have relevans for små og mellemstore virksomheder. Vi har i afhandlingen afgrænset os til kun at behandle områderne værdiforringelse af aktiver, hvor vi har fokuseret på materielle anlægsaktiver og goodwill, samt finansielle instrumenter.

Da begrebet små og mellemstore virksomheder er forholdsvis bredt, har vi for at kunne besvare den overordnede problemstilling indledningsvist foretaget en vurdering af, hvem der ifølge vores opfattelse vil være potentielle regnskabsaflæggere efter IFRS for SME i Danmark.

Det er vores vurdering, at de primære potentielle regnskabsaflæggere vil være datterselskaber af børsnoterede selskaber, almindelige større selskaber samt selskaber, der står foran en børsnotering. Datterselskaberne af de børsnoterede selskaber kan ikke karakteriseres ud fra deres størrelse, men derimod ud fra deres behov for at kunne konsolideres med moderselskabets regnskab, som aflægges efter fuld IFRS. De almindelige større selskaber vil som udgangspunkt have få ejere, som ikke nødvendigvis indgår i den daglige drift, og de vil operere i et internationalt perspektiv. De kan derudover karakteriseres ud fra deres størrelse, hvilket i relation til regnskabsklasserne, angivet i ÅRL, vil være større regnskabsklasse B selskaber samt regnskabsklasse C selskaber. De sidste potentielle regnskabsaflæggere har vi kategoriseret som værende de selskaber, der står over for en eventuel børsnotering, og som derfor ønsker at anvende regnskabsregler, der er mere komplekse end ÅRL uden dog at være lige så komplekse som reglerne under fuld IFRS.

For at kunne vurdere hensigtsmæssigheden af de respektive regelsæt for regnskabsbruger har vi på baggrund af de definerede potentielle regnskabsaflæggere gennemgået de regnskabsbrugere, som efter vores mening vil anvende informationerne i regnskabet.

Regnskabsbruger er defineret i overensstemmelse med IASBs holdning hertil, som fremgår af Basis for Conclusion til standarden. De væsentligste regnskabsbrugere kan defineres som banker og pengeinstitutter, leverandører, kreditvurderingsbureauer, kunder samt aktionærer.

Bankerne og pengeinstitutterne vil fokusere på selskabets evne til at betale de løbende renter og afdrag herunder selskabets cash flow, og leverandørerne vil have fokus på selskabets evne til at betale

de løbende leverancer. Kreditvurderingsbureauerne vil stort set have samme fokusområder som både bankerne og leverandørerne. Kundernes anvendelse af regnskabet vil formentlig være lidt mere begrænset, men de vil dog være interesseret i at have et overordnet kendskab til selskabets økonomiske forhold for at sikre, at selskabet på sigt vil være økonomisk i stand til at gennemføre de løbende leverancer. For aktionærer, som ikke indgår i selskabets daglige drift, vil regnskabet være en vigtig informationskilde, da de herved vil være i stand til at vurdere selskabets økonomiske fremtid samt vurdere ledelsens evne til at forrente deres investerede kapital.

Vedrørende de regnskabsmæssige regler for både ÅRL og IFRS for SME kan det konkluderes, at disse for begge regelsæt baserer sig på nogle grundlæggende regler i form af to forskellige begrebsrammer, som i al væsentlighed vurderes at være identiske.

Der skal efter både ÅRL og IFRS for SME ved hver statusdag foretages nedskrivningstest, såfremt der er indikationer på værdiforringelse. En eventuel nedskrivning skal foretages til genindvindingsværdien, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi. Genindvindingsværdien vil efter begge regelsæt være den højeste værdi af kapitalværdien eller nettosalgsværdien.

Såfremt genindvindingsværdien ikke kan opgøres særskilt for det enkelte aktiv, skal den opgøres for den mindste gruppe aktiver, som i det væsentligste genererer pengestrømme uafhængigt af andre aktiver eller grupper aktiver fra en ekstern part (også kaldet CGU).

Med hensyn til opgørelsen af genindvindingsværdien af CGU'er har vi konstateret en forskel mellem de to regelsæt. I henhold til IFRS for SME er det tilladt at opgøre genindvindingsværdien for en gruppe af CGU'er, såfremt de hver især er integreret i det opkøbende selskabs aktivitet, og goodwillen ikke kan allokeres til en særskilt CGU. Vi mener dog ikke, at denne forskel vil have nogen indflydelse på hensigtsmæssigheden for regnskabsbruger.

Vedrørende nedskrivningstest af goodwill skal det bemærkes, at goodwill ikke kan måles uafhængigt af andre aktiver. I relation til nedskrivninger foretaget på CGU'er med dertil hørende goodwill tillader standarden ikke, at der foretages tilbageførsel af en tidligere foretagne nedskrivning på goodwill. Dette tillades derimod ifølge ÅRL, hvor der dog er krav om, at den oprindeligt foretagne nedskrivning skyldtes usædvanlige forhold uden for virksomhedens kontrol. Vi mener, at ÅRLs regler er mere hensigtsmæssige for regnskabsbruger, da de medvirker til indregningen af en mere reel værdi af den pågældende CGU.

Begge regelsæt indeholder oplysningskrav om noter med beløb, der specificerer udviklingen i regnskabsposterne fra primo til ultimo, herunder hvorledes eventuelle nedskrivninger har haft beløbsmæssig indvirkning herpå. I relation til oplysningskravene vedrørende nedskrivninger er ÅRL mere omfattende end IFRS for SME, da regnskabsaflægger skal oplyse, om der anvendes CGU'er, og om nedskrivningen er foretaget til kapitalværdien eller nettosalgsværdien. Såfremt der foretages nedskrivning til kapitalværdien, skal forudsætninger bag denne oplyses og begrundes. Kapitalværdien vil være præget af subjektive skøn og vurderinger, hvorfor vi mener, at det er hensigtsmæssigt for regnskabsbruger, at forudsætningerne oplyses, således at regnskabsbruger bedre kan vurdere den regnskabsmæssige værdi.

ÅRL og IFRS for SME anvender forskellige termer for de overordnede definitioner af finansielle instrumenter, men det er vores vurdering, at termene ifølge ÅRL, primære og afledte finansielle instrumenter, ikke afviger fra termene ifølge IFRS for SME, almindelige og andre finansielle instrumenter. Begge regelsæt anvender de samme indregningskriterier for finansielle instrumenter.

Via vores analyse kan vi konkludere, at der forekommer en teoretisk forskel mellem regelsættene vedrørende første måling, da ÅRL foreskriver kostpris for afledte finansielle instrumenter, hvorimod IFRS for SME foreskriver dagsværdi for andre finansielle instrumenter. Det er dog vores vurdering, at denne teoretiske forskel ikke påvirker hensigtsmæssigheden for regnskabsbruger af de to regelsæt. Primære og almindelige finansielle instrumenter skal begge måles til kostpris ved første måling.

Den efterfølgende måling skal ifølge ÅRL ske til amortiseret kostpris, med mindre der er tale om afledte finansielle instrumenter eller finansielle instrumenter i en handelsbeholdning, som skal måles til dagsværdi. Standarden har inddelt finansielle instrumenter i lidt flere grupper, som skal måles til enten amortiseret kostpris, nettorealiseringsværdi eller dagsværdi. Vi kan dog konkludere, at der ikke forekommer forskelle, som vil påvirke hensigtsmæssigheden for regnskabsbruger.

For de finansielle instrumenter, som måles til kostpris, skal der ved hver statusdag foretages nedskrivningstest. For den gruppe af finansielle instrumenter, som vi har kategoriseret som almindelige langfristede gældsforpligtelser forekommer der dog en forskel vedrørende opgørelsen af genindvindingsværdien. I henhold til ÅRL opgøres genindvindingsværdien som den højeste af kapitalværdien og nettosalgsværdien, hvorimod den i henhold til IFRS for SME kun opgøres til kapitalværdien.

Yderligere eksisterer der en forskel mellem de to regelsæt i relation til opgørelsen af kapitalværdien. Ifølge ÅRL skal de fremtidige pengestrømme tilbagediskonteres med markedsrenten, hvorimod de ifølge standarden skal tilbagediskonteres med den effektive rente. Det er vores vurdering, at reglerne ifølge ÅRL vedrørende begge forskelle er mere hensigtsmæssige for regnskabsbruger, da de giver et bedre grundlag for at vurdere regnskabet.

Både ÅRL og IFRS for SME indeholder regler om regnskabsmæssig afdækning, herunder sikring af dagsværdi og sikring af fremtidige pengestrømme. Der er dog den forskel, at det efter standarden er tilladt at fravælge reglerne om regnskabsmæssig afdækning, hvilket efter vores mening er uhenigtsmæssigt for regnskabsbruger, da der ikke opnås en matchning mellem det sikrede og sikringsinstrumentet. Vi har i analysen illustreret, at den manglende matchning får en negativ effekt på regnskabsbrugers mulighed for at anvende regnskabet som en informationskilde.

Ifølge begge regelsæt skal der i regnskabet gives oplysninger om indregningskriterier, målegrundlaget og grundlaget for opgørelsen af dagsværdi for de finansielle instrumenter, som måles til dagsværdi. IFRS for SME stiller i forhold til ÅRL nogle yderligere oplysningskrav vedrørende finansielle instrumenter, herunder oplysninger om sikringstransaktioner vedrørende fremtidige pengestrømme. Vi mener, at reglerne i henhold til IFRS for SME omkring de yderligere oplysningskrav er hensigtsmæssige for regnskabsbruger, da de muliggør en bedre vurdering af selskabets fremtidige økonomiske udvikling.

Samlet set kan vi konkludere på afhandlingens problemstilling, at der ikke kan gives et entydigt svar på, om reglerne i henhold til IFRS for SME er mere hensigtsmæssige for regnskabsbruger end reglerne i henhold til årsregnskabsloven. Vores analyser og delkonklusioner har vist, at der både vil være fordele og ulemper for regnskabsbruger, såfremt IFRS for SME anvendes frem for ÅRL. Når der tages højde for afgrænsningerne i afhandlingen, mener vi ikke, at det er usandsynligt, at man på længere sigt vil erstatte ÅRL med IFRS for SME for en del af de små og mellemstore virksomheder i Danmark.

15. Perspektivering

Vores fokus gennem afhandlingen har været på hensigtsmæssigheden for regnskabsbruger. Vi vil i vores perspektivering sætte fokus på regnskabsaflægger og dennes påvirkning af en eventuel implementering af IFRS for SME i dansk lovgivning, da vi mener, at det ud fra et samfundsøkonomisk perspektiv vil være relevant at undersøge disse konsekvenser.

Vi mener, at en implementering af IFRS for SME vil have stor betydning for regnskabsaflægger, da der for aflægger vil være tale om et nyt regelsæt på 230 sider, som på nogle områder vil afvige fra ÅRL. Dette skyldes blandt andet, at IFRS for SME er påvirket af, at dens regler er udarbejdet ud fra internationale forhold, hvilket betyder, at den regulerer områder, som på nuværende tidspunkt ikke nødvendigvis anvendes i Danmark. Som eksempel kan det nævnes, at standarden regulerer nogle egenkapitalinstrumenter, som ikke er udbredte i Danmark. Herved vil der for aflægger ikke blot være tale om et nyt regelsæt uden indholdsmæssige ændringer i forhold til ÅRL, men der vil til gengæld for aflægger være regler, som man ikke tidligere har stiftet bekendtskab med.

Ovenstående vil betyde, at der fra aflæggers side skal anvendes nævneværdige ressourcer på såvel overgangen til IFRS for SME som den efterfølgende regnskabsaflæggelse efter IFRS for SME. Regnskabsaflægger vil, grundet den ekstra ressourceanvendelse, formentlig søge efter fordele ved at aflægge efter IFRS for SME. Et eksempel herpå kunne være en bedre mulighed for at agere på internationale markeder eller optimering af konsolideringen af regnskabet med et børsnoteret selskab.

Der vil fra aflæggers side blive anvendt en cost-benefit betragtning i forbindelse med overgangen til IFRS for SME, hvor aflægger vil have fokus på at udnytte de fordele, som medfølger ved et regnskab aflagt efter IFRS for SME, samtidig med at aflægger vil vurdere, om fordelene opvejer de ekstra ressourcer, der skal anvendes.

Vi er af den overbevisning, at såfremt implementeringen af IFRS for SME vedtages i Danmark, vil den ske gradvist, hvorved standarden først vil blive implementeret som en valgmulighed i en årrække for efterfølgende at blive tvungen lovgivning for en række selskaber. Disse kunne for eksempel bestå af regnskabsklasse C eller eventuelt større klasse B selskaber.

16. Litteraturliste

16.1 Love, direktiver og standarder mv.

- Årsregnskabsloven.
- IFRS for SME.
- IFRS Framework.
- Basis for conclusions on IFRS for Small and Medium-sized Entities.
- A staff overview - IASB.
- IAS 32.
- IAS 36.
- IAS 39.
- Bekendtgørelse om undtagelser fra lov om erhvervsdrivende virksomheders aflæggelse af årsregnskab mv. (Årsregnskabsloven).

16.2 Bøger

- Den skinbarlige virkelighed, Ib Andersen, Samfundslitteratur 2002, 2. udgave 2002.
- Finansiell rapportering - teori og regulering, Jens O. Elling, Gjellerup, 1. udgave, 2008.
- Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder, Jan Fedders og Henrik Steffensen, Forlaget Thomson, 3. udgave, 1. oplag, 2008.
- Indsigt i årsregnskabsloven, KPMG, 3. udgave, 2008/09.
- Årsregnskabsloven, KPMG, udgivet i november 2008, indeholder alle lovændringer til og med 17. juni 2008.
- Regnskabshåndbogen 2009 - håndbog om regnskab, skat og selskabsret, PWC, 2009.
- Regnskabsanalyse og værdiansættelse - en praktisk tilgang, Jens O. Elling og Ole Sørensen, Gjellerup, 2. udgave, 2005.

16.3 Artikler mv.

- Comment Letter, EFRAG, 7. februar 2008.
- Comment Letter, Erhvervs- & Selskabsstyrelsen, 30. november 2007.
- Comment Letter, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, 27. november 2007.
- Comment Letter, Ernst & Young, 10. oktober 2007.
- Comment Letter, KPMG, 29. oktober 2007.
- Comment Letter, BDO, 30. november 2007.

